Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIX., št. 17. Ljubljana, petek 21. januarja 1938 Cena 2 Din

Upravništvo, Ljubljana, Knaflijeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492. Telefon št. 2455.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105 241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Druga faza borbe na Daljnem vzhodu

Važni politični dogodki v Evropi odvračajo pozornost od Daljnega vzhoda, ne da bi s tem zmanjšali njihov pomen. Zasedanje cesarske konference v Tokiu je tudi na zunaj pokazalo, da se je konflikt med Japonsko ter Kitajsko razvil do nove stopnje, in svetovna politična javnost je z napetim zanimanjem čakala, da se pokaže, za kaj so se odločili vodilni japonski faktorji. Pričakovalo se je, da bodo zaključki konference takoj objavljeni, in ker se je računalo z prevlado radikalne smeri, je bil svet pripravljen na nova presenečenja. Proti pričakovanju ni bilo senzacije, poročila o konferenci so sploh postala nekako redkobesedna. Doznalo se je polagoma, da je bil sklenjen ultimat Čangkajšku odnosno kitajski vladi, dočim o pogojih miru ni avtentičnih vesti. Seveda ni mogoče dvomiti, da so iz Tokia zahtevali priznanje » amostojnih vlad odnosno provinc, opustitev protijaponske propagande, ali z drugimi besedami: podreditev japonskemu vplivu, katerega najmodernejša formula pomeni hkrati pristop k protiboljševiškemu paktu Čangkajšek je japonske zahteve odklonil in sedaj je nastopila izvedba japonske pretnje: japonski poslanik je zapustil Kitajsko, a obenem je kitajski diplomatski zastopnik odšel iz Tokia. Diplomatski odnošaji med obema državama so se tedaj prekinili, toda — vojna oficielno še ni napovedana. Potemtakem še vedno ne obstaja formalno vojno stanje med obema državama. Iz tega dejstva bi mogli sklepati, da na cesarski konferenci vendarle niso odločali samo vojaški gospodje, marveč da so imeli tudi zmernejši civilni politiki vsaj nekaj besede. Zakaj one komplikacije, ki jih je bilo pričakovati od izbruha formalnega vojnega stanja, se bodo mogle sedaj preprečiti ali se jim bo mogoče vsaj izogniti. Vse to seveda v računu da ostane pri dosedanjem postopku in da prekinitvi diplomatskih odnošajev ne sledi bodisi v kratkem ali pozneje v ugodni priliki formalna vojna napoved. Sistem mednarodnih odnošajev na Daljnem vzhodu je tako delikaten, da bi se dal komaj ohraniti brez opasnih stresljajev, ako se vanj zaplete tako globoko segajoča zareza, kakor je formalna vojna napoved z blokado in podobnimi očitno ter formalno vojnimi ukrepi.

Toda nevarnost mednarodnih komplikacij se nikakor ni odstranila s tem. Zakaj izvedba japonskega osvojevalnega programa bo nedvomno sama po sebi dovedla do mnogih nevšečnosti mednarodnopolitičnega značaja. Kakor se vidi, namerava Japonska sedaj nadalje prodirati na kitajsko ozemlje, zasesti čim več kitajskih provinc ter s tem pridobiti čim več teritorialne osnove za ureditev avtonomnih odnosno novih kitajskih vlad. Čangkajšek se energično postavlja v bran ter sistematično organizira borbo z malimi četami, ki naj kjerkoli mogoče napadajo ter nadlegujejo Japonce in jih s tem prisilijo, da angažirajo za borbo čim dalje več bojnih sil. Toda tudi v velikih armadah se postavlja Čangkajšek Japoncem v bran in pri tem je interesantno, da se prav sedaj uvaja nova disciplina v področju, kjer je je bilo dosedaj že vsa leta notranjega nereda odločno premalo. Generale in šefe provinc, ki se niso pokazali dovoli energične in sposobne ali so zakrivili kakršnekoli opustitve na škodo celotnih nacionalnih interesov, postavlja kratkomalo pred vojno sodišče in poročila so vedela povedati tudi o justifikacijah. Vsekakor pomeni to dogajanje, da se centralna oblast v Kini še nadalje krepi, kar ni majhen uspeh za državo, v kateri so bile mnoge province od osrednje oblasti toliko ko popolnoma nezavisne. Nadalje soglašajo vsa poročila, da se nacionalizem na Kitajskem silno jači in da je prav izbruh konflikta z Japonci silno pripomogel k njegovi obnovi. Bilo bi zelo napak podcenjevati vrednost takega dogajanja in nedvomno je prav na osnovi tega odpor sedanjih vodij še krepko narastel. Toda kljub vsemu temu se komaj kje pokaže upanje možnosti, da bi se junaštvu nacionalnega odpora posrečilo premagati tehniško brez primere boljše opremljenega sovražnika.

Podoba je, da nameravajo Japonci pospešiti zavzetje onega ozemlja, ki leži med Jangcekiangom ter severnimi provincami; v tej smeri se napoveduje nova ofenziva po počitku zadnjih tednov. Prav tam tudi Čangkajšek zbira glavne svoje sile. Slej ko prej pa je pričakovati, da se bo japonsko prizadevanje koncentriralo na poskus z izkrcanjem čet v južnem delu, okrog Kantona, položiti osnovo osvojitvi onega ozemlja, preko katerega so zveze do francoskih kolonij v Indokini in kjer se more uvažati orožje, pa seveda Kantona samega, ki je poglavitni emporij na kitajskem jugu. Z osvojitvijo tega važnega področja bi Japonci dosegli dejansko isto, kar bi jim mogla nuditi do kraja izvedena blokada. Seveda obstajajo prav tu iste nevarnosti za konflikte z inozemskimi silami, kakor v Šanghaju, ako ne še večje. V tej zvezi je zelo značilno, da je v Ameriki na poti nekaka preorientacija glede Filipinov. Kakor znano, je to otočje dobilo široko samoupravo, ki naj bi v nekaj letih dovedla do popolne samostojnosti. Toda v Washingtonu se je začela akcija, da bi se ta načrt revidiral, radi pomena, ki jih imajo Filipini po svoji legi za pozicijo Amerike v vzhodnoazijskih problemih. Prav te dni so visoki funkcionarji ameriške mornarice na Filipinih napravili posete v Šanghaju ter v Singapuru, kar se smatra kot demonstracija angleško-ameriškega sodelovanja.

Druga stran, na katero se napoveduje japonska ofenziva, predstavlja kitajski zapad, to se pravi ona neizmerna pustinjska in puščavska področja, preko katerih gredo karavanska pota do sovjetske meje. V tej smeri se odpira možnost še za eno kategorijo nevarnosti v smislu novih mednarodnopolitičnih komplikacij. V Tokiu so se namenili, da opremijo pekinško vlado z vsemi potrebnimi atributi, ji podrede upravo nad osvojenimi pokrajinami ter ji dajo značaj prave vlade za Kino. V tem primeru bi se moglo zgoditi, da bi nova pekinška vlada zahtevala od Rusije, da izprazni Sinkiang ter Zunanjo Mongolijo, pa da v izvršitev te zahteve pokliče na pomoč Japonce. Vse to se čuje sicer paradoksno, če ne naravnost absurdno, toda Tokio je postavil že toliko paradoksnih tez, da niti ta ne bi bila nemogoča. Tem bolj, ker bi mogli z njo delati vtis, da branijo nacionalne kitajske interese. Vsekakor v tej smeri komplikacije ne bi bile nemogoče: vsiljuje se le vprašanje, če bi bilo za Tokio sploh oportuno v današnji situaciji napenjati lok tudi na to stran.

Položaj na Daljnem vzhodu je tak, da višek krize še vedno ni dosežen. Spričo tega se tudi možnosti za mednarodne konflikte še niso izčrpale.

RUSKE GROŽNJE JAPONSKI

Predsednik zunanjepolitične komisije sovjetskega vrhovnega sveta zahteva energičnejše ukrepe za zavarovanje miru na vzhodni meji

Moskva, 20. januarja. b. Predsednik novo izvoljene zunanjepolitične komisije sovjetskega vrhovnega sveta Ždanov je imel na včerajšnji seji komisije daljši govor, v katerem je predvsem pohvalil prizadevanja Litvinova za ohranitev miru, se dotaknil vprašanja tujih konzularnih zastopstev v Rusiji in zahteval od sovjetske vlade energično postopanje v tem pogledu.

Končno je prešel na sedanje dogodke na Daljnem vzhodu in v zelo ostrih besedah govoril o japonskem imperializmu. Dejal je, da mora sovjetska vlada energično nastopiti proti izzivalnemu postopanju japonskih provokaterjev ter spremeniti tudi svoje dosedanje preblago zadržanje napram japonski vazalni državi Mandžuriji. Ni skoraj dneva, da bi se ne dogodil na sovjetski vzhodni meji kak incident. Prišel je čas, da Japoncem povemo da takih izzivanj ne trpimo več kaiti javno mnenje pri nas zahteva, da vlada podvzame vse ukrepe za zagotovitev miru na naši vzhodni meji, tako da bodo obmejni incidenti enkrat za vselej odpadli, ker bo Japonce minila volja da bi se zaradi njih spuščali v kaka tveganja.

Konec čiščenja

Moskva, 20 januarja b. Osrednji izvršni odbor komunistične stranke je sklenil, da se odslej ne smejo več vršiti mnogotna črtanja iz stranke, temveč mora biti vsak primer zase posebej proučen. Oni ki so bili brez poprejšnje preiskave izključeni iz stranke, smejo biti spet sprejeti v službo. Ovaduhi katerih navedbe se izkažejo za napačne, naj se odslej strogo kaznujejo. Te sklepe smatrajo tu kot pomemben preokret dosedanje Stalinove akcije »čiščenja« v komunističnih vrstah.

Nesoglasja med Rusijo in Francijo

Pariz, 20. jan. o. Pariški tisk je danes z nezadovoljstvom objavil vesti iz Moskve, po katerih je Molotov na tretji seji vrhovnega sveta dal daljšo izjavo o razmerah v Franciji in o francosko-ruskem paktu. Molotov je omenil, da francoski režim tolerira teror, ki ga izvajajo nekatere organizacije v Franciji proti ruskim interesom. Francoska vlada bi vobče ne smela dati zavetišča raznim takim organizacijam, ki skušajo sedaj prenesti svoj delokrog tudi že v Rusijo. Vprašanje je, je izjavil Molotov, kdo ima korist od takega delovanja organizacij ruskega in neruskega porekla in kako se ves ta pojav sklada s francosko-ruskim paktom.

V zvezi s tem je zunanji minister Delbos sprejel danes sovjetskega poslanika, s katerim je imel dolg razgovor. Delbos je zahteval od njega pojasnila o debati v sovjetskem parlamentu, pri kateri so francosko politiko kritizirali na način, ki ga smatra vsa francoska javnost za nedopustno vmešavanje v francoske notranje zadeve. O pojasnilih, ki jih je dobil, bo Delbos poročal na današnji prvi seji ministrskega sveta nove vlade.

Incident na estonsko-ruski meji

Riga, 20. januarja AA. Po poročilih iz Estonije je prišlo na zamrznjenem Pejpuškem jezeru do resnega obmejnega incidenta med Estonsko in Sovjetsko Rusijo. Sovjetski obmejni stražniki so se polastili več estonskih ribičev in jih hoteli odpeljati čez led na sovjetska tla. Svojim rojakom so prihiteli na pomoč estonski obmejni stražniki ter je med nasprotniki prišlo do srditega streljanja. Dva obmejna sovjetska stražnika sta bila ubita. Ugotovljeno je, da so bili sovjetski stražniki v trenutku, ko je prišlo do spora, na onem delu jezera, ki nesporno pripada Estonski.

Živahna akcija kitajskih četnikov

V zaledju japonskih čet se razvija pravcata gverilska vojna, ki dela Japoncem velike preglavice

Šanghaj, 20 jan. o. Na vsem področju okrog Šanghaja povzročajo kitajski četniki Japoncem vedno večje skrbi. Uporniki so se pojavili tudi že v Šanghaju samem. Manjši oddelki kitajskih četnikov vedno znova in povsem nenadoma napadajo posamezne japonske oddelke, tako da so povzročili v japonski vojski v Šanghaju že pravo desorientacijo. Spričo tega so se japonske vrhovne vojaške oblasti v Šanghaju odločile, da z energičnimi ukrepi zatro vse upore in preženejo kitajske četnike, ki operirajo očitno pod vodstvom neke kitajske tajne organizacije v Šanghaju.

Davi so se pričele po vseh kitajskih delih Šanghaja velikopotezne hišne preiskave. Preiskave izvršuje vojaštvo, ki je oboroženo s strojnicami in ročnimi granatami in nastopa pod zaščito tankov. Japonski oklopni avtomobili prodirajo v posamezne kitajske mestne okraje in večji oddelki vojaštva sistematično preiskujejo hišo za hišo. Hišne preiskave so izzvale med Kitajci samo še hujši odpor. Več japonskih tankov in oklopnih avtomobilov je bilo napadenih in uničenih. Japonske vojaške oblasti so ugotovile, da deluje samo v Šanghaju več tisoč kitajskih vojakov, ki so odložili svoje uniforme in so sedaj kot civilisti in četniki borijo proti Japoncem. Japonske vojaške oblasti so tekom dneva izdale nadaljnje ukrepe, da se s silo uniči ves uporniški pokret. Po vesteh iz šanghajske okolice se uporniški pokret širi na vse ozemlje od Šanghaja do Nankinga. Tudi v Šantungu imajo Japonci vedno znova opraviti s tisoči kitajskih četnikov.

Med tem so se pričele na fronti med obema rednima vojskama hude borbe za Vuhung. Kitajci so mesto malone obkolili in izvajajo na japonske čete v mestu močan pritisk. Onstran Jangceja je japonska vojska, ki prodira proti Hsičovu, kjer se namerava združiti z drugo japonsko vojsko, pričela oblegati mesto Linghajhuang, ki leži 180 km severno zapadno od Nankinga. Linghajhuang je važno železniško križišče.

Nemška vlada o posredovanju

Berlin, 20. januarja b. Nemška vlada uradno sporoča preko nemškega poročevalskega urada, da sta nankinška in tokijska vlada v oktobru lanskega leta naprosili v posebnih razgovorih tamkajšnja nemška poslanika, naj bi prevzela posredovanje med obema sprtima strankama. V interesu miru, katerega vzpostavitev si je Nemčija prav tako želela kakor druge države, je nemška vlada pristala na posredovanje. Pri tem pa sta njena poslanika obema strankama poudarila, da želi Nemčija ostati v sporu povsem neutralna in da se bosta zato poslanika omejila samo na prenašanje vesti ene in druge vlade. Tega načela sta se oba poslanika skozi držala.

Osebnost novih francoskih ministrov

Sprejem nove Chautempsove vlade v angleških političnih krogih

London, 20. januarja. b. V Londonu spremljajo francoski notranjepolitični razvoj po sestavi nove Chautempsove vlade z velikim zanimanjem. V nekaterih krogih gledajo na novo vlado z nezaupanjem. Sam Chautemps, ki je po zadnjem obisku v Londonu z zunanjim ministrom Delbosom postal med Angleži zelo popularen, izgublja ponekod na svojih simpatijah. Cenijo pa ga predvsem kot najhitrejšega francoskega politika in je v širših krogih priljubljen zlasti zato, ker je bil nekoč znan sportnik. Njegova popularnost med Angleži izvira tudi odtod, ker so trije njegovi bratje padli med svetovno vojno. Iz njegove preteklosti poudarjajo, da je bil prvič ministrski predsednik že leta 1930., toda njegova vlada je padla že po štirih dneh. Njegova druga vlada pozimi leta 1933. je podala ostavko v zvezi s Staviskijevo afero.

Daladier, ki je prevzel resor narodne obrambe, je po angleškem mnenju najmočnejša osebnost v šibki Chautempsovi drugi vladi. Daladier je znan kot tih delavec ki je skoraj celo leto mirno delal za kulisami dnevne politike in si pridobil naziv poklicnega vojaškega strokovnjaka. V njegovih rokah je sedaj vsa francoska obramba. Na njegovo željo se je moral letalski minister Cot, ki je slab organizator, umakniti možu Daladierovega zaupanja, La Chambru.

Bonnet, bivši finančni minister, je sedaj minister brez listnice. Kakor v Franciji, tudi v Londonu ni posebno popularen. Tu ga predstavljajo kot ambicioznega politika, ki je želel postati ministrski predsednik. Z neuspehom svoje misije je sicer izgubil na svoji reputaciji, toda kot finančni strokovnjak bo v vladi vedno dobrodošel svetovalec. Njegova naloga v drugi Chautempsovi vladi bo, da spravi v sklad francosko gospodarsko politiko z njeno finančno politiko.

Frossard, drugi minister brez listnice, je bivši komunist in socialist. Njegova posebna naloga v Chautempsovi vladi bo posredovanje med radikali in socialisti, med katerimi ima še vedno mnogo prijateljev.

Sarraut kot notranji minister bo prevzel Dormoyovo zapuščino in v Angliji se sprašujejo, kaj bo sedaj s kapucarsko afero.

»Manchester Guardian« je mnenja, da nekateri krogi ne bodo dopustili nadaljnjih senzacij v tej zvezi, ker bi utegnile škoditi francoskim poskusom za zbližanje z neko sosedno državo.

La Chambre, novi letalski minister, je vstopil v vlado kot Daladierov najožji sodelavec, ki ima velike zasluge za razvoj francoskega letalstva. Po svojem poreklu je Bretonec in kot tak zelo spreten vojak.

Delbos, ki je ostal zunanji minister, je bil kamen spotike komunistov, ki so pričakovali, da se bo z njegovim odhodom spremenila francoska zunanja politika. Pričakovali so, da bo na njegovo mesto prišel kak socialist, ki bi poglobil sedanje francoske zveze z Rusijo. V Angliji vidijo v Delbosu najzgovornejše jamstvo, da se francoska zunanja politika ne bo spremenila.

Pierre Cot, bivši letalski minister, je postal minister prometa. Desnica se njegove odstranitve iz letalskega ministrstva veseli, ker je bil Cot znan po svojih simpatijah za levico in je predstavljal nekako utelešenje ljudske fronte, dasi je sicer član radikalne stranke.

Marchandeau ne predstavlja pomembne spremembe v finančnem ministrstvu. Njegovo prijateljstvo z Bonnetom je znano, po svojem prepričanju pa je konservativni radikal. Njegova finančna politika bo izrazito liberalna. V Angliji računajo, da bo postopal bolj taktično kot njegov prednik, ker bo sicer tvegal, da z morebitno zahtevo po razširjenju finančnih pooblastil povzroči novo krizo vlade.

Leon Blum, bivši ministrski predsednik in podpredsednik ter šef socialistične stranke, uživa v Angliji sedaj ko ni več v vladi, večje simpatije kakor kdajkoli prej. V Londonu pričakujejo, da se bo Blumu posrečilo ugodno vplivati na nadaljnji notranjepolitični razvoj in da bo uspel v svojih prizadevanjih za razširjenje ljudske fronte v narodno fronto širše koncentracije.

Chautemps bo danes prečital deklaracijo

Pariz, 20 jan. o. Nocoj se je sestala nova Chautempsova vlada k izredni seji, na kateri je pripravila deklaracijo, ki jo bo jutri popoldne ministrski predsednik Chautemps v imenu vlade prečital na seji poslanske zbornice. Dobro poučeni politični krogi zatrjujejo, da vlada pri sestavi svoje deklaracije ni imela večjih težav, ker je homogena in sestavljena iz samih radikalno-socialističnih prvakov. Deklaracija bo v zunanjepolitičnem pogledu poudarila, da bo zunanji minister Delbos nadaljeval svojo dosedanjo politiko, in da bo Francija tudi v bodoče izvajala miroljubno politiko napram vsem narodom. V ostalem se bo deklaracija upirala na deklaracijo prejšnje vlade z dne 2 oktobra 1937, v kateri se je Chautemps izrazil proti devizni kontroli, za pospeševanje nacionalne proizvodnje, za red in mir v državi. Vlada bo ponovno pozvala delavce in delodajalce k vzajemnemu izvajanju delavskega kodeksa ter napovedala zakon o zavarovanju delavcev za primer onemoglosti, itd.

Vladni krogi pričakujejo, da bo deklaracija kratka in da bo vlada že pri prvem glasovanju dobila najmanj 400 glasov. Za jutrišnjo sejo parlamenta, na kateri bodo razpravljali o deklaraciji, so doslej prijavljene le štiri interpelacije.

Bonnet za sodelovanje z Anglijo in Ameriko

Pariz, 20. jan. b. Minister Bonnet je imel na banketu trgovske in industrijske zbornice govor, v katerem se je zavzel za kar najtesnejše sodelovanje Francije na političnem in gospodarskem področju z obema velikima demokracijama Anglije in Amerike. Te težnje bo lahko po njegovem najlažje uresničila sedanja Chautempsova vlada, ki je zapisala v svoj program notranjo okrepitev Francije zaradi večjega francoskega ugleda v inozemstvu. Zato je pozval vse navzoče, naj podpro Chautempsova prizadevanja.

Obnovitev razgovorov med Italijo in Anglijo

Težave zaradi priznanja italijanskega imperija

London, 20. jan. o. Včerajšnji razgovor angleškega zunanjega ministra sira Anthonyja Edena z italijanskim poslanikom v Londonu Dinom Grandijem je izzval v tukajšnjih političnih krogih veliko pozornost. Splošno sodijo, da pomeni njun včerajšnji sestanek obnovo razgovorov, ki so bili lani sredi poletja prekinjeni. »Daily Express« pravi, da je Grandi z vso opreznostjo obvestil Edena, da bi Italija nadaljevala pogajanja z Anglijo za končno ureditev odnošajev med obema velesilama na Sredozemskem morju in v deželah ob njem. Zunanji minister Eden je pri tej priliki Grandija opozoril, da je za Anglijo največjega pomena ukinitev italijanske radijske propagande na bližnjem vzhodu, šele v tem primeru bi bila angleška vlada pripravljena nadaljevati lani prekinjene razgovore.

V zvezi s tem se je v londonskih finančnih krogih zopet razširila vest, da bo Italija poskusila na angleškem finančnem tržišču najeti večje posojilo za gospodarski razvoj Abesinije.

»Daily Telegraph« poroča po informacijah iz italijanskih krogov v Londonu, da se v zadnjem času vobče kaže potreba po zboljšanju odnošajev med Anglijo in Italijo. Grandijev razgovor z Edenom je bil glede na to posvečen predvsem bližnjemu potovanju angleškega državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu sira Roberta Vansittarta v Rim, o katerem se v angleških krogih že nekaj časa govori. Vansittart naj bi se odpravil na pot v Rim že v najbližnjih dneh.

»Evening News« pa poroča, da namerava angleški poslanik v Rimu Perth podati ostavko ter opozarja na to, da bi s tem postalo aktualno vprašanje priznanja italijanskega imperija. Novega poslanika bi morala Anglija v smislu zahtev italijanske vlade akreditirati pri italijanskem kralju in abesinskem cesarju, kar predstavlja diplomatsko formulo za priznanje italijanskega imperija. Ostavka angleškega poslanika v Rimu bi na ta način onemogočila obnovo italijansko-angleških razgovorov. Vsekakor bo Anglija v tem pogledu postopala v soglasju s Francijo, o kateri pa trdi omenjeni list, da se prav tako pripravlja na pogajanja z Italijo, ki naj bi se končala s priznanjem italijanskega imperija.

Arabci nočejo ne pod Žide, ne pod Angleže

Jeruzalem, 20. januarja AA. Vsi palestinski arabski listi odločno in soglasno odklanjajo židovski predlog, naj se Palestina oziroma angleški mandat izpremeni v angleški dominion. List »Adifa« pravi, da je treba ta predlog zavrniti prav tako odločno, kakor načrt razdelitve Palestine v arabsko in židovsko državo. »Islamia« piše, da odklanja arabski narod prav tako tudi predlog o naselitvi židov v Transjordaniji, Iraku ali drugih arabskih državah, da bi na ta način znižali število židovskih priseljencev v Palestini.

Angleško vojno letalstvo

London, 20. januarja. AA. Angleško vojaško letalstvo razpolaga sedaj brez rezerv z 2031 letali. Od teh je 1540 v Angliji, ostala so pa razvrščena po angleških prekomorskih kolonijah. Med navedenim skupnim številom je 840 bombnikov in 162 izvidniških letal. Angleško vojaško letalstvo je sedaj po številu letal za 150% močnejše kakor pred dvema letoma. Večina eskadrilj ima še po eno letalo oblike »Gladiator« s hitrostjo do 410 km. Ta letala so oborožena s 4 strojnicami, 2 sta pritrjeni na krilih. Ta letala nadomeščajo sedaj postopno s še popolnejšimi, ki lete s hitrostjo 482 km na uro.

Italijanski prekooceanski polet

Rim, 20. jan. AA. Tri letala tipa »Savoia-Marchetti« bodo vsak čas odletela iz Guidonie proti Dakarju in naprej v Južno Ameriko. Guidonia—Dakar je prva etapa tega poleta, dolga 4300 km. Leteti bodo morali tudi nad Saharo. Druga etapa Dakar—Natal je dolga 3200 km in gre preko južnega dela Atlantskega oceana. Nazadnje bodo letala preletela še progo do Rio de Janeira, ki je dolga 2500 km. Vodja skupine je polkovnik Bisseo, drugo letalo vodi Mussolinijev sin Bruno, tretje letalo kapitan Moscatelli.

Irsko-angleška pogajanja

Gospodarska vojna, razdelitev Irske, finančni problemi in vojaška obramba Irske

V Londonu so se začela in začasno prekinila pogajanja med predstavniki irske ter angleške vlade. Da se jim pripisuje velik pomen, se razvidi že iz tega, da se je podal v London sam de Valera, vodja vse sodobne akcije za osamosvojitev Irske.

Pogajanja med Angleži in Irci so zadeva prav posebne vrste. Tičejo se prav za prav le prizadetih dveh strank, toda kljub temu vzbujajo občo pozornost, segajočo daleč preko angleško-irskega okvira. Prvič je že spor med Irci in Angleži tako star in tako svetovno znan, da more vse, kar se zgodi v tej sferi, računati na obilen interes daleč po svetu. Drugič gre tu za delikatne probleme, kako si bodo Irci ter Angleži uredili svoje bodoče medsebojno razmerje, probleme, ki se tičejo osnov velikobritanskega imperija in ki zadevajo tudi vprašanje britanske vojaške varnosti v Evropi, pa so spričo tega in še iz raznih drugih vidikov zanimivi za mednarodno politično javnost.

Že vest o konferenci med de Valero in Angleži je zbudila največjo pozornost, če ne celo presenečenje. Na kontinentu smo navajeni, da se zaradi takih sporov, kakor so nesoglasja med Irsko in Anglijo, vršijo srdite diskusije, dolgotrajna in strastna načelna razpravljanja, ako ne še kaj hujšega. Onstran Kanala namesto tega ob priliki sedejo k zeleni ali okrogli mizi, pa se začno meniti o spornih zadevah, kakor da se tičejo povsem oddaljenih stvari. Prav za prav je ta mir svojstven samo Angležem, dočim se Irci odlikujejo po strastnosti, ki za kontinentalno komaj kaj zaostaja. Zato so vesti o pripravljajoči se konferenci tem bolj presenetile, posebno ko se je doznalo, da je pobudo in predlog za njo dal de Valera. Potemtakem ležijo za konferenco odločujoči nagibi na irski strani.

Kot predmet razgovorov se označujejo vprašanja o »razdelitvi Irske«, o finančnih ter gospodarskih problemih pa končno o vojaški obrambi dežele. Dejansko se ta vprašanja tičejo osnovnih problemov, ki obstojajo med Irsko ter Anglijo.

Današnje razmerje med Anglijo ter Irsko najbolj trpi spričo gospodarske vojne med obema. Prav gotovo ni to vprašanje najbolj komplicirano, tudi ne vsebuje največjih načelnih nasprotij; toda dočim pomenijo druga, vsaj v sedanjem stadiju, še pretežno teoretične diference, je v carinski vojni predstavljen spor, ki takorekoč sleherni dan daje čutiti prebivalstvu, da je postavljena med obema deželema zelo nesimpatična barijera. Ko je prišel na krmilo de Valera, in je začel sistematično izpodmikati temelje irsko-britanskega razmerja, postavljene s sporazumom v letu 1922., je bila med prvimi na vrsti anuiteta, ki jo je Irska plačevala Angliji kot odškodnino za osvoboditev irskih kmetskih posestev od angleških veleposestnikov. De Valera jo je nehal plačevati, toda londonska vlada je posegla po represalijah, in sicer tako, da je začela pobirati carino na blago, uvoženo iz Irske, nakar je seveda tudi Irska naložila carino na blago, ki se je iz Anglije uvažalo na Irsko. Ni si težko predstavljati, da je ta carinska borba na splošno Irce bolj zadela nego Angleže, toda kljub temu se ni omilila do danes. Vsekakor je to vprašanje tako, da najbolj prizadeva vsakdanje življenje.

Načelno je nedvomno najvažnejše in najtežje vprašanje »razdelitve dežele«. De Valera je prišel v London z zahtevo, da se prizna ves irski otok kot enota, kar pomeni priključek Ulstra. Sporazum med Irsko in Anglijo, kakor se je izvedel v letu 1922., računa z dvema ločenima deželema, Irsko in Ulstrom. Ulster odklanja priključitev k irskemu jugu. Ulster je v večini evangeličanski, dočim je Irska katoliška, saj na tem sploh temelji opredelitev Ircev. In ko so te dni objavili vesti o bližnjih pogajanjih med de Valero ter Chamberlainom, je ulsterska vlada reagirala na jako odločen način. Da pred vsem britanskim imperijem dokumentira svojo voljo zoper priključek, je takorekoč čez noč z dnem 20. januarja, razpustila dosedanji parlament ter razpisala nove volitve za 7. februar. Nove volitve naj pokažejo, da se Ulsterci niso prav nič premislili, marveč da slej ko prej vztrajajo na odklonilnem stališču napram de Valerovim načrtom. Sigurno je, da bo rezultat volitev v Ulstru tak, kakor dosedaj, to je dve tretjini volilcev se bo izreklo za tezo ulsterske vlade, a ena tretjina se bo izrekla za priključek. Zakaj nekako ena tretjina Ulstra je katoliška, to se pravi irska. Pri zadnjih volitvah je eden od ulsterskih okrajev postavil za kandidata samega de Valero ter ga tudi izvolil, tako da je sedaj državni šef in vodja Irske-poslanec Ulstra, dasi seveda svojega poslanskega mandata ne izvršuje.

Ali pri vsem tem računa Craigavon, predsednik ulsterske vlade, s potrebo, da svoje naziranje podpre z votumom celotne dežele. Zakaj računati je treba, da bodo v Londonu v razgovoru razen navedenih zadev tudi še druge. Posebno se pričakuje, da bo v ospredju britanska zamisel vojaške obrambe dežele in zahteva, da se sklene pogodba medsebojne obojestranske pomoči in podpore, ne glede na vprašanje diplomatskega zastopstva napram inozemstvu. Vprašanje vojaške obrambe Irske ni važno samo za Dublin, marveč prav posebno za London. Zakaj v dobi podmornic je osnovnega pomena, da nobena zunanja sila ne more imeti možnosti, da se opre na kako pomorsko bazo na Irskem. Enakega ali še večjega pomena je vprašanje vojaške obrambe v zraku saj bi možnost sovražnih avionskih oporišč na Irskem pomenila za Anglijo največjo nevarnost.

Te osnovno važne zadeve je treba urediti z de Valero. Podoba je, da bi bil nemara tu Dublin poprej pripravljen na koncesije, ako se mu omogoči kompromis s popuščanjem v zadevi priključka Ulstra, morda v obliki federalne skupnosti, kakor namigujejo zadnje vesti. Pri tem naglašajo nekateri zmerni elementi, da bi nemara priključek Ulstra za angleško stran niti ne bil nespameten. Zakaj zmerni protivalerovski tabor je v Irski zelo močan, kakor so pokazale zadnje volitve, in ako bi ga ojačili Ulstrovci, bi imel takoj večino. Vsekakor bi morala biti skupna irska politika mnogo bolj anglofilska, ako bi imela opravka tudi z Ulstrom v svojem okviru. Toda treba je pripomniti, da de Valera ni prav ničesar storil, da bi pridobil zase Ulstrovce. Nasprotno; s svojo intransigentno politiko jih je kar najbolj odbijal. Tu je bila na delu povsem načelna politika, brez vsakega kompromisnega nagnenja. Zato je tem bolj interesantno, kako se bo pokazal de Valera sedaj, ko gre za temeljne razgovore z angleško vlado. Craigavon je imel pač vzroka dovolj, da se je za vsak slučaj želel zavarovati s plebiscitarno oporo celotnega Ulstra.

De Valera se je za sedaj vrnil v Dublin, da skupno z irsko vlado prouči nekatere angleške predloge, posebno predlog za sklenitev trgovske pogodbe in razna finančna vprašanja. Nato se bodo prekinjena pogajanja nadaljevala.

Ogledovanje nemške vojne industrije

Predsednik naše vlade dr. Stojadinović si je včeraj ogledal znamenite Kruppove tvornice

Essen, 20. januarja. AA. Predsednik jugoslovenske vlade dr. Stojadinović se je davi pripeljal s posebnim vlakom v Essen. Na postaji so ga pozdravili jugoslovenski novinarji, deželni namestnik in essenski župan, nakar so se jugoslovenski gostje odpeljali z avtomobili v Kruppove tovarne. Pred postajo in po vseh ulicah, po katerih so krenili avtomobili, je velika množica prisrčno pozdravljala dr. Stojadinovića. V dvorani glavnega ravnateljskega poslopja se je vršil slavnosten sprejem. Uglednega gosta je pozdravil dr. Krupp, predsednik upravnega odbora in ravnateljstva ki je v svojem pozdravnem govoru na kratko orisal historiat znamenitih Kruppovih podjetij ter navajal posebne naloge, ki jih postavlja za nemško gospodarstvo štiriletni načrt. Omenil je med drugim novi tehnični postopek za boljšo izrabo slabše rude, ki vsebuje manjši odstotek železa, orisal velepomembne socialne ustanove, ki so jih za svoje delavstvo in nameščenstvo ustvarile Kruppove tovarne in dobre kupčijske zveze Kruppovih tovarn z Jugoslavijo, nakar je izročil predsedniku vlade dr. Stojadinoviću kot častni dar nož za odpiranje pisem, umetniško izdelan iz jugoslovenskega železa, in izrekel svoje najlepše želje za nadaljnji krepki gospodarski razvoj in srečen polet kraljevine Jugoslavije. Po njegovem pozdravu se je začel ogled posameznih naprav Kruppovih tovarn.

Franco pred Teruelom

Mesto je že brez vode in razsvetljave

Salamanca, 20. jan. o. Velika nacionalistična ofenziva pri Teruelu se po poročilih vrhovnega poveljstva nacionalistične vojske povoljno razvija Republikanski protinapad na levem krilu fronte pri Las Perdricanu je bil odbit. Prav tako se je neuspešno končal republikanski protinapad na desnem krilu fronte. Nacionalistične čete prodirajo sedaj proti reki Alfambri. Vojski generala Arande in Varele se nameravata združiti pri sotočju rek Guadalajare in Alfambre. Večji oddelki nacionalistov so prodrli tudi že do ceste Teruel-Tortajado in so republikancem onemogočili uporabo te ceste za njihovo zvezo z zaledjem. Končno so nacionalisti pričeli z napadi na vrhova Santa Barbara in Mansuoto, glavni republikanski obrambni postojanki okrog Teruela.

Uradno poročilo pravi, da so nacionalisti na teruelski fronti odbili vse sovražne napade. Sovražnikove izgube so bile velike. Sedaj so nacionalisti popolni gospodarji postojank okoli reke Alfambre, kjer so ujeli več sto vladnih vojakov in zaplenili mnogo vojnega materiala.

Barcelona, 20. januarja. g. Nacionalistom se je posrečilo razstreliti glavni rezervoar teruelskega vodovoda, tako da je mesto sedaj brez vode. Že pred dnevi so uničili električno centralo. Vrhovno poveljstvo nacionalističnih čet je odredilo, naj mesto neprestano bombardirajo in ga izpremene v razvaline, da vladne čete ne bodo imele več oporišča.

Poroka kralja Faruka

Kairo, 20. jan. AA. Poroka kralja Faruka in kraljice Faride, ki so jo oznanili danes s fanfarami in s 101 topovskim strelom, se je izvršila po mohadanskem obredu v palači Kurben. Kralj in nevestin oče sta podpisala zakonsko pogodbo. Popoldne je bil na dvoru velik sprejem za sorodnike obeh družin.

Nezgoda belgijskega letala

Bruselj, 20. jan. AA. Neko belgijsko topniško letalo, ki vozi na progi Bruselj—Anvers, je med poletom na lepem izgubilo enega svojih motorjev. Med potniki je nastala panika, ko so videli kako motor pada. Letalo se je začelo zibati, vendar se je pilotu posrečilo brez nesreče pristati.

Štiri mesece za kljukaste križe

Dunaj, 20. januarja. AA. Porota je obsodila na 4 in 3 mesece težke ječe dve osebi, ki sta izdelovali v večjem številu kljukaste križe iz lepenke.

Beležke

Novica za Ljubljančane

Beograjska »Samouprava« poroča, da je imel minister g. Krek v soboto zvečer »shod predstavnikov in pristašev JRZ« v beli dvorani hotela Union, v ponedeljek pa »velik zbor zveze delavcev in privatnih nameščencev« v dvorani Delavske zbornice. Gospod minister se je mogel, pravi »Samouprava«, tudi tu uveriti, da narod enodušno odobrava delo vlade in politiko JRZ.

Dr. Krnjević se ne vrača

Generalni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević, ki kandidira na dr. Mačkovi listi za volitve v senat 6. februarja, je poslal zagrebškemu »Obzoru« popravek iz Ženeve. V popravku pravi, da ni njegov povratek v domovino odvisen od kandidature v senat, kakor je trdil »Obzor«. V Ženevi opravlja točno določeni mu posel in se bo vrnil v domovino šele takrat, ko ga bo opravil.

»Hrvatski dnevnik« ostro zavrača trditve sušaškega klerikalnega lista »Istina«, da je dr. Krnjević postal levičar in da pošilja hrvatske delavce iz Belgije v španske mednarodne brigade. Opozarja na protikomunistične članke, ki jih objavlja dr. Krnjević od časa do časa, katerih gotovo ne bi pisal, če bi simpatiziral s komunisti.

Pametne besede

V polemiko med »Hrvatsko Stražo« in »Hrvatskim dnevnikom je zopet posegel organ sarajevskega nadškofa dr. Šarića, ki je vnet pristaš dr. Mačka. »Katoliški tjednik« namreč pravi, »da mora resnici na ljubo ugotoviti, da se ne more solidarizirati s »Hrvatsko Stražo«, akoravno ji je to neljubo, še manj pa z njenimi apologetskimi metodami. Zdi se nam, da je ton in duh, s katerim obravnava »Hrvatska Straža« pereče prosvetne probleme preoster, premalenkosten in strasten. Je kakor nalašč za odbijanje sicer dobrih ljudi in brez potrebe fabricira odpadnike in razkolnike. Ako imajo ljudje pogreške, potem jih je treba zdraviti v duhu prizanesljivosti, obzirnosti in dobrote, s pozitivnim utemeljevanjem pravilnih načel in z mirno repliko brez osti. Vsekakor se Frančišek Saleški ne bi posebno navdušil s polemičnimi manirami nekaterih gospodov okoli »Hrvatske Straže«. Ni katoliški radikalizem v tem, da se spremo z vsem svetom, nego da pridobimo čim več dobrih ljudi za resnico.«

Polemika in ton Hrvatske Straže zaslužita sicer grajo, ali, ako primerjamo pisavo zagrebškega lista z metodami gotovega našega časopisja, potem moramo že reči, da bi vedeli še, za druge adresate pametnih brez g. Sarića.

Sestava sarajevskega občinskega sveta

Pred časom se je skupina hrvatskih gospodarstvenikov v Sarajevu resno potegovala za to, da bi prišli njeni zastopniki v sarajevski občinski svet, v katerem sede danes samo pravoslavni in muslimanski pristaši JRZ. Vršila so se že tudi pogajanja z bansko upravo, da predloži imenovanje novih hrvatskih občinskih svetnikov, ki so stavili za vstop v občinski svet razne pogoje. Med drugim so zahtevali določeno število občinskih svetnikov, ki bi odgovarjalo številu Hrvatov v Sarajevu. Dalje so zahtevali mesto podpredsednika občinskega sveta in pa določitev ključa za nastavitev Hrvatov v občinski službi. Ko so bila pogajanja v najlepšem toku, pa je posegla vmes roka političnega vodstva hrvatskega pokreta in jih prekinila z motivacijo, da ne more biti niti en član hrvatskega narodnega pokreta član katerekoli postavljene in ne od naroda izvoljene javne institucije. V imenu skupine, ki se je pogajala za vstop v sarajevski občinski svet, je izjavil te dni eden njenih voditeljev, da o kakem vstopu Hrvatov v sarajevski občinski svet ni več govora.

Zanimiva občinska kriza

Na kratko smo že poročali o zanimivi seji samoborskega občinskega sveta, na kateri je predsednik občine Milutin Jurčić hudo kritiziral delo HSS ter ji očital, da se briga samo za kmete, dočim pa meščanstvo in inteligenco zanemarja. Napadel je tudi poslovanje Gospodarske Sloge in okoliške kmete, da s svojim obnašanjem napram tujcem škodujejo tujskemu prometu. Zaradi tega govora je bil sklican sestanek samoborskih meščanov, na katerem je govoril narodni poslanec Ljudevit Tomašić in kritiziral postopanje predsednika občine Jurčića, kakor celega občinskega odbora, ki je burno pritrjeval slovitemu predsednikovemu govoru. Odgovarjal mu je župan Jurčić in izjavil, da odlaga z vsemi občinskimi odborniki vse funkcije. Tako je ostal sedaj Samobor brez župana in občinskega sveta.

Homatije pri svetem Antonu

Poročali smo že o homatijah pri sarajevskem pogrebnem društvu sv. Antona, ki ga tvori nekaj tisoč hrvatskih članov, samih vnetih pristašev dr. Mačka. V društvu je prišlo do ostrih sporov zaradi poslovanja vodstva. Pojavila se je močna opozicija, ki je na ponovnih občnih zborih zahtevala točen obračun o poslovanju odbora. Toda opetovani občni zbori so se končali z intervencijo policije, ki jih je razpustila, da se ne bi člani med seboj pobili. Tekli so meseci. Interveniralo je politično vodstvo Hrvatov v Sarajevu, interveniral je sam sarajevski nadškof dr. Šarić in tudi oblast. Bilo pa je vse zaman. Končno je politično vodstvo vrglo iz HSS vse voditelje opozicije v društvu in povrh zagrozilo, da jim bodo sledile tudi vse stotine nezadovoljnih opozicionalcev, če ne glasujejo za listo, katero bo ono predložilo na prvem občnem zboru društva sv. Antona.

Medtem je banovina postavila društvu komisarja z nalogo, naj uredi zadeve in račune ter pripravi občni zbor. Komisar dr. Nestlang je stvar vzel resno v roke in tako je prejela cela vrsta sarajevskih hrvatskih društev in zasebnikov, pa tudi cerkvenih institucij te dni poziv, da v najkrajšem roku vrnejo razne vsote, ki so jih dobili od društva sv. Antona. Vsota presega nekaj stotisoč dinarjev. Med drugim zahteva komisar dr. Nestlang od uprave sarajevske katedrale naj vrne društvu sv. Antona 50.000 din, ki jih je dobila kot posojilo za popravilo katedrale. Dalje zahteva od političnega voditelja sarajevskih Hrvatov dr. Jurija Šuteja povračilo 5000 din, ki jih je dobil kot akontacijo za neko cerkveno pravdo. Od župnega urada v Sarajevu zahteva 17.000 din, ki jih je porabil za ureditev pokopališča. Od odbora za zgraditev cerkve sv. Jožefa tirja 50.000 din, od sarajevske Hrvatske čitalnice zopet 37.000 din itd.

Čiščenje v Rumuniji

Bukarešta, 20. jan. AA. Občinske in okrožne volitve bodo med 20. februarjem in 30. marcem. Z odlokom ministra za vere se ralinom, ki nimajo rumunskega državljanstva, ne bo podaljšalo dovoljenje za bivanje v Rumuniji in bodo morali v kratkem Rumunijo zapustiti. Delovno ministrstvo je odredilo, da bodo v bodoče izključeni iz bolniških blagajn vsi židovski zdravniki. Po razpustu delavskih zbornic so zdaj s kraljevim dekretom razpustili tudi kmetijsko, industrijsko in trgovinsko zbornico. Listi poročajo, da se pripravlja zakonski načrt o ponovni uvedbi obvezne cerkvene poroke. List »Cuventul«, ki so ga ustavili, ker je simpatiziral z Železno gardo, je danes z dovoljenjem vlade začel ponovno izhajati.

Kašelj in hripavost

ublažijo Mr. Bahovčevi »Smreka« bonboni, sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšujejo izločanje sluza ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka" bonboni

so za desinfekcijo ust in grla neobhodno potrebni. Dobijo se v zavitkih po Din 4.— in Din 6.— v

lekarni

Mr. BAHOVEC,

LJUBLJANA

Kongresni trg štev. 12

Mr. Bahovec

Nušić na mrtvaškem odru

Pogreb bo danes dopoldne na državne stroške

Beograd, 20. jan. p. Smrt našega uglednega književnika Branislava Nušića je napravila globok vtis ne samo v prestolnici, nego po vsej državi in tudi v inozemstvu, kjer si je pokojnik kot naš največji komediograf pridobil velik ugled. Mnogo beograjskih trgovin je razstavilo v svojih izložbah njegovo sliko.

Vlada je sklenila pokopati pokojnega književnika na državne stroške. Sestavljen je bil državni odbor, ki vodi sedaj vse priprave za pogreb. Odboru načeluje višji svetnik prosvetnega ministrstva Velimir Janković. V njem pa so zastopani Akademija znanosti, Narodno gledališče, vseučilišče, združenje dramskih avtorjev, Penklub, književna zadruga, združenje književnikov, združenje glumcev ter finančno ministrstvo. Že v pretekli noči je bilo Narodno gledališče dekorirano s črnimi draperijami. Truplo pokojnega so prepeljali v gledališče in ga postavili na mrtvaški oder sredi velikega foyera. Že davi so se pričele v veži Narodnega gledališča zbirati velike množice ljudi, ki so se s tiho pobožnostjo poslavljale od pokojnika.

Pogreb bo jutri dopoldne. Ob 9. se bo pred Narodnim gledališčem pri spomeniku zvrstil pogrebni sprevod, ki bo krenil po Vasini ulici, po Ulici kralja Petra do Saborne cerkve, kjer bodo žalne cerkvene svečanosti. Nato bo krenil dalje po Ulici kneza Mihajla, preko Terazij, po Aleksandrovi ulici na novo pokopališče. Državni odbor za pogreb pokojnega književnika je določil tudi že listo govornikov. Pred Narodnim gledališčem se bodo od njega poslovili prosvetni minister Magarašević, akademik Veljko Petrović v imenu Akademije znanosti, direktor dr. Vojnović kot zastopnik Narodnega gledališča in Dušan Nikolajević v imenu udruženja dramskih avtorjev. Nekaj govorov bo tudi pred univerzo, pred cerkvijo in ob odprtem grobu. Pred cerkvijo se bodo od pokojnega poslovili zastopniki Književne zadruge, redakcije »Politike«, pri kateri je sodeloval, Penkluba in gledaliških igralcev, na grobu pa zastopnika neodvisnih književnikov, udruženja književnikov, umetnikov in intelektualcev.

Danes popoldne je imela srbska kraljevska akademija znanosti komemorativno sejo. O pokojniku, članu akademije, je govoril generalni tajnik akademije dr. Jovan Radonjić.

V imenu vlade je minister dr. Korošec izrazil sožalje pokojnikovi rodbini.

»Hrvatski Dnevnik« o previranju na Hrvatskem

Organ dr. Mačka poskuša prevzeti vlogo, ki jo je do sedaj vršil glede intrigiranja proti JNS starina »Obzor«. V dolgem uvodniku namreč dokazuje, da je nastopil v vrstah JNS razcep. Priznati pa moramo, da je uporabil to že tolikokrat izlajano intrigo predvsem zato, da je spregovoril nekaj besedi na račun sumljivega vrenja v vrstah samega hrvatskega narodnega pokreta. »Hrvatski Dnevnik« namreč priznava, da obstoje med pristaši hrvatskega narodnega pokreta neke razlike v gledanju na razne gospodarske, prosvetne in socialne probleme. Prav tako je gotovo, da so posamezniki, ki stvarno ne pripadajo hrvatskemu narodnemu pokretu, dasi naglašajo to svojo pripadnost iz taktičnih ozirov. Ti posamezniki pa še dolgo ne predstavljajo kake struje, nego so to samo osebna mišljenja, povezana z osebnimi interesi. Taki ljudje ne morejo govoriti v imenu Hrvatov. Ni resnica, da so molčali do sedaj, ker jih ni nihče poslušal. Saj jih tudi danes ne posluša hrvatski narod, če govore, nego povsem tretji. Hrvatskemu narodu lahko govori samo tisti, ki ga navaja h disciplini in vdanosti njegovemu vodstvu. Vsi članki, pisani v drugi smeri, ostajajo samo pisani dokumenti osebnega nezadovoljstva nekih posameznikov, ki nimajo nobenega vpliva na razvoj hrvatske politike in na razpoloženje hrvatskega naroda. Poskusi, ločiti mesto od vasi in meščanstvo od seljaštva, niso in ne bodo uspeli. To pa zaradi tega, ker nimajo poborniki konflikta med mestom in vasjo za seboj nikogar, niti v mestu, niti na vasi. Najmanj je za njimi poštena hrvatska inteligenca, ki ve, kje je njeno mesto. Ni še dovolj imeti denar za izdajanje listov ter se na temelju tega predstavljati kot nekak predstavnik. Ljudje berejo liste, razmišljajo o njih, a mislijo s svojo glavo.«

Za uteho potem H. D. poudarja, kako so vrste združene opozicije vedno bolj sklenjene, JNS oslabljena — skratka vse je v redu in na najlepšem potu.

Za senatne volitve predloženih 10 list

Beograd, 20. jan. p. Pojutrišnjem poteče rok, do katerega morajo biti sodiščem predložene kandidatske liste za bližnje dopolnilne volitve senatorjev. Do danes je bilo sodiščem izročenih 10, in sicer v Beogradu, Novem Sadu, Banjaluki, Ljubljani, Splitu, Sarajevu, Zagrebu, Skoplju in Nišu liste JRZ, v Splitu pa še posebna lista HSS. Jutri bo predložena lista HSS tudi za savsko banovino.

Iz državne službe

Beograd, 20. jan. p. Na ljubljanskem vseučilišču so napredovali naslednji profesorji: Dr. Franc Sturm na filozofski fakulteti za rednega profesorja v 3/1, dr. Albin Ogris na pravni fakulteti, za rednega profesorja v 2/1, dr. Josip Turk na bogoslovni fakulteti za izrednega profesorja v 3/2, za redne profesorje v 2/2 na tehniški fakulteti dr. Miroslav Kasal, dr. Marijan Rebek in inž. Mario Osana, za izrednega profesorja v 3/2 pa inž. Romeo Strojnik.

Premeščeni so bili pomožni monopolski kontrolor Dragomir Cvetković, iz tobačne tovarne v Ljubljani k tobačni tovarni v Nišu, pomožni monopolski oficial Edvard Kovačić iz stonske solarne k tobačni tovarni v Ljubljani.

Napredovala sta za sekundarnega zdravnika v 8. pol. sk. uradniška pripravnika dr. Dragotin Paunković v Topolščici ter dr. Rudolf Del Cot v Ljubljani ter za tehničnega uradnika v 9. pol. sk. uradniški pripravnik Stane Kandus pri higienskem zavodu v Ljubljani.

Popravilo proge Beograd—Zagreb

Zagreb, 20. jan. o. Prometno ministrstvo je sklenilo čimprej obnoviti železniško progo Zagreb—Beograd. Večina potrebnega gradiva je že na progi. Kakor se je sedaj izvedelo, se bodo dela pričela na več krajih hkratu, čim se bodo vremenske prilike nekoliko zboljšale. Ko bo proga popravljena, bodo na njej vlaki vozili z brzino do 90 km na uro. Znano je, da dosedanji poskusi z novimi aerodinamičnimi železniškimi stroji niso nič kaj uspeli, to pa predvsem zaradi slabih tirov.

Nj. Vel. kraljica Marija na razstavi Ženske zveze

Beograd, 20. januarja. AA. Jugoslovenska ženska zveza je kot odsek Male antante, ki je pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. rumunske kraljice matere Marije, organizirala v paviljonu Cvijete Zuzorić razstavo slik, kipov in arhitektonskih del češkoslovaških, rumunskih in jugoslovenskih umetnikov. Razstavo je danes obiskala Nj. Vel. kraljica Marija, ki so je pred vhodom v paviljon pozdravili prosvetni minister Magarašević, trgovinski minister dr. Vrbanić, beograjski župan Ilić in ga. Petković, ki je izročila kraljici šopek belih vrtnic. Kraljica je ostala na razstavi do 12.10 in je pokazala za razstavljena dela veliko zanimanje.

Žrtve požara v ameriškem jezuitskem samostanu

Montreal, 20. januarja. AA. Število žrtev velikega požara v jezuitskem samostanu St. Hiancita je naraslo na 48. Trupla 25 žrtev so še zmerom pod razvalinami šolskega poslopja. Odkopavanje razvalin gre zaradi hudega mraza zelo počasi od rok.

Avstrijsko-nemški incident

Dunaj, 20. januarja AA. Avstrijska zvezna vlada se je opravičila pri nemškem poslaništvu zaradi nastopa kneza Ernesta Hohenberga, ki je te dni razbil ploščo s kljukastim križem pred prostori dunajskega zastopstva nemških državnih železnic. Mislijo, da je s to opravičbo avstrijske vlade incident odstavljen z dnevnega reda.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Evropa: Islandska depresija traja še zmerom v okolici Islandije in vzdržuje toplo vreme v zahodnem delu evropske celine. Ruski anticiklon se širi na zahod in prinaša ohladitev v severni in vzhodni Evropi. Naraščanje pritiska v južni polovici celine in v zahodnem delu Sredozemskega morja je ustvarilo sekundarno depresijo, ki povzroča dež v Sredozemskem morju, Italiji in na Balkanskem polotoku.

Jugoslavija: Oblačno v vsej državi z jasninami tu pa tam v južnem delu. Dežuje v severni polovici, sneži pa v visokih gorah. Toplota je občutno poskočila. Najnižja toplota Kalinovik —6, najvišja Mostar 13 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Vlažno vreme bo še nadalje trajalo v vsej državi. Oblačno z dežjem v vzhodni polovici, na jugu bo pa jasno. Toplota brez posebne spremembe.

Zagrebška: Oblačno, ponekod nekaj padavin.

Dunajska: Spremenljivo oblačno, od časa do časa solnčno, ponoči mraz.

Naši kraji in ljudje

V kapiteljski cerkvi v Novem mestu so odkrili tri gotska okna

Kateremu izmed potnikov, ki se je peljal skozi Novo mesto, ni obstal pogled na mogočni gotski stavbi, ki kraljuje nad siromašnim mestecem utesnjenim v oster zavoj Krke? Kdo ni opazil kipenja mesta, raztresenega okrog cerkve, navzgor k cerkvi, ki zaključuje to sliko ? Komu se ne vsiljuje misel, sama po sebi, koliko je neki stara ta cerkeh, ki jo obkroža še danes tipično srednjeveško mestece? Še danes je kapitelj ona osrednja zgradba, ki veže v celoto vse te raztresene hišice, tesno prislonjene v kamen nad Krko, ali z druge strani dolgo vrsto hiš, ki so se razvrstile ob mestnem zidu in ki jo zaključuje skoro v pravilnem polkrogu gozd ali polje.

Le malokdo se je pozanimal za ta kulturni in zgodovinski spomenik. Premalo je med nami, meščani zanimanja za stvari, ki so se dogajale preden jih je dojel njih razum in jih registriral njih lastni spomin. Zadosti je, da je v knjižnici v usnje vezan Valvazor, zadosti, če je tu pa tam najti Vrhovčevo zgodovino Novega mesta. Zakaj bi neki iskali po arhivih in preperelih zgodovinah resnice, ko pa je tako prijetna Trška gora in so Gorjanci tako blizu in raste v Gadovi peči tak cviček!? V njem pa je življenje, uteha, in pozabljenje in resnica tudi, seve!

Do najnovejših časov je veljalo Vrhovčevo naziranje, da je bila kapiteljska cerkev zidana ob koncu 15. stoletja. Ta trditev nam postane umljiva, če upoštevamo ustanovitev Kolegijatnega kapitlja, katerega je ustanovil Friderik IV. l. 1493. in za katerega meni Vrhovec, da je pozidal sebi dostojno cerkev. Peter Hitzinger pa trdi v nasprotju z Vrhovcem, da je cerkev stala še ob ustanovitvi mesta, ker je absurdno misliti, da bi taka naselbina, bila brez cerkve. Da bi se mesto v nekaj letih toliko razvilo, da bi mu cesar Rudolf Habsburški priznal mestne pravice, ne gre verjeti. Iz tega bi se dalo sklepati, da je ob ustanovitvi mesta 30. aprila 1365 cerkev že stala. Poleg tega se je našla tudi beleška v arhivu kapiteljske cerkve, ki jo navajam dosjovno:

»Die Stadtpfarrkirche S. Nicolai war consecrirt am 17. 9ber (november) 1429 Eintausend vier Hundert zwanzig und neun, und zwar das Presbyterium und der Hochaltar. Das Schiff später und die Seitenaltäre. Aus authentischer Urkunde.«

Na podlagi stilne primerjave s pletersko in šentruperško cerkvijo se je dokazalo, da je bil presbiterij res zidan nekako v istem času kakor oni v Pleterjih in Št. Rupertu. Cerkev v Pleterjih je bila posvečena leta 1420.

Da je novomeška cerkev stala že pred ustanovitvijo kolegijatnega kapitlja, nam dokazuje tudi sledeče: Prvo ustanovno listino je izdal cesar Friderik IV. 27. aprila 1493., drugo Maksimilijan I 16 oktobra 1509. Papež Aleksander VI. pa je zapovedal ustanovitev kapitlja s pismom, ki je bilo izdano 30. aprila 1494. V vseh teh listinah se omenja, da ima postati kolegijatni kapitelj pri *mestni župni cerkvi sv. Nikolaja.*

Letošnjo jesen so bila v ladiji odkrita tri gotska okna. Dve na južni, eno na severni strani. Eno okno je uničeno, manjka mu leva polovica. To okno se je pokvarilo ob priliki prezidave cerkve, ko so skoro na istem mestu zidali nov vhod.

Cerkev, ona pred l. 1493., je imela raven kasetiran strop, kar dokazujejo najdbe na podstrešju. Tu so namreč v steni jasno vidne v steni luknje za stropnike, dalje ravno zabeljena in ometana stena ter slikarija. Pod sedanjim presbiterijem je kripta, kar je pri gotskih stavbah zelo redko. Nastalo je vprašanje, čemu nov gotski prezbiterij, ki se mu pozna, da je bil v zidavi prekinjen? To spoznamo lepo po steni, ki je v ono smer proti cerkvi nedokončana in stolp, v katerem je sedaj zakristija. »Nova cerkev naj bi bila triladijska,« taka je sodba. Namesto stare cerkvice, naj bi se postavila monumentalna gotska katedrala. Ker pa so meščani zašli v tem času v težke gospodarske prilike in to predvsem zaradi turških vpadov, je bilo bolj nujno vzdrževati drago mestno obzidje. Ker so se turški vpadi ponavljali je razumljivo, da so meščani zašli v hude gospodarske stiske in se je misel na dokončno dograditev cerkve morala umakniti življenjskim interesom.

Ker pa je vendarle bila potreba po povečanju cerkve zaradi naraščajočega števila prebivalstva nujna, so našli zasilno rešitev. Zvezali so novi presbiterij z ladjo in tako je nastala, kakor pravijo Novomeščani, »kriva cerkev«. Ladje niso obokali temveč so jo prekrili z ravnim kasetiranim stropom. Nobenega dvoma ni, da bi z delom v gotskem slogu nadaljevali, če bi ne bilo vedno več nesreč, med katerimi moramo omeniti predvsem požara leta 1540 in 1576., ko je zgorelo vse mesto in tudi kapiteljska cerkev, se pravi: zgorel je leseni strop in vsa oprema. Uvideli so, da ne bodo mogli dokončati katedrale, zato so dvignili staro ladjo za poldrugi meter. Zazidali so prvotna gotska okna in pretolkli nova. Vsa ta prezidavanja so bila končana leta 1621., kar je razvidno iz letnice nad vrati. *M. S.*

Visoka leta

Ptuj, 20. januarja.

Te dni je praznoval višji oficijal v pokoju g. Jože Mušič svoj 93. rojstni dan. Moža vam moramo predstaviti že prav zato, ker je za tako visoka leta nenavadno čil. To je prikupen zgled, kako žilavi in krepki se lahko nekateri ohranijo med nami. Po rodu je iz Rogatca, kjer je preživel mladost. Pozneje se je podal na Dunaj in v Trst, bil je v raznih službah kot zasebni uradnik.

Z velikim prizadevanjem se je sam izobraževal in je kmalu dosegel željene uspehe. V letu 1880. je nastopil službo pri sodišču v rodnem Rogatcu. Tu je potem tudi zvesto služboval do upokojitve. Pred dvema letoma se je preselil v Ptuj. G. Mušič je mož odkritega značaja. Kakor v mladih letih, je tudi še danes dober družabnik in vzoren poštenjak. Znan je kot izvrsten poznavalec svetovne zgodovine. Še vedno ga vidimo na sprehodih, po parku in na promenadi, s priljubljeno viržinko v ustih. Želimo, da bi se še dolgo tako čil sprehajal med nami!

Poslednje ure Branislava Nušića

„Jaz sem na višku" — Zavesa je padla . . .

Pred dobrimi dvajsetimi leti . . .

Smrt najpoljudnejšega jugoslovenskega književnika Branislava Nušića je vzbudila v nepričakovanosti iskreno sočustvovanje v vsej Jugoslaviji. Vsi dnevniki prinašajo obširne, toplo pisane nekrologe. Beograjski listi so zlasti tudi opisali poslednje ure slovečega pisatelja. Iz »Politike« posnemamo:

Na široki postelji med številnimi vzglavniki je ležal bolnik zaprtih oči. Pokrit je do prsi. Diha. Tu in tam komaj opazno vzdrhtijo velike, temne veke. Glava je nagnjena nekoliko na levo. Kakor v naporu, da bo bliže oknu in svetlobi. Sestra bolničarka z belo rutico zdaj pa zdaj rahlo obriše bolnikovo lice. In ne da bi trenila, gleda v obraz, ki še živi in diha. Na drugi strani je zdravnik dr. Feliks. Pod odejo ves čas drži bolnikovo roko in šteje, šteje življenje, ki počasi ugaša. Branislav Nušić umira... Tiho, lahko izginja.

Ljudje, zbrani okrog njegove postelje, gledajo njegove poslednje vzdihe, brez moči, da bi ga ohranili. Bilo je točno ob 12.23, ko je Branislav Nušić izdihnil. Prijatelj Rajković prižiga svečo poleg njegove glave. Slavsko svečo s podobo sv. Jurja. Neprestano jokajoče in vzdihujoče soproge, hči in sestra Branislava Nušića še niti ne vedo v drugi sobi, da je že izdihnil. Obračajo se, da vidijo vsakogar, ki pride iz sobe. A vsi ti obrazi izbegavajo zdaj, ko je vse končano, da bi jih pogledali. Kakor da se bojijo, da se jim je vrezalo v obraz tisto, kar so sami pred nekaj trenutki spoznali. Gospa Darinka Nušićeva hiti v sobo, kakor da sluti, da se je vendar nekaj zgodilo, kar pa še skrivajo pred njo. Zajoče, ko pade ob posteljo: »Aga, zakaj si pred mano odšel!«

Po malem prihajajo sorodniki, hiša se napolnjuje, vedno več je solznih oči. Zdravnik dr. Aleksander Bukovala pa razlaga novinarjem: »Po svoji zadnji bolezni pred letom si Nušić ni popolnoma opomogel. Posebno pljuča s srcem vred so bila prizadeta. Pred dvema mesecema je brezpogojno moral prestati operacijo, ki je močno vplivala na njegov že itak slabi organizem. Pred 15 dnevi se je stanje poslabšalo. Poslednje tri, štiri dni je srce naglo popuščalo«...

Zadnje dni pred smrtjo se je Branislav Nušić prav živo zanimal kakšen uspeh je doživel njegov »Pokojnik« v Zagrebu. Kakor znano, je zagrebško občinstvo sprejelo poslednje Nušićevo delo z velikim navdušenjem. Čeprav bolehen, je Nušić zaprosil svojo hči Gito, da mu v mestu kupi zagrebške dnevnike. Pred dvema večeroma je to storila in mu jih je čitala. Še precej pozorno jo je poslušal. Takisto se je pred smrtjo zanimal za delo obnovljenega otroškega gledališča. Dajal je še navodila, kako naj poteče prva predstava. Neprestano je svetoval, naj se povabijo češki otroci v Beogradu k sodelovanju in naj se na predstavi odigra koračnica iz »Prodane neveste«. Venomer je še delal. Za otroško gledališče je napisal pred smrtjo pesemco, ki naj bi jo deklamirala majna članica gledališča.

V njegovi delovni sobi so ostali rokopisi, nad katerimi se je še pred dvema dnevoma sklanjal. Razprt je rokopis nedokončanega dela »Oblast«, komedije v štirih dejanjih. Pred smrtjo je Branislav Nušić dovršil dve polni dejanji. Poslednja stran njegovega rokopisa, napisana s popolnoma svežim modrikastim črnilom, se končuje z besedami neke njegove osebe: *»Jaz sem na višku!«* To so poslednje besede književnika Branislava Nušića. Sledi samo še navedba: *»Zavesa!«*

Hausenbihler in koča na Mrzlici

Ob nedavni stoti obletnici rojstva savinjskega rodoljuba in gospodastvenika Janeza Hausenbihlerja iz Žalca (* 13. januarja 1836. — † 11. aprila 1896.) je »Jutro« opisalo, kaj je storil podjetni mož za napredek Savinjske doline. Navdušen narodnjak, ki je dal pobudo za veliki narodni tabor 6. septembra 1868, ko je prišlo v Žalec 30.000 Slovencev manifestirat za narodne pravice, vnet spoznavalec naših planinskih in pokrajinskih lepot, v dobi, ko so turistiko ocenili z znanimi stihi:

Pri GRIPI vzemajte ASPIRIN TABLETE! BAYER

Oglas je registriran pod S. št. 441 od 24. III. 1936.

»Gora ni nora, tisti je nor, ki gre gor«, se Hausenbihler ni brigal za hude jezike in je rad zahajal v hribe. Najbolj pri srcu mu je bila Mrzlica, ki meji Savinjsko dolino od Zasavja. Hausenbihler in njegovi planinarski tovariši so si zaželeli krova na prijetni izletniški točki. Žalčani so postavili prvo planinsko kočo v zasavskih vrhovih. Krstili so jo po svojem planinarskem starosti: »Hausenbihlerjeva koča na Mrzlici«.

Seveda koča še dolgo ni imela stalne oskrbe, turist je našel v njej le štedilnik in skupno ležišče za večjo družbo. Sodobniki vnetih turistov pred polstoletjem so krstili kočo za »štalo žalskih oslov«... Toda Hausenbihlerjeva koča stoji še danes in služi za skladišče raznih potrebščin in za drvarnico večji in lepši sosedi: planinski koči SPD Trbovlje, ki je bila postavljena pred leti. Ta je zidana v pravem planinskem slogu, ima večjo sobo, poleg nje pa prijeten »štibelc«, ki je posvečen spominu prvega žalskega planinarja. Dandanes ima Mrzlica vsako leto toliko obiskovalcev, kakor le redko kateri drugi zasavski vrh.

Prav bi bilo, ko bi razmišljali predstavniki zasavskih SPD, kako bi proslavili Hausenbihlerjevo stoletnico. Vsak slovenski planinar naj bi v tem letu vsaj enkrat pohitel tja gori, primeren pa bi bil tudi Hausenbihlerjev planinski tabor na Mrzlici.

— nč —

Voz drv je strl mlado življenje

Smrtna nesreča sedemnajstletnika v Hovcih

Ptuj, 20. januarja.

Martin Habjanič, viničar iz Hovca v občini Sv. Miklavž, je na dvovprežnem vozu vozil bukova drva iz gozda domov. Pri težavnem delu v gozdu kakor tudi pri vožnji mu je pomagal njegov 17-letni sin Jurij Habjanič. Ob pol 11. dopoldne sta dobro naložila voz. Ko je oče pognal konnje, je rekel sinu: »Poprimi na zadnjem koncu voza drži, da se ne prevrne, zraven pa pazi, da ne padeš pod voz!«

Pot vodi ob robu gozda. Težki voz se je začel nagibati. Za svoja leta precej krepki sin Jurij se je uprl, kar se je dalo. Toda njegova moč je bila vendarle prešibka, da bi zadržala težki voz. Naenkrat se je voz prevrnil in vsa teža je padla na mladeniča. Obležal je s strtim prsnim košem, z močno poškodovano lobanjo in z zdrobljeno desno nogo. Bil je na mestu mrtev. Ubogega fanta so prenesli v mrtvašnico in ga pokopali ob precejšnji udeležbi prebivalstva, ki ga je močno ganila ta nesreča. Povprašan o podrobnostih sinove smrti je oče izpovedal: »Nesreča je nastala, ko je konj pri vožnji poskočil in je voz prišel iz tira. Tedaj seveda ubogi Jurij ni mogel več zadržati teže in ga je zadela smrt.«

Več človekoljublja v zdravstvenih ustanovah

Zgodba siromašnega bolehnega zasebnega nameščenca

Ljubljana, 20. januarja.

Na dnevnem redu so vprašanja o tem, kako bi se dalo na najširokopoteznejši način odpomoči stiski in bedi, ki vladata v dejanju in nehanju naših bolnic. Na programu je gradnja nove moderne klinike, za katero je menda vsa javnost brez pridržka. Naši strokovnjaki so marljivo na delu, da se vsaka specialna medicinska panoga posebej razvije do čim idealnejše znanstvene popolnosti. To so naloge, katerih končna rešitev je pridržana pač prihodnjim rodovom, vmes pa je še vse polno drobnih, majčkenih zadev, ki bi jih bilo treba — pa bi se najbrž tudi dale — urejati iz dneva v dan.

Za primer samo naslednjo karakteristično zgodbo: Siromašen privatni nameščenec, ki že vrsto let boleha za težko tuberkulozo, je našel zatočišče nekje na Štajerskem pri dobrih ljudeh — sam je od nekod z Gorenjskega doma. Potem se je njegovo stanje poslabšalo, moral je poiskati redne zdravniške oskrbe v bolnici. Vsak človek, ki je resno bolan, lahko reflektira na sprejem v javno bolnico in ob sprejemu ga po navadi niti ne vprašajo, kdo bo poravnal račun. Mož, o katerem govorimo, je svoj čas nekaj let plačeval prispevke v bolniško blagajno, a pravice iz tega naslova so mu že zdavnaj ugasnile. Računi za njegovo zdravljenje so, kakor že veleva red, romali na njegovo domovinsko občino in ta jih je tudi po vsej priliki poravnala. Toda človeka, ki nima niti izkaznice bolniške blagajne, a kaj šele denarja s seboj, v bolnicah največkrat vendarle obravnavajo približno tako, kakor da bi mu sami iz svojega dajali miloščino. Čeprav je mimogrede nekajkrat bruhal kri, so ga pošiljali iz kraja v kraj. Njegova tuberkuloza je težka, takšni primeri spadajo v trajno zdravljenje, v sanatorij, na internih oddelkih bolnic pa manjka prostora še za tekoče reči. Tako je romal s svojo boleznijo od mesta do mesta, dokler ga niso nazadnje sprejeli v neki bolnici v njegovi ožji domovini, na bivšem Kranjskem. Toda pri hiši so ga pridržali samo par dni, potem so ga, kakor da ni upanja, odslovili.

Bolni Ahasver je prosil, naj vsaj toliko potrpe, da mu od doma pošljejo za pot. V Ljubljani je navada, da bolnika, ki ga odpuste iz bolnice, a nima sredstev za vlak, napotijo na mestni socialni urad, da mu občina kreditira za vozni listek. Ljubljanski magistrat potem znesek izterja, če ga more, od njegove domovinske občine. Pri podeželskih bolnicah pa ta reč ni tako preprosta, vsak bolnik je navezan na svojo mošnjo, da se more po železnici vrniti domov. Zaman so bile njegove prošnje, čeprav je še na večer pred svojim odhodom bruhnil kri. Drugo jutro so ga postavili na cesto, in če slučajno ne bi bil naletel na dobre ljudi, bi bil moral, do skrajnosti onemogel, kakršen je bil, v zimi in mrazu, brez hrane in brez pare, 120 km daleč peš. Takšne reči bi se pač ne smele goditi, za takšne slučaje, bi moral pač vsak naš zdravstveni zavod kakorkoli poskrbeti, da mu ne bi bilo treba »rekonvalescentov«, če smemo še tako imenovati ljudi, ki jih dandanes zaradi pomanjkanja prostora postavljajo na cesto, pošiljati v največjo negotovost in obup.

Družina v hlevu

Ljubljana, 20. januarja.

Družina v hlevu, ki je bila na naše članke deležna pozornosti od številnih dobrotnikov — nekateri izmed njih so jo obdarovali preko našega uredništva, drugi so se sami potrudili do njenega sedanjega skromnega doma v baraki g. Bartola na Vilharjevi cesti — nas naproša, da v njenem imenu izrečemo iskreno zahvalo vsem, ki so se je spomnili v njeni veliki stiski. Tisti, ki so jo obiskali na njenem stanovanju, so nam prihajali zatrjevat, da niso še izlepa videli toliko zapuščene bede in trezne skrbnosti skupaj, saj je znano, da brezposelnost in siromaščina največkrat pahneta človeka v obup, ki polagoma razžre vsako senco človeškega dostojanstva in družinske sreče. Ko smo pred prazniki prvikrat javno prosili za te bedne ljudi, je naša prošnja ostala skorajda brez odziva. A kakor da se je usoda sama hotela pošaliti ž njimi, jim je božiček dva dni pred praznikom rojstva prinesel tretjega črvička. Samo toliko je bil Jezus temu najmlajšemu zemljanu boljši kakor samemu sebi, da ni dopustil, da bi se bil rodil v hlevcu, ki je poprej nudil streho njegovim, temveč je dal, da se je družina iz hleva preselila v — barako.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Branislav Nušić †:

Povišanje

Za primer Nušićeve lagodne humornosti priobčujemo naslednjo črtico iz pokojnikove mlajše dobe. Nušićev dialog v humoreski kakor v komediji — z vsemi značilnostmi šumadijskega govora — seveda znatno gubi v slehernem prevodu.

To se je godilo tedaj, ko smo še vsi mi bili majhni: v oni srečni dobi, ko nam železnica še ni prerezala njiv in žepov; ko so sreski načelniki bili očetje svojega naroda, ko so advokati mirili sprte ljudi, da se ne bi pravdali, in ko so duhovni imeli žepe globoke zgolj zato, da bi lahko hranili siromake.

Težko je bilo tisti čas uradniku odločiti se za pot v Beograd. To je bil ogromen pot, dva do tri dni pod odejami na dolgih nedoglednih cestah. Človek zapravi mnogo, da, kar dvomesečno ali celo trimesečno plačo. Če si tisto dobo kanil potovati v Beograd, si se pač že v začetku leta odločil za to, pa si rekel svoji ženi in prijateljem: »E, letos, pa ako Bog da, v Beograd!« In potem si sleherni mesec dejal po pet dukatov na stran in vsaj že štiri mesece prej si poprosil za dopust.

In potem je o tem zvedelo vse mesto. Ko stopiš na trg, te sleherni vpraša: »Kaj je res, da mislite letos v Beograd?« — »Kdaj pa nameravate?« In tako dalje. In nato te cel mesec dan za dnem obiskujejo oni, ki imajo sorodnike v Beogradu: eni prinašajo spominke, drugi pisma, tretji sporočajo pozdrave. In kadar greš na pot te spremljajo znanci in prijatelji daleč iz mesta po glavni cesti.

Tako je to bilo nekoč.

In tedaj, ko je to tako bilo, reče lepega dne sreski načelnik gospod Stojan svoji ženi, gospé Persi:

»E, letos pa ako Bog da, pojdem na dopust v Beograd.«

Te besede gospoda Stojana so takoj prešle v soseščino, odtod v drugo ulico, naslednji dan tudi že na trg. In kdorkoli je na trgu stopil v to ali ono trgovino, da s prijateljem trgovcem popije črno kavo in reče katero, se je razgovor počenjal takole:

»Ste čuli, kaj se govori? Gospod Stojan kani letos v Beograd.«

Pa tudi v sreskem načelstvu samem se je govorilo le o tem. Gospod načelnik je prišel v pisarno, obrezal si je nohte, očistil ustnik, zvil cigareto, naročil črno kavo in premišljal, ali naj že prične delati ali še ne. Tedaj je po malem vstopil gospod pomočnik in poželel dobro jutro.

— Dobro jutro, gospod Lazo!

— Kako je gospod načelnik, kako? Ampak, je-li resnica? — ljubeznivo vpraša pomočnik.

— Kaj pa, gospod Lazo?

— Pa to, da kanite letos v Beograd?

— Pa... zavlačuje gospod načelnik... kanim gospod Lazo. Evo, že sedem let me ni bilo tam. Nimam sicer opravka, toda želim malo na pot, da se vidim z gospodom ministrom, imam tudi nekaj sorodnikov in pa za družino kaj nakupim...

— Tako, tako treba, gospod načelnik.

Nato odide pomočnik v svojo pisarno, zvije cigareto in naroči kavo, in ko stoprav hoče začeti delati (pero je bil že pomočil), polahko vstopi tajnik.

— Dober dan, gospod Simo.

— Ampak jeli res, gospod pomočnik, da kani gospod načelnik letos v Beograd, radovedno vpraša tajnik.

— Da, da — važno odgovori pomočnik — da, mora na pot, pravil mi je o tem, mora.

— Saj je tudi treba. Resnično treba — dostavi tajnik in se vrne v svojo pisarno, da ponovi isti opravek, ki sta ga bila že izvršila načelnik in pomočnik. Komaj srkne prvi požirek kave, vstopi pisar, ki prinaša nekakšne akte pod pazduho.

— Kaj je, gospod Pero? Kakšni akti so to?

— No, nič nujnega, lahko še ostane, saj lahko tudi pozneje pridem.

— Dobro, dobro... Pa prinesite kasneje.

— Ali, kaj sem hotel reči... Če dovolite... Mar je res, da kani gospod načelnik letos v Beograd?

— Da, gospod Pero, pravkar mi je gospod pomočnik pravil o tem. Šel bo, šel.

Pisar se umakne v svojo kancelijo obenem z akti, sede za pisalno mizo in se zamisli, tako se zamisli, da mu cigareta dogori do prstov. In ko se zdrzne, opazi, da stoji pri vratih njegove sobe praktikant Sreta. Ne, pisar Pera sploh ni čul, kdaj je praktikant odprl vrata in vstopil.

— Kaj je, gospod Sreta?

— Nič, prosim, prišel sem pogledat, če je kaj dela.

— Pa... bo že kaj, bo že, pokličem vas.

— Lepo — odvrne Sreta in se umakne, odpre vrata že stopi na prag, pa postane pri odprtih vratih.

— Kaj je — vpraša pisar — mar mi imate še kaj povedati?

— Da, če dovolite.

— Povejte, da čujem.

Praktikant Sreta se vrne, zapre vrata za seboj in pristopi k pisalni mizi.

— Govori se, da kani gospod načelnik letos v Beograd.

— Pa?

— Pa... hotel sem vprašati, če je to res...

— Res je, gospod Sreta.

— Hvala vam, velika vam hvala. Oprostite, da sem bil tako svoboden.

Zdaj se tudi Sreta umakne v svojo kancelijo dobro informiran. Ni niti treba pripovedovati, da je on nato obvestil policaje.

*

Tisti večer si je gospod Sreta, praktikant, kuhal črno kavo in je takole razmišljal v svoji sobici:

— Bože moj, eto, gospod načelnik gre v Beograd in se bo tam pogovarjal z gospodom ministrom, o, gotovo se bo pogovarjal. Kako je srečen, denar ima, dopust je dobil in s samim gospodom ministrom je znan. Blagor mu. Bože, ko bi hotel tudi za mene reči kakšno besedo. E, ko bi on le hotel...

In zdajci mu je zavrela kava in se je dimila in jo je hitro vzel z ognja, jo polil s hladno vodo, da se je ustavila, sam pa je naslonil glavo med dlani in je dalje razmišljal:

— Trinajst let sem že praktikant. Nikoli nisem bil kaznovan, res pravično bi bilo, da me povišajo. Mar nisem boljši, kakor mnogi drugi? Mar nisem bil že tolikokrat pohvaljen, mar mi ni gospod načelnik nekoč sam rekel pred vsemi, da sem najmarljivejši uradnik?

In tako je gospod Sreta razmišljal, razmišljal, dokler se ni spomnil kave, ki se je že popolnoma ohladila in jo je vnovič pristavil k ognju.

Nu, naslednji dan vzame gospod Sreta akte, ki jih je včeraj prepisal in jih ponese pisarju v pregled. Pregledovala sta, pisala, popravljala, delala in naposled končala. In ko sta končala, prične Sreta govoriti, kakor si je bil to sinoči pri kuhanju kave zamislil.

— Hotel sem vas nekaj vprašati, gospod Pero.

Pisar se vstopi in ga pogleda izpod obrvi.

— Kaj je takega?

— Pa, povejte mi, prosim vas, iskreno: ali ste zadovoljni z menoj? Ali vam služim pošteno in marljivo?

— Jaz sem zadovoljen, gospod Sreta.

— E, lepo. Ali je pa tudi pravično, da kar takole ostanem vse življenje praktikant?

— Ne, ni pravično, ali... saj veste, kako je... usoda!

— Ne usoda, marveč prilika. Treba je samo najti prilike. Sodim pa, da boljše prilike, kakršna je zdaj, ne bo nikoli več.

— Kakšna sedanja prilika?

— Pa, eto, gospod načelnik potuje v Beograd, tam se bo pogovarjal z gospodom ministrom, ali ne?

— Da, govoril bo z njim.

— E, vidite, ko bi mi vi hoteli storiti...

— Jaz, kaj bi vam mogel jaz storiti? — iznenaden vpraša pisar.

— O, lahko bi mi storili uslugo, če bi le hoteli. Recite gospodu tajniku zame kakšno dobro besedo.

Pisar se malo zamisli, potem veselo prikima.

— Bom, gospod Sreta, bom spregovoril. Pravično je, da napredujete, čisto pravično. Še zdajle bom govoril. Verjemite, da se bom bratsko zavzel za vas.

Sreta hvaležno stisne pisarju roko, pisar pa naravnost k tajniku:

22. I. SOBOTA — OB 20. URI

Akademija Doma visokošolk

PLES v Kazini BUFFET

Domače vesti

+ **Virtuoz Baloković pride v Varaždin.** Violinski virtuoz Zlatko Baloković je sporočil svojim prijateljem v Varaždinu, da bo konec marca obiskal domovino, da doma proslavi 25-letnico svojega umetniškega udejstvovanja in da bo takrat prišel tudi v Varaždin. Zlatko Baloković je zdaj v New Yorku, kjer se z nekiimi ameriškimi umetniki pripravlja na svojo evropsko turnejo. Kulturna društva v Varaždinu mu pripravljajo lep sprejem.

+ **Iz sodne službe.** Ostavko na državno službo je podala zvaničnica pri sreskem sodišču v Mariboru Kristina Tkauc-Pristavnik. Premeščena je zvaničnica Danica Šaferjeva od okrožnega sodišča v Mariboru k sreskemu sodišču v Škofji Loki. Postavljeni so: za dnevničarje pri sreskem sodišču v Mariboru zvaničniki Milan Tkauc iz Slovenske Bistrice, Edvard Sprogar iz Slovenske Bistrice pri okrožnem sodišču v Mariboru in Gizela Domanjko iz Spodnjega Brega pri Ptuju pri sreskem sodišču v Mariboru.

+ **Planinci-radio poslušalci!** Drevi ob 19.50 do 20. ure bo predaval pod nazivom »10 minut za planince« g. Kunaver Pavel o nevarnosti plazov. Predavanje bo poučno in zanimivo za smučarje planince, zato poslušajte vsi poučna izvajanja predavatelja.

+ **Nov dom Jadranske straže v Splitu** na zapadni obali je dovršen in se je Jadranska straža že vanj preselila iz svojih dosedanjih prostorov. Prvi del stavbnega kompleksa je bil zgrajen leta 1931., drugi leta 1934., zdaj pa je dovršen tudi tretji del. Jadranska straža je z graditvijo tega doma, kakor tudi z graditvijo in adaptacijami devet drugih domov na Jadranu izčrpala vsa svoja sredstva. Ona je menda edina ustanova, ki ne dobiva gmotne podpore od države, dočim je državi že poklonila milijonske vrednosti ter ustanovila tudi naš prvi pomorski muzej. Tudi ta muzej je zdaj nameščen v novem poslopju ter zavzema štiri velike in eno manjšo dvorano. Muzej ima zgodovinski, ribarski, ter geografski oddelek za vojno in trgovsko mornarico in še poseben oddelek za Split in okolico. V novem domu JS so velike spalnice za dijaške ekskurzije v pritličju pa je velika moderna dvorana, za razne prireditve.

Pri ljudeh nagnjenih k maščobi, se izkaže naravna **»Franz-Josefova«** grenčica kot zanesljivo in prijetno učinkujoče sredstvo za iztrebljanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebne dijete. **»Franz-Josefova«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 15. 485/35

+ **Razstava idejnih načrtov nove palače OUZD v Sarajevu.** Nagrajeni načrti bodo razstavljeni v palači Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Haulikova ulica 10/III, vhod nasproti hotelu »Esplanade«. Razstava bo trajala od 20. do vključno 23. januarja, dnevno od 9. do 14.

+ **Planinski dom na Uskovnici** vas vabi v svoja krasna uskovniška smučišča, ki se raztegajo do lepe planine Konjščice in Rudnega polja. Prijetni so visokogorski izleti, Tesec Draški vrh. Dom je na višini 1.100 m, oddaljen pa je 2 in pol ure od postaje Bistrica—Bohinjsko jezero. Na razpolago ima kurjene sobe in veliko skupno ležišče. Vsa oskrba dnevno 40 do 45 din. Za obisk se priporoča Rezika Erlah, Srednja vas 75.

* **Smrt starega junaka.** V Vučitrnu na Kosovem je umrl državni upokojenec Marijan Milanović, velik junak iz svetovne vojne. Rodil se je leta 1870. v vasi Bojski v rasinskem srezu, v Vučitrnu pa je služboval kot državni uslužbenec do evakuacije leta 1915. Na solunski fronti je bil Milanović vzor hrabrosti in požrtvovanja. S 50 vojaki je osvojil važno postojanko, katera je dobila po odredbi pokojnega kralja Aleksandra ime Marijanova Čuka, da bi bil tako počaščen osvojitelj za vso solunsko fronto zelo važne točke. Po osvobojenju je bil Milanović kot državni uslužbenec upokojen, a ni hotel več zapustiti Vučitrna, kjer je preživel 20 let in kjer si je s svojim plemenitim značajem pridobil naklonjenost in zaupanje vsega prebivalstva. Pogreba vzornega junaka in zaslužnega javnega delavca so se udeležile velike množice.

* **Našli so truplo somborskega bogataša.** Zjutraj na novega leta dan se je, kakor znano, pri Somboru pripetila huda nesreča. V kanalu so našli razbit avtomobil mladega somborskega bogataša Szemse, truplo šoferja, dočim gospodarja samega ni bilo nikjer ne živega ne mrtvega. Preiskali so ves kanal in so z iskanjem prenehali šele potem, ko se je kanal pokril z debelim ledom. Širile so se govorice o roparskem napadu, a tudi o tem, da je mladi bogataš od razbojnikov ugrabljen. Za rešitev uganke so bile razpisane visoke nagrade. Zdaj ko v kanalu ni več ledu, je neki ribič iz Apatina našel truplo mladega bogataša kakih 30 m daleč od mosta, pri katerem se je pripetila nesreča. Ribič si je zaslužil nagrado 5.000 din.

+ **Šola z 250 učenci brez učitelja.** Te dni je osnovna šola v Mihovljanu v čakovskem srezu ostala brez učitelja. Z rednim poukom so tam prenehali že pred tedni, ko je bila upokojena učiteljica, ki je dolgo časa sama vodila šolo. Iz Varaždina so poslali tja nekega začasnega učitelja, ki pa je bil že po nekaj dneh premeščen nekam v vardarsko banovino. Na šoli, ki ima 250 učencev, je že od nekdaj delovala samo ena učna moč.

+ **Razkrivajo se novi zločini šestkratnega morilca.** Pred banjaluškim okrožnim sodiščem ima preiskava proti mlademu razbojniku Sovilju, ki je v Lamincih v Hercegovini umoril šest članov družine kmeta Lukića, velike uspehe. V strašno zločinstvo sta bila zapletena tudi sin umorjenega kmeta Lukića in neki Gjuro Veselić, znan potepuh iz Velike Gorice. Lukićevega sina so osumničile govorice, da je bil s svojim očetom skregan in da je morda iz maščevanja pridobil za zločin razbojnika Sovilja. Veselića pa je razbojnik sam označil kot svojega pomočnika pri strašnem zločinu. Zdaj je ugotovljeno, da sta oba osumljenca popolnoma nedolžna. Našli so namreč nekega 17-letnega fanta, ki je stal pred Lukićevo hišo na straži, ko je Sovilj vdrl v njo. Fant je skesano popisal, kako je prišel v razbojnikovo pajdašijo in kako je potekel napad na Lukićevo domačijo. Po njegovi izpovedi in po priznanju razbojnika samega, sta bila oba osumljenca izpuščena iz zapora. Med preiskavo pa se je tudi ugotovilo, da ima šestkratni morilec Sovilj na vesti razne zločine v okolici Zagreba, Gradiške, Maribora in Ljubljane.

+ **S posebnim vlakom v Split,** s posebno ladjo na otok Hvar; najprijetnejši velikonočni izlet od 16. do 18. aprila. Priglasite se čim prej za podrobna navodila na naslov: »Družinski«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Eno srce — ena RADENSKA.

KINO UNION
Telef. 22-21

DANES PREMIERA! DANES PREMIERA!

Kirchfeldski župnik

Mojstrovina dunajske filmske produkcije po **Anzengruberjevem slovitem odrskem delu.**

Prekrasen film iz življenja mladega vaškega župnika in njegovih župljanov. Film globoke, lepe vsebine, razkošen v množici občutkov, ki vodijo človeka skozi življenje. Divna harmonija med visokimi tirolskimi Alpami in dušnim mirom priprostih, iskrenih in enostavnih ljudi. Težko je življenje in mnogo je treba samozatajevanja, da se človeško srce umiri in doseže svojo srečo.

Sodelujejo: **HANS JARAY** kot župnik, **HANSI STORK, LUDVIK STÖSSEL** in drugi člani dunajskega Burgtheatra ter znameniti deški zbor **Wiener Sängerknaben**

Prekrasni naravni posnetki in neprekosljiva igra vseh sodelujočih. — **Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri!** — Vstopnice priporočamo nabaviti že preje. —

* **Nevarno tihotapsko afero** so odkrila oblastva v Ribnici na Pohorju, kjer so nekatere osebe v zadnjem času prodajale saharin. O tem obveščeni orožniki so uvedli obširno preiskavo ter aretirali šest oseb. Aretiranci so izpovedali, da so saharin kupili v Mariboru. Mariborska finančna kontrola je nadaljevala preiskavo ter izsledila v Meljski cesti precejšnjo zalogo vtihotapljenega saharina. Organi finančne kontrole so zaplenili 200 zavojčkov saharina in sta bila aretirana neki 39-letni Martin F. in 47-letna Ivana L.

* **Požar je uničil 15 domačij** v vasi Dragašu v gorskem srezu v vardarski banovini. Ogenj je izbruhnil ponoči in v kratkem času je uničil celo vrsto skromnih, po večini lesenih domov. Brez strehe in hrane je ostalo nad 100 oseb in tudi živina nesrečnih pogorelcev nima zavetja. človeških žrtev k sreči ni bilo, a vsi pogorelci so si v pravem pomenu besede rešili le golo življenje. Katastrofe ni bilo mogoče preprečiti, ker ni daleč na okrog nobene gasilske organizacije ali pa kake vojaške ali orožniške posadke, ki bi prevzela organizacijo reševanja. Uprava vardarske banovine je nesrečnim ljudem nakazala nekaj pomoči v denarju in živilih.

* **Obledele obleke** barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH. 1.

Iz Ljubljane

u— **Parastos za blagopokojnim patriarhom Varnavo.** V soboto 22. t. m. ob 10. bo v tukajšnji pravoslavni cerkvi sv. bratov Cirila in Metoda sv. liturgija za pokojne ter ob 11. polletni parastos za blagopokojnim patrijarhom Varnavo. Uprava pravoslavne parohije vabi vse pravoslavne vernike k udeležbi.

Kino MATICA Tel. 21-24

Pesem narodov — jetništvo in svoboda v velefilmu **„VELIKA ILUZIJA“** (La grande illusion). Film je v nemškem, francoskem in ruskem jeziku. — Dopolnilni spored: **Potop broda Panay,** barvasti film **Črni pajk.** Danes predstava samo ob **16. uri,** obe večerni predstavi radi koncerta odpadeta.

u— **O vprašanju, kaj je sociologija,** je predaval v sredo zvečer v okviru Ljudske univerze g. vseuč. prof. Spektorski. Obisk je bil lep in je pokazal veliko zanimanje ljudi za to vprašanje. V kratkem, jasnem predavanju je razložil dr. Spektorski, da je sociologija humanitarna, indikativna znanost o društvenih pojavih. Pri raziskavanju se mora omejevati le na življenje ljudi, iskati le realno resnico, stvarnost, v kateri živimo. Četudi je sociologija društvena znanost, vendarle ne more biti (kakor so nekateri mislili) univerzalna, edina društvena znanost, niti ne rešuje teoremov in različnih tez (n. pr. o determinizmu človeškega življenja itd.) Pravih sociologov je malo, kajti pravi sociolog mora smelo gledati stvarnosti v obraz in se odreči najrazličnejših idealov, to pa le malokdo zmore.

u— **»Bohemski večer«** z izbranim sporedom pripravlja Združenje gledaliških igralcev za pustni torek 1. marca.

u— **Pedagoško društvo** priredi v ponedeljek 24. t. m. ob 18. v dvorani mineraloškega instituta na univerzi predavanje: Beograjska poskusna šola in njen pomen. Predaval bo g. Kobilica Rudolf, pedagoški vodja ljubljanske poskusne šole. Vse, ki se zanimajo za poskusno in reformno šolstvo, vljudno vabimo. Vstop prost.

u— **Nepreklicno zadnja predstava** veseloigre **»Nobene žene več«** v Šentjakobskem gledališču bo na splošno željo v nedeljo 23. t. m. **popoldne ob 15. uri.** Za smeh škrbita navihani natakar Maks in njegova nevesta Silva, ki se vgnezdita v stanovanje ravnatelja Platena in gospodarita v njem po mili volji. Vstopnice se bodo dobile samo v nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure in eno uro pred predstavo.

u— **V sredo odpovedana predstava v drami.** Ravnateljstvo drame nam sporoča: Predstava komedije »Pesmi s cestec« v sredo je bila odpovedana, ker je gospa Severjeva šele ob štirih popoldne svoje sodelovanje zaradi bolezni odpovedala. Ravnateljstvo je storilo vse, kar je v njegovi moči, da bi predstavo nadomestilo s kako drugo, ki je abonenti reda Sreda se niso dobili, vendar to ni bilo mogoče, ker mnogo v »Beli bolezni« zaposlenih igralcev, zlasti pa statistov, ni bilo mogoče več obvestiti in je bil poleg tega eden izmed nositeljev glavnih vlog tudi bolan. V »Gospodični Juliji« nastopa tudi gospa Severjeva, gosta iz Maribora pa popoldne ni bilo mogoče več dobiti. To bi bili edini predstavi, ki bi prišli v poštev kot nadomestilo za abonma Sreda. Ravnateljstvo zelo obžaluje, da so morali gg. abonenti, ki odpovedi po radiu niso zvedeli, potruditi do gledališča in šele tam zvedeti, da je predstava odpovedana.

u— **Uprava Elitnega kina Matice** obvešča, da je danes samo ena predstava ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta. Predvaja se film »Velika iluzija«.

u— **Nesreča na cesti.** Včeraj so pripeljali v bolnico 30 letnega brezposelnega delavca Petra Pivca iz Gradišča. Pri Lukovici je tako nesrečno padel pod voz, da je dobil hude notranje in zunanje poškodbe.

u— **Aretacija dveh nevarnih vlomilcev.** Eden izmed agentov kriminalnega oddelka je v sredo popoldne v neki dalmatinski kleti naletel na starejšega moža, ki je po smešno nizki ceni nudil na prodaj več kosov novega perila. Ko se je pobliže zanimal za stvar, je v prodajalcu spoznal 52-letnega Ivana Frica, bivšega zidarja iz ptujske okolice, ki je na glasu kot vlomilec in tat. Na njegovem stanovanju je našel še njegovega dobrega tovariša, bivšega trgovskega pomočnika Antona Žabkarja z Rake na Dolenjskem. Očitno sta moža nedavno z lepim uspehom nekje vlomila in odnesla dobršen kup blaga. Fric je policiji že znan pajdaš. Svoj čas je bil tudi v družbi zloglasnega vlomilca Štangla.

u— **Prijava kočij v letu 1938.** Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike tijakerskih in polfijakerskih voz, da je po t. p. 100, zakona o taksah določen rok za prijavo kočij v Ljubljani do konca februarja 1938, in poziva prizadete lastnike, da v izogib posledic pravočasno prijavijo svoje kočije. Tiskovine in potrebna navodila za lastnike kočij v Ljubljani se dobe v Šubičevi ul. 5/I.

u **Znatno znižanje cene bencina.** Sekciji bencinskih trgovcev v Ljubljani je uspelo prisiliti kartel, da je moral znatno znižati ceno bencina v Ljubljani in je za enkrat cena na vseh črpalkah din 6.25 za 1 liter.

Klet in restavracija Zvezda

Danes bodo spet servirali odlično pripravljene MORSKE RIBE, na razpolago bodo:

JASTOG	BRANCINI	SFOJE
SANPIERO	BARBONI	CIPLI
CALAMARI	ORADE	SCAMPI

Kuč, odličen hamburžan, rizling in cviček, še posebej vabijo ljubitelje res dobrih vin.

u— **Odhod podpolkovnika Milana Kerekovića.** Podpolkovnik M. Kerković, dosedanji komandant graničnega pododseka s sedežem v Ljubljani, je bil imenovan za adjutanta Nj. Veličanstva kralja ter je zatorej premeščen v Beograd na kraljevi dvor. Gospod podpolkovnik Milan Kerković si je za časa svojega bivanja v naši ljubljanski družbi pridobil mnogo iskrenih in odkritosrčnih prijateljev, ki bodo njegov odhod težko pogrešali. Popolnoma se je uživel v naše slovenske razmere ter je vedno pokazal za vse naše javno kulturno življenje veliko zanimanje. Pri raznih predavanjih in prireditvah smo ga videli vedno v naši sredi. Posebno ga bo pogrešal Ljubljanski klub, kjer je bil vso dobo svojega bivanja II. podpredsednik. Ljubljanski klub mu je priredil časten poslovilni večer, katerega so se udeležili člani kluba v polnem številu. Izrečeno je bilo nekoliko iskrenih, prisrčnih in prijateljskih napitnic. Tudi pri njegovem odhodu se je od njega poslovilo veliko število njegovih prijateljev.

u— **Predavanje Prirodoslovnega društva.** V torek 25. t. m. bo predaval ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani g. prof. Viktor Petkovšek o temi: »Triglavski narodni park in njegova flora«. Naš narodni park, ki je ravno v rastlinskem pogledu izredno mnogoličen in lep, je pri nas doma vse premalo poznan in spoštovan. Zato je treba človeka, da nam pokaže in odkrije čuda in bogastvo tega najlepšega dela naših planin. Na to predavanje opozarjamo ljubitelje prirode, zlasti pa vse naše planince, kajti pravi užitek od planin ima človek šele takrat, če zna tudi videti vse tisto, kar mu planine v resnici morejo nuditi. Predavatelj ima na razpolago veliko število izbranih diapozitivov, med katerimi je posebej treba omeniti diapozitive ge. lektorice Copelandove, ki jih je naravnost umetniško kolorirala ga. M. Debelak-Deržajeva, pokazal pa bo tudi nekaj posnetkov na naravnih barvah, ki so napravljeni po najnovejšem načinu barvne fotografije. Vstopnina je 2, 4 in 6 din.

u— **Reprezentančni ples juristov,** ki bo 1. februarja v vseh prostorih Kazine, bo poleg Slovanskega večera najelitnejša prireditev v tej sezoni. Pokroviteljstvo nad plesom sta blagovolila prevzeti rektor ljubljanske univerze g. dr. Rado Kušej in dekan juridične fakultete g. dr. Rudolf Sajovic. Oficielnemu sprejemu, ki bo ob pol 9. uri, bo sledil kratek koncertni program, na katerem bodo predvajana glasbena dela naših juristov-komponistov, predvsem dr. Kreka, dr. Lajovica, Deua in drugih. Pri koncertnih točkah bodo sodelovali gdč. Majda Lovšetova, g. Bojan Adamič, Akademski kvintet »Mladost« in še nekateri, katerih imena bomo objavili pozneje. Iz ljubeznivosti je Avtoklub prepustil nekaj svojih prostorov tako, da je preskrbljeno za komodnost. Plesna glasba je poverjena g. Adamiču in njegovemu odličnemu orkestru. Na to elitno prireditev opozarjamo že danes, vabila pa bodo razposlana še tekom tega tedna. — Pripravljalni odbor.

ZVEČER
v veliki filharmonični dvorani
violinski koncert
ki ga bo izvedel
Karl v. Baltz

u— V **društvu »Soča« Matica** bo v soboto 22. t. m. pri »Lovcu« ob pol 21. na predvečer **60-letnice našega velikega pesnika Otona Župančiča** predaval naš znani literarni zgodovinar **g. dr. Ante Slodnjak.** G. predavatelj bo pokazal sodobno in zgodovinsko vrednost Župančičeve pesmi, ocenil njegovo pesniško ustvarjanje ter orisal njegovo osebnost in dobo, iz katere je vzrasel. Sledile bodo tudi deklamacije in recitacije njegovih pesmi s sodelovanjem pevskega zbora. Vabljeni vsi Sočani in prijatelji našega velikega jubilanta Otona Župančiča. Vstop vsem prost, vsi dobrodošli!

Iz Celja

e— **Redna seja mestnega sveta** se bo pričela danes ob 18. v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu.

e— **Tekma v slalomu za banovinsko prvenstvo in za prvenstvo MZSP,** ki je bila razpisana za nedeljo 23. t. m. pri Celjski koči, je zaradi neugodnih snežnih razmer preložena na poznejši čas. Novi termin bo objavljen v časopisju. Za prvenstvo dravske banovine bodo ocenjena moštva (4 tekmovalci) posameznih klubov, za prvenstvo podsaveza pa posamezni tekmovalci.

e— **Nov grob.** V Ljubečni pri Celju je umrla gospa Avgusta **Žagarjeva.** Pogreb blage matere bo jutri ob 14. iz Ljubečne v Vojnik. Lep ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

KINO UNION
prikazuje film iz življenja na morju
»FLORENTINE«.
Napeti, šaljivi doživljaji male kapetanove hčerke na ladji njenega očeta.
Geraldina Katt. Paul Hörbiger.

— Nečesa bi vas rad prosil, gospod tajnik.

— Prosim, kaj pa želite.

— Pa tale reč, v kateri bi mi vi lahko pomagali, če ste pri volji...

— Prosim, zakaj pa ne, samo če je mogoče.

— Vidite — nadaljuje pisar — gospod načelnik potuje v Beograd, tam bo govoril tudi z gospodom ministrom in ni dvoma, da mu bo poročal tudi o svojem uradništvu: Pa vidite, vi bi lahko govorili zame, saj že šest let nisem napredoval. Sodim pa, da si to zaslužim. Z ničemer nisem pokazal, da bi tega ne bil vreden.

— O, z ničemer — hitro pristavi tajnik — kar se tega tiče, ste se res dobro spomnili, to je zares ugodna prilika, ko gre gospod načelnik na pot. Glejte, jaz se tega sploh ne bi bil spomnil. Samo... gospodu načelniku samemu ne morem govoriti o tem.

— Ne, saj ni treba njemu, recite le besedo gospodu pomočniku.

— Temu pa lahko. Temu pa...

— Prosim vas, storite.

— Bom. — Tajnik ponudi pisarju desnico, čvrsto mu je stisne. — Evo, imam pravkar nekatere akte za podpis, ta trenutek stopim k pomočniku in, verjemite, takoj bom govoril z njim.

— O iz vsega srca sem vam hvaležen.

In pisar se zadovoljno smehljajoč umakne v svojo kancelijo, a tajnik se z akti poda k pomočniku.

— Je treba kaj podpisati? — vpraša pomočnik, pa mu je videti, da kar težko vzame pero v roko.

— Bilo bi. Kakšni dve tri stvari, ki pa lahko tudi ostanejo. Ni nujno.

— Nu, naj pa ostanejo, dokler ne bo še kaj novega za podpis.

— Da, bom pa pozneje prinesel. Toda... rad bi vas nekaj naprosil. Malenkostna usluga, ki pa mi jo lahko storite samo vi, če hočete.

— A kaj naj bi to bilo?

— Pa, če bi hoteli spregovoriti z gospodom načelnikom o meni, zdaj gre v Beograd, pa bi me lahko tam priporočil gospodu ministru. Sami uvidite, da bi že moral napredovati za pomočnika.

— Tja... prične pomočnik.

— Prosim, da se razumeva — hitro pristavi tajnik. — Ne kanim biti pomočnik tu na vašem mestu, Bog me obvari. Lahko grem v vsak drug okraj, zakaj pa ne? Okraj je okraj.

— Prav govorite — nadaljuje pomočnik, razvedrilo se mu je čelo — res bi morali napredovati, sposobni ste in spretni, od vsega srca bom govoril gospodu načelniku. A kaj ne bi tega storil, v Beograd gre, seveda gre, govoril bo z gospodom ministrom, seveda bo govoril. Kaj ne bi spregovoril še za vas! Vi zaslužite, da se človek zavzame za vas.

— O, hvala vam, velika vam hvala za tako dobrotno sodbo, silno vam bom hvaležen, smatral vas bom za svojega dobrotnika.

— Prosim, prosim, gospod Sima, vi ste to zaslužili.

Zdaj se dvigne gospod pomočnik pa naravnost k načelniku.

— Vstopite, vstopite, sédite, gospod Lazo, sédite, da se kaj pogovoriva — pravi sreski načelnik.

— Nu, prav zato sem prišel rad bi z vami govoril takole prijateljsko in da vas nečesa poprosim.

— E, česa pa gospod Lazo?

— Pa, pravim... kako bi rekel, veste, nekaj mi je padlo v glavo. Vidite, vi greste v Beograd in boste tam pri gospodu ministru. Pa pravim.... lahko bi mu spregovorili o meni. Sodim da je pravično in Bogu ljubo, da tudi jaz že enkrat dobim svoj okraj. Ne morem biti celo večnost pomočnik, sami veste da ne, zdaj je že enajsto leto, pa sodim, da tudi vi niste daljšo dobo čakali...

— Nisem — odgovori ravnodušno gospod načelnik — bil sem samo sedem let pomočnik.

— Sedem? Vidite, jaz pa enajst.

— Da, da, dolgo čakate, pravično bi bilo, da dobite okraj.

— E, kaj torej ne bi spregovorili, ko se ponuja tako lepa prilika.

— Bom, bom, gospod Lazo, bom. Potrebno je, potrebno. Kaj ne bi spregovoril!

*

In se je približal čas odhoda. Gospod načelnik je že dva dni prej šel po vseh hišah, oglašal se je v trgovinah, da se poslovi. In mnogi so obljubili, da pojdejo nekoliko iz mesta zavoljo spremstva.

In ko se je približalo jutro odhoda, je stal pred sreskim načelstvom voz, policaji so naložili sena in razgrnili preproge, pa otepali blazine, k žeblju sta bila privezana dva osedlana konja, da bosta dva policaja spremila gospoda načelnika kakšni dve uri daleč iz mesta. Pred vrati so se zbrali prijatelji, mnogi pa so odšli že naprej peš do prve krčme zunaj mesta. Nekateri se peljejo na vozovih, prvi se je odpeljal gospod prota, z njim se bo potem vrnila gospa načelnikova, nato pomočnik, sekretar in pisar na enem vozu, pa profos in gospa profosovka, pa gazda Mihajlo, trgovec, in mnogi drugi... Praktikant Sreta je odšel peš.

Prispel je slednjič tja pred krčmo načelnikov voz in gospod načelnik je z drugimi popil črno kavo, nato se je pričelo poslavljanje. Gospod načelnik je še enkrat stisnil roko gospodu pomočniku in mu šepnil v uho: »Ne bom vas pozabil«.

Pomočnik zaupno povede tajnika na stran in mu šepne na uho: »Rekel mi je, da ne bo pozabil!«

Tajnik zaupno odvede na stran pisarja in mu zašepeče: »Rekel mi je gospod načelnik, da vas ne bo pozabil.«

Pisar odvede zaupno na stran praktikanta Sreto in mu zašepeče: »Gospod načelnik je rekel: ne bo vas pozabil!«

Voz gospoda načelnika je odhitel skozi prah po cesti, a praktikant Sreta je srečen in zadovoljen krenil peš nazaj v mesto poln upanja na bodoče napredovanje.

*

Po načelnikovem odhodu je minil dan, dva, trije, minil je teden, minila sta bogme dva. In lepega dne, po dveh tednih je prejela gospa Persa od načelnika iz Beograda naslednjo brzojavko:

— Napredoval sem, javi to mojim prijateljem in mojemu uradništvu.

In gospa Persa je razširila novico po mestu in po pisarnah.

In ni minil teden, ko je gospod načelnik sporočil, da se vrača. Sprejeli so ga, kakor so se bili od njega poslovili. Gospod prota na vozu in pomočnik s tajnikom in pisarjem na vozu in policaja na konjih in praktikant Sreta peš.

Približal se je načelnikov voz, poljubil je gospod načelnik gospo Perso in ostale, sprejel je od prijateljev in uradništva čestitke k napredovanju, pa je poklical pomočnika na stran, mu prijateljsko stisnil roko in mu šepnil na uho: »Govoril sem za vas, zabeležil vas je gospod minister«.

Tudi pisar se je zahvalil in je poklical praktikanta Sreto na stran mu stisnil roko in mu šepetaje zaupal: »Gospod načelnik je govoril za vas, zabeležil vas je gospod minister.«

Sreta se je ponižno zahvalil, celo dve solzi sta mu stopili v oči, peš jo je mahnil v mesto in je s potom premišljeval: »To sem se pa dobro spomnil, da nisem opustil tako lepe prilike.«

V Carnegiejevem institutu v Parizu

Pariz, januarja.

Na senžermenskem bulvarju, ki je znan kot središče pariških knjigarn, stoji starinska hiša s skromnim napisom »Dotation Carnegie«. Tu je evropsko središče ameriške Karnegijeve ustanove.

Po programu je to ustanova, ki ima nalogo, da zbližuje ljudi z vseh koncev sveta. V teh časih splošnega pokolja, ko imamo prav za prav svetovno vojno v permanenci, je ta ustanova ena izmed ne preveč številnih branilcev zastave večnega miru: zastave, ki vihra na ruševinah zgradbe mednarodnega sporazuma in ki jo z vseh strani oblegajo zatiralci svobode človeka in pohlepneži po tuji zemlji.

Tej svoji nalogi hoče biti ustanova kos na dva načina: z bogato knjižnico, kjer dobiš izčrpna dela, ki se tičejo mednarodnega prava in odnošajev, ter s »katedro Carnegie«, to je s predavanji raznih znanstvenikov v Parizu. Vsako leto vidimo med predavatelji vrsto svetovnih kapacitet, tako na primer letos poleg Američana Deaka še Francoze Renouvina, La Pradella, Tibala, Ancela, Le Fura, Siegfrieda in pariškega Rusa Mirkine- Guetzévitcha. Razen tega je ustanova izdala veliko število knjig, ki zasezajo v mednarodne probleme.

Kako je vendar mogoče vzdrževati tako drago ustanovo? Leta 1910. je poslal ameriški multimilijonar Andrew Carnegie odboru

e— **Celjska bolnišnica v preteklem letu.** V javni bolnišnici v Celju se je lani zdravilo 8706 bolnikov (4354 moških in 4352 žensk). Izmed teh jih je bilo med letom odpuščenih iz bolnišnice 8.121 (6453 ozdravljenih, 1496 izboljšanih in 172 neozdravljenih), umrlo pa je 299 oseb. Ob koncu leta je ostalo v bolnišnici v oskrbi 286 bolnikov. Umrljivost je znašala lani 3.28%. Lani je bolnišnica oskrbovala dnevno povprečno 307 bolnikov in dosegla 112.060 bolniških oskrbnih dni. Vsak bolnik je bil oskrbovan povprečno po 12.87 dni. Dnevno je bilo sprejetih povprečno po 23 bolnikov. Lani je bilo v bolnišnici oskrbovanih 238 bolnikov več nego l. 1936. odnosno 1499 več nego l. 1935. ter 1979 več nego l. 1934. in 2388 več nego l. 1933. Število oskrbovanih bolnikov torej od leta do leta močno narašča. Na internem oddelku z infekcijskim oddelkom je bilo lani oskrbovanih 3780, na kirurgičnem 3405 bolnikov in na porodniško ginekološkem oddelku 1521 bolnic. Zaradi infekcijskih bolezni je bilo oskrbovanih 478 oseb, od teh jih je umrlo 20 ali 4.18%. Kirurgični oddelek je izvršil 2806, porodniško ginekološki oddelek pa 615 operacij. Porodov je bilo na porodniškem oddelku 561, rodilo se je 575 otrok.

KINO METROPOL
prinaša danes ob 16.15 in 20.30 prekrasen film
HADŽI MURAT — BELI VRAG«.
V vlogi — Hadži Murata — nastopa **Ivan Možuhin,** lepo plesalko Zajro pa predstavlja Lil Dagover.

c— **Dve žrtvi poledice.** Pred dnevi je padel 16-letni mizarski vajenec Stanko Škorjanc z Ljubnega na zaledeneli cesti tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. V torek je padel 59-letni dninar Štefan Primožič iz Šoštanja pred občinsko hišo v Šoštanju in si zlomil desno nogo pod kolenom. Ponesrečenca se zdravita v bolnišnici.

Iz Maribora

a— **Smrt zglednega narodnjaka.** Na svojem stanovanju na Tržaški cesti 20 je preminil v 55. letu starosti upokojeni poštni poduradnik Ivan Majcen. Blagi pokojnik je bil vse do svoje smrti požrtvovalni tajnik društva »Nanos« in je že od rane mladosti neumorno deloval v raznih društvih, tako pri DNO V Trstu, pevskemu društvu »Kolo«, bil je med ustanovitelji pevskega društva »Poštni rog« ter prvi predsednik društva nižjih poštnih uslužbencev. V zadnji dobi se je zlasti živahno vdejstvoval pri »Jadranu« in »Nanosu«, medtem ko je bil včlanjen malodane pri vseh mariborskih narodnih in kulturnih društvih. Bil je vseskozi nacionalno zaveden in ni klonil niti v najhujših časih, ko so ga kot narodnega borca zasledovali in preganjali. Z Ivanom Majcenom lega v grob mož dobričina, iskren rodoljub, zgleden družinski oče, ki je vse svoje sile posvetil svojemu narodu. Blagi pokojnik, čigar smrt je zasekala v društveno življenje naših narodno obrambnih društev globoko zarezo, zapušča globoko užaloščeno soprogo ter tri nepreskrbljene otroke. Čast njegovemu delu! Ohranili ga bomo v trajnem in svetlem spominu!

Restavracija in kavarna „O R E L“
v soboto domača pustna zabava!

a— **Zbor mariborskih strelcev.** V sredo je bil pri Orlu lepo obiskan občni zbor mariborske strelske družine, ki ga je otvoril in vodil predsednik br. Jožko **Strgar,** ki se je uvodoma spomnil prerano umrlega zaslužnega častnega predsednika br. dr. Robiča, čigar spomin so počastili navzočni s trikratnim »Slava«. Po poročilih funkcionarjev je spregovoril podpredsednik strelskega okrožja br. dr. **Vauhnik,** ki je pohvalno omenjal delovanje mariborske strelske družine. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosedanji odbor s predsednikom br. Strgarjem na čelu.

a— **Gostovanje V. Skrbinška,** bivšega igralca v tuk. Narodnem gledališču, sedaj glavnega režiserja skopskega gledališča, bo v najkrajšem času in sicer v svojčas odlično uspeli najboljši drami Miroslava Krleže »Gospoda Glembajevi«.

a— **Več piva in vinskega mošta.** Mariborska glavna finančna kontrola je pravkar zaključila statistiko konzuma alkoholnih pijač v Mariboru in v mariborski širši okolici za leto 1937. Iz te statistike je razvidno, da je konzum alkoholnih pijač napram letu 1936 znatno narastel, zlasti konzum piva in vinskega mošta, dočim je konzum vina in žganja za malenkost zaostal. V letu 1937 so Mariborčani popili skupno 1,287.507 litrov vina (v letu 1936 1,294.680 l.), nadalje 92.271 l. vinskega mošta (65.651), 484.387.5 l. piva (438.735.5) ter 44.393 l. žganja (v letu 1936 44.220 l.). Skupni konzum vina na področju mariborske glavne finančne kontrole pa je znašal v letu 1937 1,964.696 litrov vina (za 7173 l. manj kakor v letu 1936), 120.238 l. vinskega mošta (za 66.200 l. več kakor v letu 1936), 262.187.5 l. piva (za 45.650 l. več kakor v letu 1936) ter 59.626 l. žganje (za 1790 l. več). Če vzamemo vino povprečno po 10 Din, žganje po 20 Din, pivo po 8 Din, vinski mošt pa po 6 Din, potem dobimo veoto okoli 17 in pol milijona dinarjev, za katero so Mariborčani v preteklem letu najmanj zavžili raznih alkoholnih pijač.

a— **Turistični vlak do Dravograda.** Po dravski dolini propagirajo misel, da bi turistični oz. lokalni vlak, ki vozi iz Maribora do postaje Brezno Ribnica ter obratno, vozil do Dravograda. Upati je, da bo železniška direkcija ugodila prošnji interesentov.

a— **Z dilcarskimi skoki ni šale.** Za Zmorkovo žago pri Marenbergu si je mladina uredila malo skakalnico, kjer so mladi dilcarji preizkušali svojo korajžo. Med njimi je bil tudi 11-letni učenec Ernest Knez, ki pa je pri skoku tako nesrečno padel, da si je strl desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Gospodarstvo

Zamenjava obveznic 7% investicijskega posojila

Finančni minister je na podlagi pooblastila iz čl. 12 finančnega zakona za tekoče proračunsko leto izdal pravilnik za zamenjavo obveznic 7% investicijskega posojila iz leta 1921. Pravilnik določa v glavnem naslednje:

Ker so se sedanje obveznice 7% investicijskega posojila iz leta 1921 zaradi slabe kakovosti papirja in slabe izdelave tako poškodovale, da bodo postale neporabne za nadaljnji promet, se morajo v smislu točke 7., čl. 12. finančnega zakona zamenjati z novimi obveznicami. Zamenjava se bo izvršila tako, da se bodo na podlagi starih obveznic in kuponskih pol s kuponi izdale nove obveznice z novo kuponsko polo. Pri tej zamenjavi se bodo v prvi vrsti izdajale nove obveznice v večjih komadih, tako da bo celotni nominalni znesek novih obveznic v večjih komadih enak celotnemu nominalnemu znesku v zamenjavo predloženih starih obveznic. V zamenjavo izdane nove obveznice bodo imele novo serijo in novo številko. Nove obveznice se bodo izdelale v komadih po 100, 1000, 5000 in 10 tisoč din s kuponsko polo za 50 polletnih kuponov. Kuponske pole novih obveznic bodo imele kupone od št. 33 s plačilnim rokom 15. marca t. l. do št. 82 s plačilnim rokom 15. septembra 1962.

Zamenjava po tem pravilniku se bo začela 1. februarja t. l. Izplačilo obresti se bo v bodoče vršilo le na osnovi kuponov novih obveznic. Ker zapade prvi naslednji kupon št. 33 že 15. marca, je v interesu vseh imetnikov teh obveznic, da stare obveznice zamenjajo za nove pred 15. marcem t. l. Na stare kupone se ne bodo več izplačevale obresti. Po 15. marcu se bodo na naših borzah trgovale le nove obveznice. Državni uradi po 15. marcu ne bodo sprejemali za kavcijo, v depozit ali v zastavo ali na kakšni drugi podlagi starih obveznic, temveč samo nove obveznice istega posojila. Zamenjava starih obveznic za nove je obvezna in se bo, kakor rečeno, pričela 1. februarja. **Stare obveznice se bodo zamenjavale za nove do 14. septembra 1942.** Obveznice, ki se ne bodo zamenjale v tem roku, izgube pravico do zamenjave in ne bodo imele nobene vrednosti več. Nove obveznice so izdelane na posebnem zaščitnem papirju v raznih barvah.

Obveznice, ki se bodo predložile v zamenjavo, morajo imeti kuponske pole z ustreznimi serijami in številkami. Kuponska pola mora vsebovati kupon št. 33. **Zamenjavo bo vršil oddelek državnih dolgov** in državnega kredita v finančnem ministrstvu **sam in preko davčnih uprav v državi.** Vsak lastnik obveznic mora izročiti obveznice s prijavo in seznamom starih obveznic. V prijavi mora biti naveden nominalni znesek obveznic, število komadov obveznic, ločeno po višini nominalnega zneska posameznih komadov. V seznam se morajo vpisati tudi serije in številke. Če kdo predloži z eno prijavo in z enim seznamom v zamenjavo obveznice, ki so last raznih ljudi, more pri vsakem posebej navesti nom. znesek in komu pripadajo.

Osebe in ustanove lahko pošljejo prijave s seznamom in obveznicami neposredno oddelku za državne dolgove po pošti v denarnih pismih z navedbo »obveznice za zamenjavo« na vidnem mestu. Državni uradi, samoupravne in javne ustanove, banke in pravne osebe, ki imajo v blagajnah tuje obveznice kot kavcijo, v depozitu ali v zastavi, morajo vse te obveznice sami predložiti v zamenjavo. Vse te ustanove so imetnikom odgovorne za škodo, če obveznic v pravem času ne bi predložile v zamenjavo.

Davčne uprave bodo dajale prizadetim vse potrebne informacije in vsa navodila, kako naj se ravnajo glede zamenjave obveznic. Vse državne, samoupravne in druge javne ustanove, banke in druge pravne osebe, ki predlože zase ali za tuj račun obveznice v zamenjavo, morajo stare obveznice žigosati s svojim žigom na belem polju v levem zgornjem kotu obveznice. Davkarije bodo predložiteljem izdale potrdilo z navedbo nominalnega zneska obveznic, oddanih v od oddelka za državne dolgove nove obvezzamenjavo. Ko bodo dobile davčne uprave nice, bodo pozvale predložitelje ter jim izročile nove obveznice. Če katera oseba v zamenjavo predloži obveznice raznih lastnikov, bo davčna uprava nove obveznice izročila samo temu predložitelju. Oni, ki bodo poslali obveznice s seznamom neposredno oddelku za državne dolgove, bodo nove obveznice dobili od oddelka za državne dolgove preko pristojnih davčnih uprav proti potrdilu v duplikatu. Zato morajo oni predložitelji, ki pošljejo stare obveznice po pošti naravnost oddelku za državne dolgove v prijavi in seznamu točno navesti svoj naslov z navedbo davčne uprave, preko katere naj se jim izroče nove obveznice. **Davčne uprave ne bodo sprejemale v zamenjavo obveznic, ki so poškodovane, ožgane ali na kakršenkoli način pokvarjene,** da ni mogoče spoznati serije in številke, kakor tudi ne obveznic, ki imajo kuponskih pol ali kupona št. 33 z rokom od 15. marca. Take obveznice morajo lastniki poslati neposredno oddelku za državne dolgove, ki jih bo pregledal in odločil ali se lahko izvrši zamenjava.

Vprašanje sanacije našega zadružništva

Zadnje čase se mnogo govori in razpravlja o tem, kako naj se sanira naše zadružništvo in kje naj se dobe sredstva za sanacijo. Baje je vprašanje že prerešeno dozorelo in je v kratkem pričakovati tozadevnih ukrepov. Ni dvoma da je sanacija potrebna in da je zadružništvo v našem gospodarskem življenju tako močan faktor, da zasluži obče vpoštevanje in dejansko podporo vseh merodajnih činiteljev, saj se je slovensko zadružništvo v teku svojega obstoja tako močno povezalo z vsem našim javnim življenjem ter postalo tako važen sestavni del našega gospodarstva, da imajo vse motnje, ki jih utrpi, nujno svoje velike nasledke tudi v ostalem našem gospodarskem življenju. Javni interes zato narekuje, poskrbeti za to, da naše zadružništvo čim bolje izvršuje svoje naloge. Če je za dosego normalnega poslovanja potrebna pomoč in podpora javnih činiteljev, tedaj se tudi tega ne smemo ustrašiti, saj se bo taka intervencija izplačala in zadružništvo bo zopet vsega vpoštevanja vredna hrbtenica našemu gospodarstvu.

Tudi v našem zadružništvu je žal uveden oni dvotirni sistem, ki prepreza vse naše javno življenje. Vse pa kaže, da se vpliv tega sistema močno precenjuje. Nikoli se ne sme izpustiti iz vida, da je slovensko gospodarstvo samo eno in mora biti z gospodarskega stališča — in samo to stališče mora biti merodajno — pač vseeno, kje je posamezna zadrž. edinica organizirana, saj opravlja v gospodarskem pogledu iste naloge ne glede na njeno organizacijsko vez oz. pripadnost. Dosledno temu se pri event. javnih podpornih akcijah ne smejo delati nikake razlike, kar se tudi v preteklosti po zaslugi uvidevnih merodajnih faktorjev ni dogajalo in zato upravičeno pričakujemo, da se tudi v bodoče ne bo zgodilo.

snujoče se ustanove pismo, v katerem je omenil, naj porabi denar, ki mu ga prilaga, v vzvišen namen; naj poskuša delovati na to, da se vojna kot sredstvo obračunavanja med narodi odpravi. »Čeprav naših bližnjih več ne jemo, se vendar še vedno kot barbari vojujemo. V dvajsetem stoletju krščanske dobe bi za to mogli opravičiti le še divje zveri!«

V pismu so bili priloženi boni v vrednosti 11 in pol milijona predvojnih dolarjev.

Ali to še ni nič v primeri z vsem, kar je Andrew Carnegie razdelil v dobrodelne svrhe. Rojen 1835 na Škotskem kot sin delavca v tekstilni tovarni je že v mladosti odšel v Ameriko — neka prijateljica njegove matere mu je posodila 20 funtov za prevoz v obljubljeno deželo. Čez sedem tednov potovanja po morju je pristal v New Yorku. S svojim stricem je odšel v Pittsburgh, kjer je najprej delal v predilnici, postal nato strojnik in končno tekač pri telegrafu. V prostem času se je izobraževal v javni knjižnici. Kmalu je napredoval za uradnika pri telegrafu, a ko je dobil službo pri železnici, se je njegova kariera prav za prav začela. Postal je delničar železniške družbe in direktor pitsburškega oddelka. Nekoč je prišel k njemu T. T. Woodruff in mu pokazal model spalnega voza, ki ga je izumil. Takoj sta naredila družbo in začela graditi spalne vagone.

Tedaj je opazil, da je začelo v Ameriki, kjer so gradili veliko novih železnic, primanjkovati železa. Vrgel se je na železno industrijo, gradnjo železniških mostov in lokomotiv; petrolej, mlini in nova družba s prej konkurenčnim Pullmanom, po katerem so dobili dolgi spalni vagoni svoje ime, vse to je sledilo z ameriško naglico.

Ko je Carnegie l. 1919. umrl, so naredili seznam vseh njegovih daril. Iznaša lepo vsoto 350 milijonov dolarjev po vsem svetu in še 290 milijonov v Ameriki. Obdaroval je in ustanovil okoli 3.000 javnih knjižnic in 500 kolèžev ter dal denar za zgraditev »Palače miru« v Haagu. Poleg neštevilnih drugih ustanov so njegovo dobrodelnost spoznale tudi škotske univerze, Sorbonna, porušene knjižnice v Reimsu, Louvainu in Bukarešti, Rdeči križ ter YMCA, a znanosti je največ koristil z ustanovitvijo svojega Instituta.

Naloga te ustanove naj bi bila služba mirovni stvari in delovanje za odstranitev vojne med narodi. V ta namen naj bi znanstveno proučevali vzroke vojn in način, kako bi se vojne dale preprečiti, spoznavanje mednarodnega prava, populariziranje vzrokov in posledic vojne, spoštovanje mednarodnih pravic in dolžnosti, gojitev prijateljstva med narodi, vse to je v programu ustanove.

Za izvedbo tega obsežnega programa se Institut deli na 3 oddelke: 1. mednarodni odnošaji in vzgoja, ki ima nalogo popularizirati mednarodno vzajemnost. 2. oddelek za mednarodno pravo izdaja knjige in revijo »l'Esprit International«. 3. ekonomsko politični in zgodovinski oddelek ima nalogo, da znanstveno raziskuje vse dane probleme.

Izvrševanje programa popisanih ustanov ne bi bilo mogoče, da ni zasebne pobude in nekej posameznikov, ki so si v svojem življenju nabrali veliko denarja, a se zato tudi primerno oddolžili. Dobrodelnost preprostega škotskega izseljenca, ki je začel kot tovarniški delavec in potem v ameriških razmerah zrasel do multimilijonarja, je tak svetel primer.

Rr.

Gospodarske vesti

= **Usposobljenost obrtnikov za trgovino.** Odstavek 4 § 19 obrtnega zakona vsebuje znano določbo, da je imetniku rokodelske obrti dovoljeno izvrševati trgovinsko obrt, za katero se ne zahteva usposobljenost, če dokaže, da je delal samostojno v svoji stroki najmanj 3 leta. Na prošnjo zagrebške Zbornice za TI je trgovinsko ministrstvo izdalo pojasnilo, ki pravi, da se imajo kot rokodelske obrti po pravilu smatrati samo one obrti, ki jih navaja § 23. obrtnega zakona. To velja tudi v zvezi z odredbo 4. odstavka § 19. zakona o obrti. Kot imetniki rokodelskih obrti se smatrajo samo oni, ki so upravičeni izvrševati katero koli obrt iz § 23. obrtnega zakona in ne tudi oni, ki izvršujejo kako obrt, obseženo v § 7. pravilnika o postopanju pri ustanavljanju združenj trgovcev in obrtnikov. V smislu tega tolmačenja se more priznati pravica izvrševanja trgovinske obrti samo onim imetnikom rokodelskih obrti, ki so navedeni v § 23. obrtnega zakona in so delali samostojno v svoji stroki najmanj 3 leta. Ne priznava pa se usposobljenost onim imetnikom produkcijskih obrti, ki so omenjene v čl. 7. pravilnika o postopanju pri ustanavljanju združenj trgovcev in obrtnikov. Imetnik obrti za proizvajanje opeke, za izdelavo mlečnih izdelkov, za izdelavo alkoholnih pijač, za izdelavo čipk in ročnih del itd. torej ne morejo otvoriti trgovine brez ozira na to, kako dolgo izvršujejo obrt.

= **Vprašanje sestanka nemško-jugoslovenskega gospodarskega odbora.** Letos v marcu bi se moral sestati jugoslovensko-nemški stalni gospodarski odbor. Ker pa se od zadnjega sestanka v septembru, ki je bil v Dubrovniku, ni mnogo spremenilo v trgovinski izmenjavi med našo državo in Nemčijo in niso nastopili novi momenti, zatrjujejo v poučenih krogih, da do sestanka v marcu ne bo prišlo.

= **Nove plavže za Ljubijo bo dobavil Krupp.** Znani so načrti, po katerih namerava naša država zgraditi nove plavže za topljenje železne rude, in sicer predvsem v Ljubiji poleg znanega državnega rudnika železne rude. Sedaj poroča »Jugoslovenski Kurir« z zanesljive strani, da so na merodajnih mestih osvojili Kruppov specialni sistem »Rennverfahren«. Že lani so poslali iz naših rudnikov železno rudo v Nemčijo zaradi poskusov, ki so se baje dobro obnesli. Instalacije bodo torej naročene pri znani nemški firmi Krupp v vrednosti okrog 25 milijonov Din. Pogodbo o dobavi teh instalacij bodo podpisali v teku prihodnjega meseca. Nova visoka peč bo postavljena najbrž v Ljubiji.

= **Ožji odbor za gozdne proizvode pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.** Na nedavni seji ožjega odbora za gozdne proizvode pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se je ožji odbor konstituiral takole: predsednik dr. Sava Obradović, načelnik trgovinskega ministrstva, podpredsednik inž. Milan Manojlović, višji svetnik in šef industrijsko-komercialnega odseka ministrstva za gozdove in rudnike, tajnik Mirko Motika, pristav trgovinskega ministrstva; člani: dr. Adolf Golia, glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani, dr. Ante Pendaković, tajnik Udruženja industrijcev za savsko banovino v Zagrebu, Makso Mautner, generalni tajnik saveza industrijcev in trgovcev gozdnih proizvodov v kraljevini Jugoslaviji v Zagrebu, Božo Petrić, tajnik Saveza industrijcev in lesnih trgovcev na Sušaku, Roka Andričević, tajnik Udruženja industrijcev in lesnih trgovcev za Bosno in Hercegovino v Sarajevu.

= **Gibanje konjunkture v Zedinjenih državah.** Kakor je znano, je v gospodarstvu Zedinjenih držav po viharnem dviganju konjunkture v prvem lanskem polletju nastopil preokret, ki so ga mnogi smatrali kot znak nove svetovne gospodarske krize. Dalekovidni gospodarski strokovnjaki pa so opozarjali, da je zastoj predvsem posledica prekomernega dviganja konjunkture v prvi polovici lanskega leta, zlasti pa prekomernega zalaganja potrošnikov s surovinami pri naglo rastočih cenah, ki je na trgu surovin izzvalo viharno hausso, ki ji je kmalu sledila reakcija. Opozarjali so tudi, da bo nastopilo zopet zboljšanje, ko bodo potrošene znatne zaloge surovin in bodo potrošniki primorani, da si znova nabavljajo surovine v večjem obsegu. Kakor se zdi je ta preokret na bolje nastopil že v začetku letošnjega leta, ki je prineslo delno dviganje cen v svetovnih tržiščih surovin. Zanimivi so tudi najnovejši podatki o gibanju zaposlenosti ameriške železarske in jeklarske industrije, ki se smatra v Zedinjenih državah kot najbolj občutljiv konjunkturni barometer. V tej stroki je dosegla zaposlenost v začetku septembra najvišje stanje 83% produkcijske kapacitete. Potem pa je začela zaposlenost nazadovati in je v poslednjem tednu decembra padla na najnižje stanje 20%; že v prvem tednu novega leta pa se je zaposlenost zopet dvignila na 25.5%, v drugem tednu na 28% in v tretjem tednu pa na 30%. Produkcija avtomobilov, ki je znašala v zadnjem tednu oktobra 91.900 vozov, se je v zadnjem tednu decembra skrčila na 49.550 vozov, v prvem tednu januarja pa se je zopet dvignila na 54.080 vozov in v drugem tednu januarja na 65.740 vozov. Število natovorjenih vagonov, ki je znašalo v zadnjem tednu septembra 847.000, je v zadnjem tednu decembra (pet delavnih dni) padlo na 457.000; v prvem tednu januarja pa se je zopet dvignilo na 552.000. Strokovnjaki zatrjujejo, da tu ne gre morda za sezonske fluktuacije. S tem v zvezi je tudi omeniti, da so se v prvi polovici tekočega meseca tečaji delnic na newyorški borzi po znatni oslabitvi v lanskem letu zopet dvignili, in sicer tečaji industrijskih delnic za 11% in tečaji delnic železniških družb za 10%.

= **Produkcija žvepla v Boru.** Iz Beograda poročajo, da se trenutno proučuje vprašanje pridobivanja žvepla v borskih rudnikih. Naša domača produkcija žvepla ni zadostna in smo primorani uvoziti na leto za okrog 8 milijonov Din inozemskega žvepla. V zvezi s topljenjem bakrene rude pa bi v Boru iz žveplenega dioksida lahko dobili na leto okrog 4000 vagonov žvepla. Ta žvepleni dioksid gre sedaj v celoti v zrak, kar ima to neugodno posledico, da uniči v okolici Bora vse poljske kulture. Potrebno bi bilo le, da se zgradijo potrebne instalacije za pridobivanje žvepla iz plinskega žveplenega dioksida.

= **Poziv za udeležbo na mednarodnih sejmih v inozemstvu.** Kakor prejšnja leta, se bo tudi letos udeležila naša država s skupnimi razstavami vzorcev mednarodnih velesejmov, in sicer: v **Lipskem** od 6. do 14. marca t. l., v **Milanu** od 12. do 17. aprila t. l., v **Plovdivu** od 25. aprila do 8. maja t. l. in v **Budimpešti** od 29. aprila do 9. maja 1938. Razstavljalci dobijo za razstavo vzorcev brezplačen prostor na razpolago in poleg tega gredo stroški za prevoz vzorcev od Beograda do razstavnega mesta in nazaj na breme Trgovinskega muzeja ministrstva trgovine in industrije v Beogradu. Razstavljalci imajo torej samo stroške za prevoz predmetov od svojega bivališča do Beograda in nazaj. Kdor želi razstaviti vzorce svojih izdelkov na gorinavedenih velesejmih, naj se neposredno obrne, in to čimprej na: Trgovinski Muzej, Beograd, Miloša Velikog 29.

= **Licitacije.** Dne 21. t. m. bo pri štabu IV. armijske oblasti v Sarajevu licitacija za dobavo frezalnega in brusilnega stroja ter bakrenih cevi, 22. t. m. za dobavo raznega orodja (klešč, sedlarskih igel, nožev, šil i dr.), 24. t. m. za dobavo brusilnih kamnov (tocila), 25. t. m. za dobavo žel. pločevine, razne žice in žel. sukanca ter električnega aparata za brušenje, 26. t. m. za dobavo olja in petroleja ter usnjenih manšet za hidravlično prešo 28. t. m. za dobavo merila za merjenje trozobnih zavojnih svedrov ter železa. 3. februarja bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 900.000 kg ovsa. Dne 8. februarja bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo plinskega, motornega in turbinskega olja ter čistega petroleja.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

V nedeljo, dne 23. t. m. začne izhajati naš velezanimivi novi roman
Juana Castanares
izpod peresa Jacksona Gregoryja
Junakinjo, mlado dekle nenavadne lepote, so lopovi odvedli iz gradu njenega umobolnega očeta in jo uporabljajo moškim za vabo v zloglasni beznici, kjer se shajajo iskalci zlata, pustolovci in zločinci. Tam jo odkrije kapitan Hawk, »rdeči kapitan«. — »Kaj potem?« — To boste brali v »Jutru«.

Borze

20. januarja

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu za malenkost okrepili in so se trgovali po 8.62. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.65 (v Beogradu po 8.5916), v angleških funtih po 238 ter v grških bonih po 29.52. Nemški kliriški čeki stanejo po včerajšnji ponovni okrepitvi v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu 14.20, za konec januarja pa v Zagrebu 14.2750, za konec februarja 14.35 in za konec marca in aprila prav tako 14.35.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi nadalje čvrsta ter je bil zabeležen promet po 437.50 (v Beogradu po 436.75 — 437). Tudi tečaji ostalih državnih vrednot so čvrsti in je bil zabeležen promet v 7% Blairovem posojilu po 87.50 (v Beogradu po 88) in v delnicah PAB po 220.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2404.15—2418.75 Berlin 1736.03 — 1749.91, Bruselj 729.75 — 734.81, Curih 996.45 — 1003.52, London 215.34 — 217.39, New York 4282.26 — 4318.57, Pariz 144.76 — 146.20, Praga 151.43 — 152.54 Trst 226.14 — 229.23.

Curih. Beograd 10, Pariz 14.55, London 21.6375, New York 432.8750, Bruselj 73.23 Milan 22.77, Amsterdam 241.15, Berlin 174.30, Dunaj 84, Stockholm 111.52, Oslo 108.75, Köbenhavn 96.60, Praga 15.20,

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 437 — 438, 4% agrarne 56 — 58, 6% dalm. agrarne 80 — 83, 6% begluške 81 den., 7% stabiliz. 88 den., 7% invest., 98 — 100, 7% Drž. hip. banka 100 den. 7% Blair 87.50 — 90, 8% Blair 95 den.; delnice: Narodna banka 7700 — 7850, PAB 217 — 221, Trboveljska 220 — 225, Gutmann 50 den., Šećerana Osijek 163—165, Dubrovačka 410 den., Oceania 600 den., Jadranska 405 den.

Beograd. Vojna škoda 436.50 — 438 (436.75 — 437), za februar 436.50 — 437, za marc (436), 4% severne agrarne 56 den., 6% begluške 83 — 84 (83.50), 6% dalm. agrarne 81.75 — 82.5, 7% stabiliz. 93 den. (93), 7% invest. 98 bl., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 87.50 — 88 (88), 8% Blair 94 den., Narodna banka 7750 — 7775 (7760), PAB 220 den.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago.** 20. januarja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 95.25, za julij 90, za sept. 89.75; **koruza:** za maj 60.25, za julij 61.

+ **Winnipeg.** 20. januarja Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 124.75, za julij 117.375, za okt. 101.375.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (20. t. m.). Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za maj 13.64 — 13.66.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 19. januarja. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za jan. 4.73 (prejšnji dan 4.78), za maj 4.82 (4.78), za sept. 4.90, (4.95).

+ **New York,** 19. januarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za februar 8.47 (8.41), za maj 8.55 (8.59).

Tatovi in tatvine

Trebnje, 20. januarja.

Kakor smo že poročali, je trebanjsko orožništvo prišlo na sled obsežni dolgoprstni družbi, ki je izvršila pred božičnimi prazniki v okolici Trebnjega več vlomov. Pred njimi so trpeli največ vinski hrami in kokošnjaki. Že vse druge zlikovce je zgrabila roka pravice, samo še Karel Kirn se ji umika in ga orožniki vseh stanic pridno zasledujejo.

Kirn je že od mladosti prijatelj tuje lastnine. Zgodaj je izgubil očeta in potem mu je manjkalo trdne roke, ki bi ga vodila skozi življenje. Kirnovi so imeli dom v Mirni peči, a po materini smrti je šel na boben. Otroci so se razkropili po svetu. Karel Kirn ima še brata Jožeta, ki pa ni nič boljši od njega. Do nedavnega je bil v Novem mestu pri peku Iliji Goležu, a sedaj je v zaporu, ker se je pregrešil zoper moralo. Karl je pa bil med tem časom zaprt, presedel je v zaporu že sedem let. Vsa mirnopeška okolica ni imela miru pred njim. Sam je rekel: »Kadar zapustim Mirno peč, ne bodo imeli mirnopeški orožniki kaj delati«. Za lansko Veliko noč se je pritepel na Ponikve h Krevsu, češ da je z njim v sorodu. Od tam je hodil za svojim delom po raznih vaseh. Je po poklicu črkoslikar, poleg tega je popravljal ure in dežnike. Otrokom je sumljivo razmetaval denar in jim kupoval slaščice, sploh se je rad izdajal za bogataša. Pred prazniki se je pa zvedelo, odkod Kirnu toliko denarja. Orožniki so naredili v njegovem stanovanju preiskavo in so med drugim našli lep radio znamke Philips in več rjuh. Vse te predmete je pogrešal trebanjski dekan.

Pred nekaj večeri se je neznanemu lisjaku zahotelo zopet kokoši. Zato se je splazil v kokošnjak posestnice Marije Gabrijelove iz Roden, v katerem je bilo petdeset kokoši. Izmed njih si je izbral dvajset najboljših in to v času, ko so Gabrijelovi večerjali. Pred kokošnjakom imajo privezanega psa a za čudo sploh ni zalajal.

Iz Gornjega grada

g— **Naš cestni odbor** je na svoji seji prejšnji teden določil 21% doklade k vsem neposrednim davkom za kritje proračuna. Pričakujemo, da se bo letos pričela skrbna obnova cest v našem okraju, saj so postale izredno slabe ter je pomoč oblasti v tej smeri nujno potrebna, ko vendar spada naš okraj med tujsko-prometne okraje.

Svatba brez šampanjca v Kairu

Včerajšnja poroka kralja Faruka s kraljico Farido — Nihče ne ve, za koliko jo je prodal oče možu — Tudi reveži so bili deležni dobrot svatbene gostije

V sredo so se začele glavne svečanosti v zvezi s poroko egiptskega kralja Faruka, ki bodo trajale štiri dni. Poroka sama se je izvršila včeraj, v Kubeški palači. Tej poroki ni po strogem mohamedanskem obredu prisostvovala niti nevesta sama kaj šele kakšna druga ženska oseba. Vendar se je bivša Farida Zulfikar, sedanja 17-letna egiptska kraljica v teku srede preselila v Koubeško palačo. Spremljal jo je v svečanem sprevodu nje oče s častnim spremstvom kraljeve garde in zvečer je za obe družini priredil svečano gostijo.. Poročni obred je potem včeraj, kakor rečeno v isti palači, izvršil rektor staroslavnega vseučilišča Azhar, šejk Maragi. V nevestinem imenu je poročno listino podpisal nje oče, sodnik Jusuf Zulfikar-paša, priči sta bili šef kraljevega kabineta Ali Maher-paša in veliki komornik Said Zulfikar-paša, ki v ostalem z novo kraljico ni v sorodstvu.

O kupni ceni za nevesto, ki jo mora ženin po koranu dati nevestinemu očetu, ne bomo zvedeli pač ničesar. Pri poročni ceremoniji zavzame ženinov namestnik svoj prostor nasproti nevestinemu namestniku, v tem primeru njenemu očetu, se zahvali za darove in ga prime za roko. Po tem uvodu je tudi šejk Maragi položil svilen robec čez roki obeh namestnikov in nevestin oče je izrekel tradicionalne besede: »Dajem te, moja hči, v zakon za kupnino to in toč. Nato je ženinov namestnik odkimal z glavo, kar je pa v Orientu znak prikimanja. Obe stranki sta podpisali poročno pogodbo, prebrali so še molitev in ceremonije je bilo konec.

V trenutku, ko so podpisali pogodbo, je častnik na strehi palače dal z belo zastavo znamenje za kraljevski salut, s čimer je egiptovsko ljudstvo zvedelo, da ima spet kraljico. Istočasno je nad palačo zakrožil oddelek letal in ljudske slavnosti na cestah so se pričele. O polnoči je kralj povedel svojo mlado ženo k prestolu in sicer po banketu na katerem po koranskih predpisih seveda niso pili ne šampanjca ne kakšne druge alkoholne pijače.

Mlada poročenca ne odideta takoj na poročno potovanje, temveč se bosta udeleževala večdnevnih slavnosti, pri katerih pridejo po islamskih običajih tudi reveži na svoj račun. Zanje bodo v Kairu v desetih ogromnih šotorih pogrnili mize, na kateri bo bogata zaloga vseh dobrot. Na večer poročnega dne je bilo vse mesto slavnostno okrašeno in seveda so bile okrašene tudi vse ladje na Nilu.

Danes bo pri Abdinski palači pred kraljem velika vojaška parada. Po njej odide kralj k petkovi molitvi v mošejo Alazhar. Zvečer bo prvi izmed treh velikih državnih banketov, ki se jih udeležijo tudi člani vlade. Po banketu bodo v operi predvajali opero »Zvezdni diadem«, ki sta jo zložila v arabskem jeziku zakonca Daltonova in ki kaže prizore iz staroegiptskega življenja. Jutri bodo pred kraljem defilirala mladinska in sportna društva. V teku drugega državnega banketa bo kralj sprejemal čestitke diplomatskega zbora. V nedeljo zvečer se bodo končale slavnosti in novoporočenca odideta na medene tedne.

Nevesta je kralju darovala posebno dragoceno zapestno uro, ki je opremljena s koledarjem in drugimi astronomskimi navedbami. Nevestin pajčolan je iz dragocenih bruseljskih čipk in ga je delalo 24 Belgijk več mesecev. Kraljeva družina je mladoporočencema darovala z dragulji okrašen zlat tablet z enakimi vrči. Bogata kairska židovska občina je nevesti darovala zlato šatulo s pahljačo iz želvovine in čipk. Angleška vlada je kralju darovala zbirko lovskih pušk, a pariška vlada je poslala sevreški service in krasno ogledalo v zlatem okviru.

Madžarska zibel za dete princese Julijane

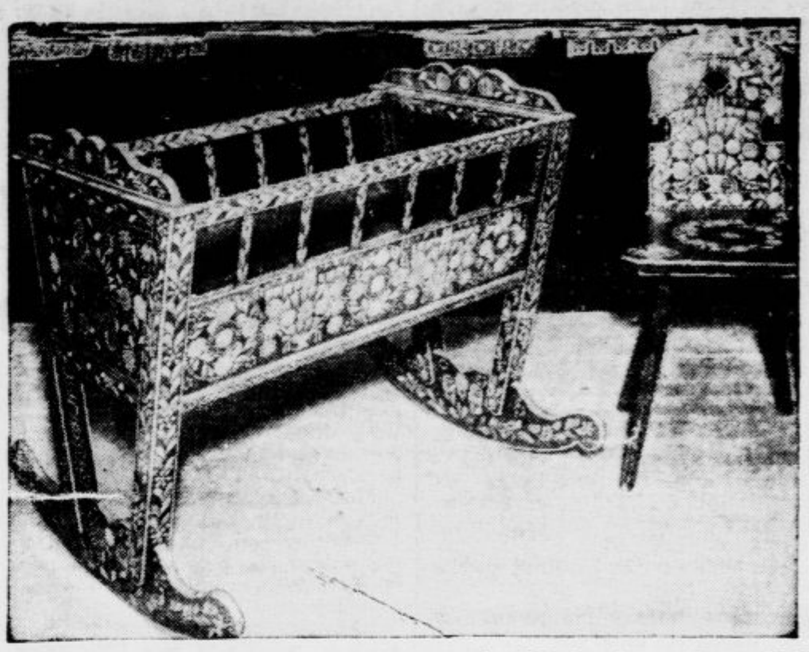

Kakor smo poročali, je prinesla deputacija madžarskih kmetov v Haag zibelko za dete holandske prestolonaslednice. Madžari so se s tem zahvalili za uslugo, ki jo je izkazala Holandska njih deželi s tem, da je po vojni oskrbovala večje število otrok iz družin, ki so bile v pomanjkanju

Junak v zimi

Na bregu jezera Müggel blizu Berlina so radovedneži prošle dni z velikim zanimanjem motrili možakarja, ki si je privoščil kopel v snegu

Kako prihajajo na svet...

Čudni začetki življenja — Kontrola ob porodni postelji — Tudi bodoči vladarji so ob rojstvu podvrženi edino zakonom narave

Holandska pričakuje rojstva svojega prestolonaslednika ali prestolonaslednice. Ta bližnji dogodek je spravil vso deželo po konci. Z rojstvi svetovno-zgodovinskega pomena stvar pač ni povsem enostavna.

V pravljicah se nad zibelko novorojenega kraljevskega otroka sklanja dobra ali hudobna vila. V resničnosti, ki je manj romantična, je častitljiv starejši gospod, ki se kot prvi skloni nad princem ali princeso — to je gospod notranji minister. Ta običaj obstoji še danes v večini monarhij in ima simbolni pomen nekakšne ljudske kontrole ob porodni postelji. Minister mora paziti namreč na to, da se kraljevsko dete v zibelki ne zamenja.

Na Angleškem obstoji navada, da mora notranji minister priznati otroka za pravega. Iz časa kralja Jakoba II. Stranka kraljevih nasprotnikov, ki ji rojstvo prestolonaslednika ni šlo v račun, je namreč izražala dvom, da gre za resničen porod ter je zahtevala stroge kontrole javnosti nad tem dogodkom. V Španiji se za takšne prilike niso zadovoljili samo z navzočnostjo enega ministra, temveč so pozvali vse visoke državne dostojanstvenike v kraljevo palačo, čim so se javili porodni krči. Tu so čakali potem vrhovni poveljnik kopne vojske in mornarice, vitezi zlatega runa, najvišji sodniki, župan in mestni očetje madridski, vrhovi zunanjega ministrstva in gospodje iz vojnega sveta pogostoma ure in ure, preden so se odprla vrata porodne sobe in so prinesli v srebrni košarici otroka, ki je šla potem gospodom iz roke v roko.

Ko se je rodil sedanji pregnani kralj Alfonz XIII. Španski, so v obeh madridskih arenah priredili velike bikoborbe brez vstopnine, in ko je mali princ dobil svoje prve čevljčke iz belega in zlatega satena, je njegova mati Kristina enake čevljčke podarila šestim stotinam približno enako starih otrok.

Seveda pa je rojstvo novega zemljana, pa čeprav bodočega vladarja, podrejeno samo zakonom vladarice narave, ki pogostoma prav nič ne upošteva tega, da-li so ministri ali telesni zdravniki kje v bližini ali ne. Kralji se rode često prav tako nepričakovano kakor navadni ljudje. Angleški kralj Jurij VI. je prišel prezgodaj na svet. Ko so telesnega zdravnika, sira Matthewa White Ridleya 14. decembra 1895. pozvali z vso nujnostjo v York Cottage, je sedel v najhitrejši vlak. Na postaji v Sandringhamu ga je pričakovala kočija s šestimi konji, a porodna listina pravi navzlic temu: »Telesni zdravnik je prispel zavoljo nekaterih okolišcin, ki so bile izven njegove moči, kratko po porodu...« Neki vaški zdravnik in neka babica, ki jima zgodovina ne ve imena, sta pomagala sedanjega vladarja britskega imperija spraviti na svet.

Pogostoma je viselo življenje kakšnega kraljevskega otroka samo na niti. Poznejša angleška kraljica Viktorija je bila ob svojem rojstvu tako slabotna, da niso verjeli, da bo preživela prve ure po porodu. Kralja Faruka, ki je pred kratkim s svojim energičnim nastopom v Egiptu zbudil pozornost, je rešil samo neki arabski čudežni doktor, ki so ga z vso naglico pozvali. Z zadnjem trenutku je detetu obnovil dih.

Na vsakem dvoru imajo druge ceremonije ob rojstvu kraljevskih otrok. Najsvečaneje se to dogaja na mikadovem dvoru, kajti otrok, ki ga rodi japonska cesarica, je po tamkajšnjih naziranjih vendar polbog. Telesni zdravnik se sme približati materi samo s kreznenimi rokavicami in zavezanimi očmi. Enega najbolj slovitih japonskih vladarjev, mikada Odjina, pa je mati, ki je imela čin vojskovodje, rodila brez ceremonij in pompa na bojnem polju.

Tako sta si stisnila roke

Državni kancelar Hitler in min. predsednik Stojadinović v Berlinu

Zaklad v stari suknji

Nesrečna kupčija s prodajo stare obleke

V dunajskem Leopoldstadtu je krošnjarska dvojica, mož in žena, obiskala številne družine in odkupila mnogo starih oblek. Oglasila se je tudi pri ženi nekega trgovca Rosenkrona.

Žena je jima prodala večje število starih oblek svojega moža. Po dolgem mešetarenju so se zedinili za 50 šilingov. Trgovčeva žena je bila kaj ponosna na svoj talent za prodajanje in je možu, ko se je vrnil domov, hotela izročiti ta denar. Če je pa mislila, da bo moža s tem razveselila, se je bridko zmotila.

Mož se je nasprotno strašno razburil. Izkazalo se je namreč, da je bil v podlogo stare zimske suknje vtaknil zavitek z valutami v znesku 20.000 šilingov, v žepe starih hlač pa je skril 3.700 šilingov. Vsi njegovi napori, da bi našel krošnjarsko dvojico, so bili zaman. Verjetno je, da je ta zaklad odkrila in jo z njim naglo pobrisala.

Šahovska igra, ki je trajala 22 let

Hči je zaključila partijo padlega očeta

V Londonu se je zaključila šahovska partija, ki sta jo prvotna nasprotnika začela igrati pred 22 leti. Britska mornariška častnika George MacNamee in James George Rogers sta si bila prijatelja še iz vojne šole. Oba sta zelo rada šahirala. L. 1915. sta prišla na različni ladji in sta sklenila, da bosta igranje šaha nadaljevala z dopisovanjem.

Ob koncu tega leta sta začela igro in dospela nekoliko ur pozneje, ko je MacNamee odposlal 26. potezo, je padel v pomorski bitki. Partija je bila prekinjena. Pred kratkim pa je MacNameejeva hči brskala po papirjih svojega očeta in je našla med drugim dopise o tisti šahovski partiji. Obrnila se je na Rogersa, ki še živi, da bi partijo nadaljevala. Rogers je na to pristal, toda igra se je potem kmalu končala. Že po prvi potezi svojega prijatelja se je Rogers vdal.

Kitajski odpor proti Japoncem

Da bi moralno ojačila svoje ljudstvo, je dala kitajska vlada postaviti v Hankovu steber z napisi: Podpirajte vlado! — Zdržite do konca! — Nič kompromisa, dokler imamo zadnjega moža in zadnjo kroglo!

Še nikoli ni doživel tako vesele ure...

Banket pred usmrtitvijo — Poslovilna večerja v krogu sorodnikov

28letnega Jacka Odona so v Arizoni obsodili na smrt in se je hotel na vesel način posloviti od svoje družine. Dovolili so mu, da sme v ječo povabiti svoje najožje sorodnike k poslovilni večerji.

Obsojenec je tej večerji predsedoval, ob njegovih straneh sta sedeli njegova mati in žena, bratje in sestre ter nečaki in nečakinje, vsega skupaj 16 oseb. Z vsemi temi se je obsojenec živahno šalil in je dejal: »Še nikoli nisem doživel tako vesele ure.«

Ko je prišla ura smrti — in v Arizoni spravljajo ljudi zakonito s strupenim plinom na oni svet — se je od vseh poslovil in je mirno stopil v morilno celico. Tam je nekolikokrat globoko vdihnil strupeni plin, kakor da hoče čim prej umreti. Pri enajstem vdihljaju se je zgrudil mrtev.

Zamotana družina

Oče iz Indije, mati iz Mehike, sin pa iz Amerike

Kanadske priseljeniške oblasti si belijo glavo z nadaljno usodo tročlanske družine, ki jo hočejo na vsak način odriniti z Kanade. Ni pa nobene možnosti, da bi to družino, očeta, mater in sinu, odpravili v kakšno drugo državo, kjer bi mogla živeti skupaj, v skladu z zakoni. Poedine države izjavljajo, da so pač pripravljene sprejeti tega ali onega izmed članov te družine ,vse družine pa ne.

Oče je domačin iz Indije in zato britski podanik. Na nepojasnjen način je prišel v Zedinjene države. V Teksasu se je seznanil z mično Mehičanko in sta se poročila. Tudi žena je bila prišla na nezakonit način v Zedinjene države. Dobila sta sina. V Zedinjenih državah nista z oblastmi nikoli prišla v navskrižje, ko je pa vsa družina stopila na kanadska tla, so jo aretirali.

Sedaj bi bilo treba vsako izmed treh oseb spraviti v drugo državo. A kam? Najprvo so poskusili z Indijo, a tja sprejmejo samo moža, žena in otrok ne dobita dovoljenja za stalno bivanje. Podobno se je izjavila Mehika, ki bi pač sprejela ženo, moža in otroka bi pa takoj aretirala, čim bi stopila na mehiška tla. Končno izjavljajo Zedinjene države, da sprejmejo samo otroka. Kanadske oblasti si ne vedo pomagati, upajo samo, da bo ena izmed držav na zadnje je pristala na to, da sprejme vso družino.

Pogumna poštna uradnica

V dunajskem Mödlingu je vlekel neki poštni nameščenec Wilczek proti postaji sani, ki so bile naložene s pošto. Na samotnejšem kraju ceste se mu je približal neki neznanec, ki je nenadno zagrabil vrečo s sani, v kateri je bilo 2000 šilingov. Z vrečo je hotel izginiti v stransko ulico.

Toda neka poštna uradnica, ki je stopala poleg sani po hodišču, je stvar opazovala, planila na roparja in mu vrečo iztrgala. Možakar je hotel ženski vrečo odvzeti, na njene klice na pomoč pa so postali pozorni Wilczek in drugi ljudje, tako da ni roparju nič drugega preostajalo, nego da jo je odkuril brez plena.

Križanka

1	2	3		4	5	6	7	8
9			■	10				
11			12	■	13			
14				15	■	16		
17						■	18	
19					■	20		
■	■	21		■	22		■	■
23	24		■	25			26	27
28		■	29					
30		31	■	32				
33			34	■	35			
36				37	■	38		
39								

Vodoravno: 1. ljudovlada, 9. del obraza, 10. gora v Julijskih alpah, 11. polotok v Rusiji, 13. jed iz prosa, 14. žensko ime, 16. veznik, 17. učitelj na univerzi, 18. egiptski bog sonca, 19. ime za kemično skupino NH_2, 20. šahovski izraz, 21. oblika pomožnega glagola biti, 22. veznik, 23. oblika pomožnega glagola biti, 25. ajd, 28. ploskovna mera, 29. premožna, 30. strelno orožje, 32. evropski veletok, 33. vrednota vrednostnih papirjev nad nominalno ceno, 35. žensko ime, 36. koroška prafara, 38. predlog, 39. južnoameriška republika.

Navpično: 1. šahovska poteza, 2. kmetovalec, 3. redarstvo, 4. kemijski znak za brom. 5. ohranjevalno sredstvo za kovine, 6. svetopisemska oseba, 7. pletenica, 8. gora v Armeniji, 12. mesto v Grčiji, 15. češka pritrdilnica, 20. italijanski virtuoz in komponist (1782—1840), 22. srčnost, 23. vrsta zelenjave, 24. mesto v Dalmaciji, 25. predlog, 26. kozaški načelnik, 27. običaj, 31. kralj (angleško), 34. del voza.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Rešitev križanke

(Objavljena v petek, 14. januarja)

Vodoravno: 1. Japonsko morje, 13. Urania, 14. Karmel, 15. Gosar, 17. skače, 18. ost, 19. imeti, 21. nak, 22. S. A., 23. p. s., 24. reva, 26. rt, 27. mu, 28. lik, 29. bi, 30. ah, 32. hlev, 34. ko. 35. ko, 36. Var, 38. Apolo, 39. Bal, 40. Ypern, 42. Klini, 44. januar, 46. prelaz, 47. Agencija Avala.

Navpično: 1. Jugoslavija, 2. Arosa, 3. past, 4. ona, 5. Niris, 6. S. A., 7. ok., 8. masiv, 9. O. R. K., 10. rman, 11. ječar, 12. elektroliza, 16. perivoj, 20. tek, 23. puh, 25. Abo, 28. lep, 31. Hapag, 33. lanac, 34. Kokra, 35. kanal, 37. Rene, 39. Bela, 41. Run, 43. lev, 45. R.I., 46. pa.

ANEKDOTA

Charles Dickens je ravnal s svojimi posli zelo prijazno, včasih se je z njimi tudi pošalil. Nekega dne mu je njegova francoska kuharica postavila na mizo krožnik na italijanski način pripravljenih makaronov. Bili so izvrstni, toda pisatelj je našel v njih lasa, o katerem je ugotovil, da se po barvi sklada z lasmi dobre kuharice. Ko je ta prišla spet v sobo, ji je dejal s prijaznim nasmehom: »Uršula, če ste opazili, da vam kakšen las manjka, nikar ne bodite žalostni: našel sem ga med makaroni.«

VSAK DAN ENA

»Gospod doktor, kaj mislite, ali bi bil jaz pravi mož za vašo hčerko?«

»Kaj takega mi niti na misel ne pride za borih sto Din zdravniške nagrade«.

(»Vart Hem«)

Kulturni pregled

Ob smrti Branislava Nušića

Malo več kakor dve leti je od tega, kar sva sedela z Branislavom Nušićem za restavracijsko mizo v elegantnem hotelu ob morju. Nad dalmatinskim Biogradom je ležala sparina junijskega popoldneva, a stari mojster, ki se je bil pravkar vrnil od popoldanskega počitka, je bil nenavadno spočit in veder. Njegovo življenje na letovišču je bilo kar moči urejeno, saj sta skrbeli zanj dve dami: gospa in hčerka. Šegavo mi je rekel, da mu gre kakor ptiču pri stari, čez mero nežni gospodični; pri tem je malce poškilil in se kakor deček, ki ve, da uganja nespodoben posel, ozrl po lepi dami, ki je samevala pri eni sosednih miz. Toda to je bilo samo takole, majhen namig starega humorista. Brž se je zresnil in jel pripovedovati o literarnih zasnovah in odgovarjati na vprašanja o smislu svojega humorja, tako rekoč o filozofiji komedije. Nekaj misli sem takrat zabeležil v »Jutru«.

Stari Nušić je imel obraz in vedenje ene izmed tipičnih oseb v komedijah Sterije Popovića; ne bi mogel v tem hipu reči, katere, toda prav v to družabno okolje bi ga hotel postaviti. Njegove skrite korenine je imel v sebi in črpal iz njih dobršen del svojega življenjskega soka. Bil je v nekem smislu nadaljevalec Sterije Popovića in ni čuda, če so tega in onega primerjali z Molièrom. Ni vsakomur znano, da je bil Nušić prav kakor nekoč J. Sterija Popović cincarskega porekla.. Cincarji, ti zapozneli dediči bizantske civilizacije, so socialno jedro srbskega meščanstva; okrog tega nuclea se je zbiral kmečki živelj in ovijal okoli njega membrano svoje narodne kulture, dokler ni nagrmadil toliko svojega staničevja, da je jedro skoraj docela izginilo v njem. Toda rasa ima svoje telesne in duševne značilnosti, ki izginjajo šele v rodovih. Fiziognomija Brane Nušića je še kazala neslovanski videz — taki obrazi prihajajo večkrat iz starih balkanskih in levantskih mest, — morda so bili kakšni sledovi tudi v karakterju, v psiholoških značilnostih, toda duhovno se je vedno bolj izmotaval iz območja skritih vplivov svoje rase in jih premagoval z antitezo svoje satire.

Med značilnimi slabostmi, ki jih biča in smeši v tej ali oni obliki, pod to ali ono krinko, je nenasiten pohlep po denarju, sploh vloga denarja, premoženja, gmotne moči v življenju. Iz te slabosti izvirajo znane posledice: korupcija, prevare z naslovi in imeni, politična demagogija, dopustne in nedopustne spekulacije z lastnim in tujim imetjem, skopuštvo, trdosrčnost in podobne. Z druge strani srečujemo pri njem tele motive: »porodičarstvo«, nepotizem, prazno bahaštvo, nasilništvo, lažnivost itd. in njih variacije in kombinacije v pestri igri družabnega življenja.

Marsikaj je občečloveškega — spomnimo se samo Moliera in Gogolja — toda »kultura« teh slabosti ni kakor kultura, patogenih bacilov: povsod kaže ne le svoje osebne, marveč tudi »nacionalne« ali bolje: plemenske barve. Nušićevi »pokvarenjaci« spominjajo na ambient balkanskega cincarstva in zelenjaškega srbskega meščanstva v srbijanskih malih mestih in v prenaglo rastočem povojnem Beogradu. V tem pogledu je bil komediograf Nušić več ko zabaven pisatelj; bil je značilen književni oblikovalec človeških tipov in njih odnosov v okolju, ki ga je obdajalo in v dobi, ki ga je štela med svoje sodobnike. Najsi je pretiraval z ono isto svobodo ki so jo umeli izrabiti vsi veliki komediografi in satiriki; najsi ni imel vedno pred očmi »filozofskih razlogov svojega smešenja in je znal ljubit »šalo zaradi šale«, je vendar imel pri svojem delu neko poslanstvo. Zlasti stari Nušić je pisal svoje komedije s patosom človeka, ki se mu upirajo preočitne slabosti obdajajoče ga družte. Občinstvo je zlasti v nekaterih mestih kaj dobro razumelo smisel njegovega burkastega humorja.

Branislav Nušić je bil tako plodoviten in tako raznoličen pisatelj, da z označevanjem njegovih komedij in dram ter njegovih humorističnih spisov, ki tvorijo velik in značilen del Nušićevih »opera omnia« še zdaleč ni izčrpan Nušić kot pisatelj in javni delavec. Usoda mu je naklonila dolgo življenje. Začetki njegovega dela segajo dokaj globoko v obrenićevsko Srbijo. Profesionalno je bil večkrat žurnalist in je ostal to v neki obliki prav do zadnjega časa. Zato je njegovo delo kvalitetno kaj različno. Bil je tipičen pisatelj srbijanske sredine, pisatelj predvojnega srbskega mesta in povojnega Beograda, rutiniran pripovednik in pripovedno delujoči žurnalist, kronist in kramljalec .Njegovi spomini na srbsko Golgoto »1915« kažejo, prav kakor nekateri dramatski spisi in pripovedni sestavki, da je umel Ben Akiba zapeti tudi žalno pesem in prikazati v nepozabnih podobah trpljenje, heroizem in nepremagljivo življenjsko voljo narodnega občestva. V svojih najboljših delih pa je bil več kakor samo srbijansko-srbski pisatelj. Ni bil zgolj največji jugoslovenski komediograf, bil je tudi izraževalec stremljenj po edinstvu, znanilec pozitivnih nacionalnih tipov, ki bodo nekoč v jugoslovenskem občestvu premagali negativne provincialne in rasne tipe. Ta pozitivna stran pa je v njegovih delih, ki so poleg tega glede svoje učinkovitosti zelo zvezana s svežim, originalnim, lokalno koloriranim jezikom, bolj nakazana kakor izvedena do konca.

Dragutin Prohaska je ob neki priliki napisal, da je Nušić s svojimi komedijami nepreložljiv in da se je udomačil v vseh krajih Jugoslavije zato, ker njegov humor ustreza Bergsonovi pogojnosti komičnega efekta, da namreč gledalec sprejema družabno komiko s čutom pripadnosti k določenemu občestvu. Dejstvo, da je vsa Jugolavija sprejemala Nušićev srbijanski humor bi pričevalo po Prohaski (in Bergsonu) o njeni homogenosti. Toda teza, da Nušić ni preložljiv, je po inozemskih uspehih njegovih najboljših komedij izgubila prepričevalnost in nič bolje ne bo s takim dokazom homogenosti, kajti Nušićeve satirične komedije smo pri nas uživali prav iz nasprotovanja do družbe, ki jo Nušić slika in biča ter z zavestjo (včasi žal malce neupravičeno), da je naše občestvo drugačno, boljše.

Branislav Nušić prehaja sedaj v zgodovino, toda v njegovem delu ostanejo mnoge plasti še dolgo žive in tople. —o.

Zapiski

PREGLEDI ČASOPISOV

Gospodinjska pomočnica

Pred šestimi leti je pričel v Ljubljani izhajati droben listič mesečnik »Gospodinjska pomočnica«, ki je vreden vse pozornosti naše javnosti, ne le zato, ker je prvi časopis te vrste pri nas, marveč tudi zato, ker je namenjen našim najmanj zaščitenim ženskam-služkinjam.

Ta, pri nas tako potrebni časopis, je pričel izdajati Pripravljalni odbor za organizacijo gospodinjskih pomočnic in hišnih delavk (organizacija se je pol leta nato tudi ustanovila). Kot vzorec za list so jim služili inozemski, predvsem nemški in avstrijski (die Hausshilfin. Die Hausangestellte itd.) Toda to so bili le vzorci, kajti že v prvih številkah lista so njegove organizatorice pokazale, da se dobro zavedajo položaja in potreb naših služkinj, ki je v marsičem različen od položaja tega poklica v drugih državah.

Pri ustanavljanju lista so imele njegove organizatorice pred seboj predvsem dva smotra: vzgajati našo služkinjo strokovno in kulturno, torej dvigniti njen kulturni nivo. Teh dveh smeri se list od svojega obstanka do zdaj tudi vseskozi drži. Poleg tega se list poteguje za enotno organizacijo služkinj brez ozira na politično ali versko pripadnosti, v zavesti, da le enotna organizacija lahko v vsakem pogledu ščiti koristi vsega stanu.

Poleg beletrije, kjer kažejo precejšnji talent prispevki Jožice Munihove, po poklicu služkinje, je večina člankov predvsem vzgojne vsebine, ki seznanjajo našo gospodinjsko pomočnico s socialnim skrbstvom, z delom žene doma in po svetu, s higieno, z gospodinjskimi nasveti itd. ter razpravlja o odnosih služkinje do gospodinje in te do nje ter prihaja do zaključka, da je danes tu potrebno sodelovanje z obeh strani, če hočemo doseči zboljšanje položaja služkinj in obenem zadovoljiti gospodinje.

»Gospodinjska pomočnica«, pri kateri poleg naših služkinj sodeluje tudi več naših priznanih javnih delavk, in ki jo vseskozi požrtvovalno urejuje gospa Franja Petričeva je v strokovnem in vzgojnem pogledu, zlasti če ga primerjamo z inozemskimi časopisi te vrste, na višini, ki je nam Slovencem lahko samo v čast. Meta K.—

Triglav in njegova zgodovina. V zvezi z našim člankom »Dr. Kugy. Pet stoletij Triglava« (Jutro, 19. t. m.) smo bili opozorjeni, da imamo v slovenskem jeziku zgodovino Triglava in je polemtakem ni prvi obdelal sodelavec Kugyjevega zbornika. Je to spis bibliotekarja dr. J. Rusa »Triglav, historično-geografske črtice«, ki je izšel l. 1926—1927 v »Geografskem vestniku«. Žal da dr. J. Kugy ni upošteval tega spisa in je prepustil predmet nemškemu znanstveniku, čigar delo utegne vzbuditi pri nas še kaj kritičnih odmevov.

»The Anglo-Jugoslav Review«, četrtletnik, ki izhaja v izdaji beograjske »Society for Promoting Anglo-Saxon Culture in Jugoslavia«, je pravkar izdala dvojno številko za julij—december. V zvezku, ki ga uvaja zemljepisna skica Jugoslavije, dežel Male antante in Balkanskega sporazuma, je med drugim objavljen članek o kralju Petru II., o T. S. Masaryku, dalje članki o obletnici našega zedinjenja, o gospodarskem svetu Male zveze, o jugoslov. Agrarni banki, A. Vidakovića sestavek o Rooseveltovem govoru in njega pomenu. Sv. Spanačevića prispevek o pravem Balkanu in njega napačni koncepciji, v Carnegievem zavodu v Beogradu (Uroš Džonić), o jugoslov. parlamentarnem sistemu (Stev. Ćirić) o kulturnem napredku Južne Srbije o ljubljanskem pedološkem kongresu (dr. Slobodan Popović), o Vuku Karadžiću (dr. Miloš M. Moskovljević), o Boškoviću in Faradayu (dr. Sv. Ristić), o Ivanu Mažuraniću (J. W. Wiles) ter cela vrsta gospodarskih in krajepisnih sestavkov. Med njimi je Ratomira Stefanovića članek o smučarstvu v Jugoslaviji. Žal da so pri vsem tem slovenski kraji, pojavi in problemi zapostavljeni. Revija je okusno natisnjena in obilno ilustrirana. Samo med ilustracijami so posnetki z Bleda, Pokljuke, Planice in Jaloveca.

Hrvati v Dantejevi »Divina commedia«. V tržaškem dnevniku »Il Popolo di Trieste« je izšel 16. t. m. daljši sestavek Antonia De Micheli »I Croati e la Croazia in Dante«. Dante omenja v svojem »Paradiso« (31. spev.) Hrvatsko (Croazia) in sicer v ugodnem smislu, — čast, ki je ni bila deležna marsikatere druga, vplivnejša država tedanjega časa. O dveh tercinah, ki se tičeta Hrvatske, je bil že večkrat spor med dantologi in nekateri so Hrvatom celo zamerili, da si Dantejeve verze tolmačijo tako ugodno, češ, Dante je vzel »Croazia« zaradi rime (Croazia—sazia) mislil pa je s tem samo neko daljno deželo. Antonio De Micheli se v omenjenem članku pridružuje stališču, ki sta ga nedavno zagovarjala v zagrebških odnosno splitskih listih prof. Vinko Lozovina in prof. Bare Poparić in ki skuša dokazati, da je Dante poznal in cenil Hrvate ter ni postavil besede Croazia samo zaradi rime. Dante je dobro poznal Carla Martella, prvorojenca Karla II. Anžujskega in Marije, sestre Ladislava IV., zadnjega kralja Hrvatske in Ogrske iz direktne linije Andreja II. Ta kralj je umrl l. 1290. brez potomcev. Zaradi njegovega nasledstva je nastal spor med Madžari, ki so hoteli imeti za kralja sina Štefana III. in Benečanke Morosini in med Hrvati, ki so podpirali Dantejevega prijatelja Carla Martella. Tu bi bilo iskati vzrok Dantejevih simpatij do neznane mu Hrvatske, čije sinove — plemiče pa je lahko srečaval v Benetkah, v Veroni ali v Ravenni.

Novinarska bibliografija. Slavni urednik »Prager Presse« Arne Laurin je izdal šest katalogov svoje novinoznanstvene knjižnice, ki je vsaj v srednji Evropi edinstvena. Prizadevni lastnik te knjižnice skrbno zbira vse, kar izide v raznih jezikih o časnikih in časništvu in šest njegovih katalogov predstavlja dragocen priročnik za vsakogar, kdor bi se hotel baviti s posameznimi problemi novinoznanstva. Sedaj je izdal v vzorni opremi sedmi zvezek, ki obsega dodatke, tičoče se tiskovnega prava, tiskovne svobode in cenzure ter splošne zgodovine periodičnega tiska. Med temi dodatki nahajamo tudi s strojem spisano delo ljubljanskih vseuč. profesorjev M. Škerlja in G. Kreka o jugoslovenskem tiskovnem zakonu, v oddelku o splošni zgodovini tiska pa so zabeleženi katalog »Razstava slovenskega novinarstva« (Ljubljana 1937). Šumarevićev spis »La presse yougoslave«, Valovčeva razprava »140 let slovenske žurnalistike«, Vukosavov »Pregled štampe u Crnoj gori« in še to in ono iz Jugoslavije.

Iz Julijske krajine

Premogovniki v Labinščini

V okviru jadranskega zemljepisnega društva je dr. Guido Segré pretekli ponedeljek predaval o italijanski premogokopni industriji v Italiji. Dr. Segré je predsednik družbe ACIC Azienda Carboni Italiani), ki ima monopol na ves italijanski premog, ki ga kopljejo v Istri, na Sardiniji in drugod. Doslej je razpolagala z osnovno glavnico 100 milijonov lir. Vprav pred kratkim pa je italijanski uradni list objavil dekret, s katerim se ji glavnica poviša najprej na 160 in naknadno po potrebi na 200 milijonov. Pri tem je dopuščena udeležba denarnih zavodov in zavarovalnic do višine 40% osnovne glavnice. Ostalo mora biti državni kapital.

Dr. Segré je v svojem predavanju spočetka razvil Mussolinijev načrt o popolni eksploataciji italijanskih premogovnikov. V treh letih naj bi se italijanski premogovniki toliko razširili, da bi bilo mogoče 40% vseh italijanskih potreb po premogu kriti z njihovo produkcijo. Ta produkcija naj bi znašala 4 milijone ton rjavega premoga iz Labinščine v Istri in na Sardiniji ter lignita ter 3 milijone ton drugih slabših vrst lignita in šote. Iz lignita in šote naj bi se pridobival bencin. Po računih in poizkusih strokovnjakov bi bilo mogoče iz 1 milijona slabše vrste lignita zdestilirati do 60.000 ton benctna ter razne druge stranske produkte. Z lastno produkcijo premoga, bencina in električne energije ter z albanskim petrolejem bi si mogla Italija pridobiti zaloge, s katerimi bi si v tem pogledu vsaj začasno zagotovila popolno neodvisnost od tujine. Stalni primanjkljaji v trgovinski bilanci pa bi se vsekakor zmanjšali za letnih 600 milijonov lir.

Rudniki v Labinščini so bili v zadnjem času znatno povečani. Raziskovanja tal okrog Plomina so pokazala, da jih bo mogoče v doglednem času razširiti še na okolico Plomina. V Labinščini sta bila zgrajena dva nova jaška v globino več sto metrov, ki se bosta začasno uporabljala le v prevozne svrhe, pozneje pa se bodo nanizali novi rovi, ker so ob njih našli nove sklade premoga. Ko se bodo zgradili tudi rudniki okrog Plomina, bo imela Istra že tri skupine premogovnikov z normalno produkcijsko kapaciteto po 600.000 ton premoga na leto, ki pa se bo mogla zvišati tudi na 800.000. že sedaj so premogovniške naprave toliko dograjene in izpolnjene, da je mogoče pridobivati po 80.000 ton premoga na mesec, vendar pa ta maksimalna količina praktično nikoli ne bo dosežena. Labinjski premog so pričeli v zadnjem času uporabljati tudi že na italijanskih železnicah, predvsem na progah Florenca—Pisa in Grossetto—Rim. Zato pa so morali pri železniških strojih bakrene peči, ki jih labinski premog zaradi žvepla, katerega ni mogoče docela izločiti iz njega, pokvari, zamenjati z železnimi.

Tudi na Sardiniji so našli nova ležišča premoga, ki pa je nekoliko slabši od labinskega. Zato pa ga je precej več, nego v Istri.

Drobne novice

Nova žrtev granate. V Podgozdu, mali vasici, ki pripada grgarski občini, se je zadnji četrtek pripetila huda nesreča manjši skupini zbiralcev granat. Vsa družba, 35 let stari Alfred Šušmelj, 30-letni Stanko Rijavec in njegov 27-letni brat Lojze, je z združenimi močmi skušala razstaviti granato večjega kalibra, ki so jo našli v bližnjem gozdu. Kakor še zmerom doslej v takih žalostnih primerih je zaradi njihove neprevidnosti nastala eksplozija, zaradi katere je bil Rijavčev Lojze ubit, njegova tovariša pa težko ranjena. Ljudje so jim prihiteli nemudoma na pomoč. Oba ranjenca so takoj odpeljali v goriško bolnico. Šušmelju je odtrgalo levo nogo, Rijavcu pa zmečkalo desno ličnico in mu izbilo oko. Njuno stanje je zelo resno. Truplo nesrečnega Lojza Rijavca so prepeljali v grgarsko mrtvašnico. Na tamkajšnjem pokopališču je bil v soboto pokopan.

Pod ruševinami starega zidu je pretekli četrtek nesrečno končal svoje življenje 34 let stari delavec Lojze Šebalj z Reke. Med novo rafinerijo mineralnega olja in nekdanjo čistilnico riža na Reki je do zadnjih dni stal star dobre tri metre visok zid, ki se je v četrtek na lepem podrl. Tik pod njim je bilo v rafineriji zaposlenih več delavcev. Ko se je zid začel podirati, je večina delavcev odskočila, Šeblja in še nekega njegovega tovariša pa je kamenje zasulo. Naglo so jima priskočili na pomoč. Za Šeblja je bilo prekasno. Velik kamen mu je zdrobil lobanjo. Njegovega tovariša pa so našli še pri življenju in so ga odpeljali v reško bolnico. V soboto so Šeblja pokopali ob udeležbi vsega delavstva.

Ustreljen begunec. Pred dnevi je iz pulskih zaporov zbežal 53-letni težak Ivan Forchiasini. Vprav ob zaključku procesa, v katerem je bil zaradi tihotapstva obsojen na 2 leti in 3 mesece ječe, ko so ga skupno z nekim drugim obsojencem že nameravali prepeljati v puljsko ječo, mu je uspelo zbežati. Dva dni se je potikal okrog, medtem ko so ga karabinjerji iskali po mestu in vsej okolici. Nazadnje so ga v sredo dopoldne izsledili. Na feriji mesta se je skril v neki senik. Oddelek karabinjerjev je senik obkolil, trije orožniki pa so se odpravili nanj. Tedaj se jim je mož, ki se njihovim pozivom, naj se jim preda, ni odzval, začel braniti z vilami, ki jih je našel na seniku. Neki karabinjer je pograbil revolver in s tremi streli podrl begunca, da je onesveščen obležal. Nemudoma so ga prepeljali v bolnišnico, toda že dan nato je podlegel poškodbam.

SOKOL

Sokol v Hrastniku razvija zadnje čase agilnejše življenje. Že prvodecemberska akademija je pokazala, da so se vrste v telovadnici pomnožile in da se zopet sistematično vežba. Zadnjo soboto in nedeljo pa je igralo naše gledališče »Veselo božjo pot« in je bila tudi ob tej priliki obakrat dvorana napolnjena. Gledališki odsek se je potrudil, da je oder sodobnim zahtevam primerno preuredil. Nabavil si je krožni horizont in temne zavese, kar je uprizoritev znatno povzdignilo in sicer dolgotrajne pavze skrajšalo. Glavne vloge so bile dobro zasedene po že rutiniranih starih igralcih, pa tudi novinci, ki jih tu še nismo imeli priliko videti, so se koristno uveljavili. Igra se je odigrala gladko in v hitrem tempu, kar je publiki izredno ugajalo. Želeti bi bilo, da bi se ponovila še enkrat. Umestno bi bilo dati pred pomladjo še nekaj predstav, saj je želja hrastniškega prebivalstva po dobrih uprizoritvah, posebno takih s petjem, očividna.

Beležke iz življenja koroških rojakov

Društvena prosveta

Preteklo nedeljo je bil v Hodišah nad Vrbskim jezerom dobro obiskan slovenski gospodarski tečaj. Nekatera predavanja so bila posvečena tudi splošni prosveti.

Uvodno predavanje je bilo posvečeno nalogam in dolžnostim slovenskih društev na Koroškem. Naslednji predavatelj je govoril o potrebah slovenske kmetije na Koroškem. Osnovna misel njegovega razmišljanja je bila ugotovitev, da je danes kmet bolj kakor kdaj prej navezan na samopomoč. Zato mora poskušati, da si uredi svoje gospodarstvo tako, da bo mogel vsaj za silo konkurirati z bolj naprednimi deželami. Koroški kmet je v primeri s kmetom v zapadnih evropskih deželah, pa tudi v primeri s kmetom v ostalih avstrijskih zveznih deželah, hudo zaostal ter za to gospodarski zastoj tembolj občuti. Sadjereja ni razvita, čeprav so ponekod dani prav ugodni pogoji. Umetnih gnojil se zaenkrat skoro ne poslužuje, pri tem pa nima niti domačega gnojila, pripravljenega po sodobnih dognanjih. Predavanje je bilo stvarno in praktično, saj je predaval stvar praktik, vendar pa je bila pravilno poudarjena težnja po naprednosti, ki naj bi v mejah možnosti nadomestila krčevito oprijemanje za zastarele metode v kmečkem gospodarstvu.

Dopoldanski del tečaja je zaključilo predavanje o razvoju in zgodovini zadružništva ter o njegovih nalogah v sodobnem gospodarstvu.

Popoldan je bil posvečen bolj splošni prosveti. Uvodno predavanje je obravnavalo nastanek fašizma in komunizma. Neposredno v zvezi s tem je bilo razmišljanje o stanovski državi, ki jo skuša uresničiti sedanja Avstrija. Sledilo je končno še predavanje o kužnih boleznih pri živini, ki je vsebovalo marsikak dragocen nasvet za obrambo proti njim in navodila za njihovo razpoznavo. Udeleženci tečaja so bili predavatelju — živinozdravniku za stvarne namige še posebno hvaležni.

Večer je bil posvečen družabnosti. V do kraja napolnjeni društveni dvorani so izvajali pester spored, ki je blagodejno razvedril vse udeležence.

Slovensko gospodarski in prosvetni tečaji so se sicer po Koroškem že vršili, vendar v nekoliko zmanjšanem obsegu. Veliko zanimanje zanje pa odločno kaže, da so slovenskemu ljudstvu na Koroškem taki tečaji nadvse potrebni in koristni.

K A G.

Nemec o razmerah na slovenskem Koroškem

»Koroški Slovenec« prinaša naslednji izvleček iz privatnega pisma nekega nemškega duhovnika, ki deluje na slovenskem ozemlju ob jezikovni meji:

»... Skoro ljubši mi je, da nisi prišel k meni. Bolelo bi te, če bi videl to zapuščeno ljudstvo.. Groza me stresa. Sama nespamet in nerazsodnost ... Tu bo treba še veliko razsvetljenja in prosim te, da misliš v svoji molitvi tudi na to narodno potrebo: da bi nemški narod iz ponosa odklanjal odpadništvo in da bi nezavedni slovenski rod našel svojo pot k naturni samozavesti ... Katoliški avstrijski tisk rabi koroške Slovence, da na njih uresniči krščansko Avstrijo s polnim rizikom pravičnosti. Če se krščanstvo Avstrije o tem slučaju ne izkaže plodovito, potem ga pač ni! Če more Avstrija mirno gledati propadanje tega naroda, potem je čisto nacionalistična država, ki nima nobene pravice do samostojnosti, ker ne izvršuje svojega poslanstva ...«

K temu pismu dodaja »Koroški Slovenec«:

»To je izjava plemenitega nemškega duhovnika, žal čisto osamljena — vsaj danes. Če seve izvzamemo svoječasno kanclarjevo naročilo, da naj Slovenci ohranimo zvestobo svojemu narodu, ker je narodno odpadništvo zlo za vsako državo. Odkar je bil v deželi kancelar in je spregovoril te besede, pa so minula že tri leta!« In potem se »K. S.« vprašuje: »... Kje so uravnani katoliški, nemški možje, ki bi napravili konec sleparjenju z »Deutschfreundlichkeit« koroškega slovenskega ljudstva, ki mora na račun nemškega prijateljstva žrtvovati svojo materno govorico in svojo narodno značajnost? Kje je nemški katoliški tisk, ki bi v interesu nemštva in Avstrije razkril zlobno igro nemškega nacionalizma v južnem predelu dežele? ... Ali naj postane torej krščanska Avstrija zares grobokop koroških Slovencev? Ali naj ustava z zvišenim uvodom »v imenu Boga vsemogočnega, iz katerega izhaja vsa pravica« zares postane nagrobnica narodu, ki je upal in ob trdosrčnosti in sebičnosti sosedovi moral obupati?«

Kako učijo slovensko šolsko mladino

Kakor smo že poročali, je priredila na nedeljo pred božičem Südmarka po vseh utrakvističnih šolah na Koroškem svoje božičnice. V svoji propagandi je označila božičnice kot »dobrotvorne« prireditve, na katerih naj bi se obdarovali revni otroci z nekaterimi najnujnejšimi potrebščinami za vsak dan. Kakšnemu namenu pa so v resnici služile njene božičnice, so pojasnjevali govori šolskih vodij na teh prireditvah. Samo en primer iz Zilje: v Črešnjicah je šolski vodja g. Ferlič takole vzpodbujal šolsko mladino:

»Otroci hodite vedno z Nemci in nikar se ne dajte preslepiti po vabljivih besedah, ki prihajajo z onstran Karavank. Mi vindišarji vidimo, da nas imajo Nemci radi in da nas nikakor ne zatirajo, ravno obratno kakor nekoč Slovenci, ki so nas za časa zasedbe hoteli pridobiti z batinami. Čeprav govorimo vindišarsko, vendarle čutimo nemško in smo to svoje mišljenje večkrat dokazali in ga dokazujemo še vedno s tem, da prevzemamo od Nemcev šege in navade. Mi vindišarji smo za časa obrambnih bojev in ob glasovanju vedeli, kam spadamo, in to vemo tudi še danes in če bi Slovenci z onstran meje hoteli še enkrat stegniti roko po naši deželi, potem jih bomo znali sprejeti z batinami in pištolami.«

Tako torej se vzgaja koroška slovenska šolska mladina. KAG.

S P O R T

Velike smučarske tekme v Bohinju

Jutri in v nedeljo bodo v bohinjskem kotu tekmovanja za prvenstvo LZSP v klasični kombinaciji

V Bohinju že dalj časa ni bilo večje smučarske prireditve. Smučarji so se selili v višje ležeče predele. A letošnja ugodna zima je tudi Bohinju naklonila dovolj dobrega snega. Zato si ljubljanska zimsko-športna podzveza ni mogla izbrati po legi in po lahki dostopnosti primernejšega kraja za izvedbo svojih prvenstvenih tekem v smuškem teku in skokih. Na teh klasičnih tleh, kjer so v ostrem treningu dozorevali naši prvi tekači in skakači — sedanji smuški letalci, se bodo zopet pomerili v vztrajni in požrtvovalni borbi tekmovalci ljubljanskih in gorenjskih klubov. Na novo preurejena skakalnica, ki je ena naših najlepših in zgrajena po načrtih našega starega prijatelja in učitelja ing. Hanssena, jih že čaka.

Tekmovanje se bo pričelo v soboto ob 14.30. (in ne ob 15.30., kot je bilo prvotno javljeno) s startom v teku na 16 km pri gostilni Mencinger v Bistrici. Skakanje za kombinacijo in kot samostojna disciplina pa se bo vršilo v nedeljo ob 10.30 dopoldne. Tu bomo videli na startu vse, od starih preizkušenj tekmovalcev do naraščajnikov, ki so komaj 15 let dosegli, a bodo nekoč, kakor upamo, zmagovali tudi nad sedanjimi največjimi kanoni.

Lepi smuški tereni, dober sneg in ugodne železniške zveze s posebnim smučarskim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 6. in se vrača okoli 17. in 19. iz Bohinja, bodo v nedeljo privedli gotovo mnogo gledalcev in smučarjev v Bohinj.

V nekaj vrstah

Ta nedelja bo četrti termin v tekmah za zimski pokal. Na sporedu bodo revanžne tekme drugega kola, in sicer med Ljubljano in Gradjanskim v Zagrebu ter Jugoslavijo in BSKom v Beogradu. Precej velika favorita za zmagovalca sta Gradjanski in BSK, posebno prvi, ki je preteklo nedeljo tako temeljito opravil z našimi. Za Ljubljančane je nedeljska pot v Zagreb manj veselega značaja ...

Beograjski Bask je na praznik Bogojavljenja gostoval onstran Dunava v Zemunu in si pri tamkajšnjem Vitezu izposloval prav zanimiv poraz z 2:3 (1:2). In še zaslužen je bil povrhu, pravijo strokovnjaki!

Naši najboljši teniški igralci so te dni zapustili Zagreb za daljšo turnejo, ki jih bo vedla daleč po Evropi. Zdaj bodo najprej nastopili na velikem mednarodnem turnirju v Budimpešti, odtod pa bo trojica Pallada, Punčec-Mitić nadaljevala pot na Švedsko, Norveško in Dansko. Z visokega severa bodo naši mušketirji krenili na jug, v Monte Carlo, potem pa še dalj na solnce, v topli Egipt, kjer bodo igrali v dnevih od 11. marca do 3. aprila. Ni izključeno ,da se bodo med potjo iz severa na jug za nekaj dni ustavili tudi v Parizu. Iz Egipta se bodo nato naši Davisovci vrnili domov, kjer jih čakajo novi važni nastopi kot priprava za letošnja važna mednarodna tekmovanja.

Na zadnji seji zimsko-sportnega saveza so reševali številna važna vprašanja, med temi tudi vprašanje udeležbe naših tekmovalcev v tujini. Ker je JZSS pred kratkim prejel izdatno podporo ministrstva za telesno vzgojo, je mogel glede naše udeležbe na tujem sklepati skoraj dokončno. Tako je bilo odločeno, da se bo naša državna reprezentanca udeležila zimsko-sportnega tedna v Garmisch-Partenkirchenu, kjer nas bodo zastopali Šramel in Pribošek v skokih, Heim in Praček v alpski kombinaciji, Pribošek pa razen tega še v klasični kombinaciji. Za Smoleja bi stala udeležba v Lahtiju 12.000 dinarjev in je savez — kakor nerad — opustil načrt, da bi Smoleja poslal na Finsko. Namesto tega pa bo sodelovala štiričlanska ekipa naših smučarjev na FIS-tekmah za alpsko kombinacijo v Engelbergu v Švici. Imena teh tekmovalcev bodo znana šele po domačem prvenstvu v teh panogah.

Smučarski tečaji Zveze za tujski promet v Ljubljani. Smučarski tečaj Zveze za tujski promet v nedeljo na Jezerskem omogoča tudi ostalim smučarjem nedeljski obisk Jezerskega, ker je v avtobusu za Jezersko še nekaj prostih mest. Prijavite se še danes do 18. v biljetarni Putnik, Ljubljana Gajeva 3. Cena avtobusa Kranj—Jezersko in nazaj Din 28.—

JASO. Drevi ob pol 19. bo v juridičnem seminarju na univerzi poročal o poteku mednarodnih akademskih tekem v Švici predsednik JASO in vodja naše tekmovalne ekipe g. Miran Fux. Vse prijatelje zimskega sporta, ki bi radi slišali to poročilo, vabimo k udeležbi. Po poročilu bo seja odbora. Prosim odbornike, da se seje zanesljivo udeleže. Tajnik.

ŽSK Hermes: Zadnja seja pred občnim zborom bo drevi ob pol 20. v palači Grafike I. nadstr. Vabim vse tov. načelnike sekcij, da se te zadnje seje prav sigurno udeležijo in ob pravem času. Tajnik.

Sportni klub Tržič priredi to nedeljo II. mednarodno sankaško tekmo na Ljubelju. Za zmagovalce so razpisana bogata darila in lične diplome. Cesta je odlična. Prijatelji sankaškega sporta so vabljeni!

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekovskega pomočnika

in učenca sprejmem takoj Pekarna Petač, Jesenice, Gorenjsko. Kralja Petra c. 8. 1204-1

Stenotipistko

za nemški in slov. jezik sprejmem takoj. Ponudbe pod »Perfektna« na ogl. odd. Jutra. 1220-1

Jazz kapela

5 do 6 mož, se išče za Šoštanj za ples 1. febr. 1938. Pismene ponudbe na Rudolf Krali, mizarstvo, Šoštanj. 1231-1

Postrežnico

mlajšo, snažno, za dvakrat na teden iščem. Naslov v ogl oddelku Jutra 1217-1

Službe išče

Slovenec

vztrajen, vešč državnega in nemškega jezika, sposoben tehniški risar, vajen poslov v stavbnih in drugih uradih ter pisarniških in stavbnih del kakor tudi vodstva podjetja in reklamacijskih postopkov v državnih uradih star 33 let, vešč samostojnega poslovanja, išče v zdravem stavbnem ali industrijskem podjetju odgovarjajoče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesto zaupno«. 1109-2

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovci in gostilničarji

na deželi se opozarjajo, da lahko na drobno in debelo kupijo najrazličnejše železno, porcelanasto in stekleno blago po cenah znižanih od 30 do 50% pod lastnimi nabavnimi cenami iz konkurzne mase B. Žilič a v Ljubljani, Tyrševa cesta 11. 1429-6

Radio

Radio

dobro ohranjen, kupim proti takojšnjemu plačilu do 1500 din. Ponudbe pod »Radio« na ogl. odd. Jutra. 1128-9

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ia štajerskih jabolk

velika zaloga, mošancgar, bobovec. Vedno na zalogi pristen cvetlični med, sveža štajerska jajca in zaklana pitana perutnina po zmernih cenah. Piščanci za obaro, rižoto po Din 16.—. Kmetijska družba, Novi trg št. 3, tel. 21-05. 1121-33

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Namizna jabolka

kupim, lepa, kanade in drugo, vsako množino. Cenjene ponudbe je poslati na ogl. oddel. Jutra pod »Namizna jabolka«. 1207-34

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Otroški tricikelj

dobro ohranjen kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otroški tricikelj«. 1191-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bencin-motor

5 HP, skoro nov, montiran na krožno žago, prodam na hranilno knjižico. Globevnik Ivan, Skocjan. 1200-16

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosobno stanovanje

visokopritlično, udobno, oddam marca ali pozneje. Bleiweisova 9. Vprašati istotam, drugo nadstropje, levo. 1223-21

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Samo 1 Din

Vas stane posamezna številka »Jutra«, če si list naročite. Vrhu tega pa imate kot naročnik pravico do »Jutrovega« nezgodnega zavarovanja, po katerem izplača zavarovalna družba »Jugoslavija« svojcem smrtno ponesrečenega naročnika

10.000 Din

Ponesrečenci na otoku morskih razbojnikov

11.

»Zaskočiti jih morava!« je Ivo šepnil Metki. »Poizkusiva se splaziti na palubo, ne da bi naju opazili.« Tiho je zavesla okrog ladje in srečno našel konopec, ki je visel do vode. Jadrno in spretno je splezal po njem na palubo, in ko je bil zgoraj, je potegnil še Metko za seboj.

Stanovanja išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosobno stanovanje

vse pod enim ključem iščeta dve odrasli osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nedaleč od mesta«. 1144-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom takoj oddam. Šmartinska cesta 10 1225-23

Veliko sobo

s štedilnikom ter lokal za kakršnokoli obrt oddam s 1. febr. Tržaška c. 71. 1224-23

Informacije

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe:

Boljša rodbina, Brez konkurence 1938, Barel, Bližnja okolica, Blizu univerze, Državni uslužbenec, Druga pomlad, Diskretno 333, Dobra domačica, Dober zaslužek, Dobra stvar, Dobre dekle, Gospodična z dežele, Gotovina 77, Genialna zamisel, Gotovina, Harmonika, Iščem srečo, Industrijska mast, Januar, Lokal v centrumu, Mesarija, Marija, Mala poraba 8, Nedolžnost 300, Osamljena 999, Plačam točno, Pulti, Prijatelistvo, Priključek 1900, Praksa, Popolnoma vdan, Pri dolgem mostu, Prijazna in vajena strank, Potiški mlin, Prvovrstne reference, Prijazna z gosti, Prvovrsten, Resnicoljuben, Resen, Razočarana, S 1. februarjem, Stalna služba 1938, Stalen plačnik, Srečen par, Samostojna delavka, Stalna, Sposoben, Soliden, Sigurno, Skromna, Suhe, Služba, Sposobna, Soudeležba, Sluga, Sigurna garancija, Strogo diskretno, Sušilnica, Stalno zaposlitev, Trezen strojnik in tkalski mojster, Tiha sreča, Točka, Urednik, V gotovini, Vljudna, Wertheim, Vestna, Vešč, Vajenka, Začetnica, Zaupno mesto, Značaj, Zračna soba, Zanesljiv plačnik 5555.

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; davek 3 Din za dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 90 Din.

»16. XI.«

Hvala! Čakam. — Prosim, pridi sigurno. 1206-24

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega biserja na poskušnjo. Uspeh po prvi uporabi. Mozolji, ogrci, nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške din 3 v znamkah. Kemikalija, Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton 30 din.

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom. Čigar delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desettisočerim čitateljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

KLIŠEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ŠT. 23

100 uspehov na en oglas v „JUTRU"

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrova mali oglasnik«

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Najslajša in najboljša

krepilna pijača je

BERMET — VINO,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci. — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom.. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci. Fruška gora.

Trgovci in gostilničarji na deželi

se opozarjajo, da lahko na drobno in debelo kupijo najrazličnejše

železno, porcelanasto in stekleno blago po cenah, znižanih od

30 do 50%

pod lastnimi nabavnimi cenami iz konkurzne mase

B. ŽILIČ-a v Ljubljani,

Tyrševa cesta 11.

Mati, oče, hčerka in sin, vsi bodo kupili te s 3/4 gumija vtkane

Rolltex nogavice

Fako ZAK. ZAŠ. nepoderljivo

s to zaščitno znamko

Za dnevno porabo, sport, in izlete nepogrešljive, ker ni potrebna nobena nogavična podveza in so zelo trpežne.

Pred veliko nočjo se dobe v vseh boljših trgovinah.

†

Umrla nam je danes naša zlata mamica, stara mati in sestra, gospa

Augusta ŽAGAR roj. Uršič

Pogreb drage pokojnice bo v soboto 22. januarja ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na Ljubečni na pokopališče v Vojnik pri Celju.

Ljubečna p. Celju, 20. januarja 1938.

Žalujoča rodbina ŽAGAR

ZAHVALA

Vsem, ki so nas ob bridki izgubi naše predobre mame in tašče, gospe

Frančiške Žuraj

tolažili v težkih urah in spremili pokojnico k večnemu počitku, naša najiskrenejša hvala.

Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, hišnemu zdravniku gosp. dr. Volavšku in čč. sestram Zavoda sv. Jožefa za brezmejno nego ob času bolezni rajnke.

Prosiva, da ohranite pokojnico v najlepšem spominu.

LJUBLJANA, 21. januarja 1938.

LINA in EMIL RUMPEL

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi naše nepozabne hčerke in sestrice, gospodične

ANICE MIHOLIČ

izkazali svoje sočutje, ji poklonili cvetja in vence ter jo spremili na njeni zadnji poti, izrekamo našo prisrčno zahvalo.

Sveta maša zadušnica se bo brala v soboto, 22. januarja ob 7. zjutraj v cerkvi sv. Petra.

ŽALUJOČI OSTALI

Vestnik ZKD

Prijava občnega zbora

Smo v mesecih, ki so društveno najbolj razgibani, saj smo v dobi občnih zborov. Stari odbor mora pripraviti vse potrebno za hiter potek občnega zbora in povabiti nanj vse članstvo. Ponekod radi pozabijo prijaviti občni zbor pristojni politični oblasti, v večini primerov je to sreskо načelstvo. V prijavi je treba navesti točen dnevni red. Le tega je treba sestaviti na eni izmed zadnjih odborovih sej. Točke dnevnega reda naj bodo zabeležene v tistem redu, kakor se bodo obravnavale, sicer se lahko zgodi, da morebitni prisotni predstavnik politične oblasti ovira ali celo ustavi občni zbor.

Prijava.

V predpisanem roku je treba prijaviti s posebno vlogo občni zbor. Prijavo je treba kolkovati s kolkom za 10 din. Za odgovor, odnosno rešenje ni treba priložiti nobenega kolka, društvu tudi ni treba čakati odgovora sreskega načelstva, ker ga za občne zbore ne izdaja.

Da olajšamo poslovanje našim tajnikom, priobčujemo vzorec prijave, ki se lahko prikroji za domače razmere.

Vzorec prijave

Narodno pevsko društvo v .....

Št. ..... Kolek za 10 din

Predmet: Prijava občnega zbora Sreskemu načelstvu v .....

Podpisano »Narodno pevsko društvo v .. .. bo imelo v nedeljo 13. februarja 1938 ob 14 uri XVII. redni letni občni zbor v društvenih prostorih pri .....

Dnevni red občnega zbora bo naslednji:

1. pozdrav predsednika.
2. poročilo tajnika.
3. poročilo blagajnika.
4. poročilo nevovodje.
5. poročilo arhivarja.
6. volitve novega odbora.
7. predlogi za proslavo društvene 20 letnice.
8. slučajnosti in prosti predlogi.

Prosimo, blagovolite vzeti prijav ona znanje.

Z narodnim pozdravom!

Pečat

Datum

xy predsednik xy tajnik

Zveze z župami

Poloben dopis, kakor smo ga sestavili za sresko načelstvo, pošljemo tudi društveni nadrejeni edinici, kjerkoli je po svoji smeri društvo včlanjeno: 1. vsa naša narodno kulturna društva Zvezi kulturnih društev. 2. Sokolska društva svoji pristojni župi, ki jih je v naši banovini 5 in sicer na Gorenjskem v Kranju, v Ljubljani, v Novem mestu, Celju in Mariboru 3. Pevska društva so edinice Jugoslovanskega pevskega saveza, ki ima pri nas dve župi in sicer Hubadovo v Ljubljani n Ipavčevo v Mariboru.

Župni delegatje

Župe pošljejo kaj rade svoje delegate na občne zbore svojih edinic. Taka vez je nujna in potrebna. Delegat prinese poročila o delu v župi, poroča o splošni situaciji v centrali in daje potrebna navodila. Obenem pa dobi vpogled, kako posamezna društva delujejo. Občni zbori nudijo lepo priliko, da spoznamo delo edinic. Priporočamo edinicam, da dovolj zgodaj javijo županom svoje občne zbore. J. G.

Iz življenja na deželi

Iz Litije

i— **Skavti za lačne ptice.** Z našim poročilom o hudi zimi v Zasavju, ki so jo občutile zlasti ptice, ki so se v celih jatah podile okrog hiš, smo vplivali na mnoge prijatelje drobnih živalc. Zdaj vidimo na mnogih oknih ptičje krmilnice in zadovoljne obraze, ki opazujejo krilatce, ko ščebljaje zobljejo nastavljeno krmo. Pohvalno moramo omeniti tudi litijske skavte Stega kralja Matjaža. Mladina se pod vodstvom svojih voditeljev razvija v socialno čuteče delavce. V Skavtskem domu so pripravili za mlade mojstre potrebno orodje s stružnico. Te dni so izdelali več ducatov ličnih lesenih ptičjih krmilnic. Nameстili so jih po vseh tukajšnjih cestah in ulicah. Poseben odsek skavtov skrbi za stalno ptičjo krmo. Na vsaki krmilnici je tudi ličen napis: Skavti ubogim ptičkom. Ob tej priliki naj omenimo podivjanost nekaterih pobalinov. Zdaj, ko se gnetejo številne ptice okrog selišč, so si napravili poniglavci gumijaste prače in z njimi ubijajo ptice. Posvarite izprijeno deco in jim stavite za zgled vrle litijske skavte!

Iz Zagorja

z— *Zmanjšani občinski dohodki.* Po presledku več mesecev je bila preteklo soboto sklicana seja občinske uprave. Najvažnejši je bil obračun občinskih dohodkov in izdatkov. Kakor je občinska uprava sporočila vsem navzočim, je priteklo v občinsko blagajno tretjino manj dohodkov, kakor se je bilo pričakovalo. Vendar se je izvršilo precej dela vsepovsod, da so baje občani popolnoma zadovoljni. Glede trošarine je neki občinski odbornik gostilničar predlagal strogo izvajanje, kar bo seveda zadelo mnoge njegove tovariše. V zagorsko gasilsko četo je izvoljen kot nadzorni član občine predsednik socialnega odseka. Gasilci zdaj lahko pričakujejo boljših časov. Tudi davkoplačevalci so kajpa zadovoljni, da je občina lahko s tretjino manjših dohodkov zadovoljila potrebe občanov. Treba je samo še, da se zdaj za celo tretjino znižajo občinske doklade.

Iz Ptuja

j— *Zaradi deklet prepir in napad.* V Žabjaku so pri posestniku Hanželu luščili bučnice. Zbrali so se dekleta in fantje in so lepo zapeli. Okoli polnoči je 23-letni Stanko Petek, sin posestnika iz Žabjaka stopil pred hišo. Tedaj so od zunaj skočili nadenj neki fantje, eden ga je s kolom udaril po glavi. Gruča fantov je tudi začela streljati ter je strel zadel Petka v desno nogo. Ranjenca so zapeljali v bolnišnico, divjake pa love orožniki.

j— *Iz pepela požar.* V Trnovcu je posestnici Mariji Jerenkovi zgorel hlev s svinjakom, vse poljsko orodje, mnogo krompirja ter vse perilo in obleka. Marija je izpovedala, da je kritične noči spravila pepel iz peči v lesen škaf in ga postavila v stransko sobo. Ponoči je čula kokoši frfotati, nakar je pogledala iz sobe in videla, da je že vse v plamenu. Ljudje niso mogli več pogasiti požara. Škoda je prav znatna.

j— **Zvočni kino Ptuj.** V soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri: »Karussell«. V gl. vl. M. Röck, G. Alexander, P. Henckels. Kot dodatek predvajamo ob sobotah in nedeljah zvočni tednik Alfa ter film o naši državi.

★

ŠT. VID PRI GROBELNEM. Namesto venca za pokojnim šolskim upraviteljem je darovala gospa M. Vuga za tukajšnjo revno deco 100 din. Srčna hvala!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek 21. januarja. Zaprto.

Sobota 22. jan. Veronika Deseniška. Proslava 60 letnice g. Otona Župančiča. Izven.

Nedelja 23. jan. ob 15. Sneguljčica. Izven. ob 20. uri Veronika Deseniška. Premierski abonma.

Ponedeljek 24. jan. Beraška opera Red B.

S proslavo Oton Župančičeve 60 letnice rojstva je zvezano za nas Slovence slavje slovenske besede, katere mojster je naš književnik in pesnik Župančič, ki je obogatil našo literaturo z zbirkami liričnih pesmi, mladinskih pesnitev in številnimi prevodi klasikov. V soboto se uprizori njegova tragedija **»Veronika Deseniška«** z našimi najodličnejšimi člani Drame v glavnih vlogah. Ta tragedija je sinteza Župančičeve umetnosti, ker združuje slovensko besedo, stihe, lirični in dramatični nastroj in zgodovinsko snov v mojstrovino, ki je najmočnejši izraz pesnikove ustvarjalne sile. V igri sodelujejo ge.: Mira Danilova, Marija Vera, Mileva Boltarjeva, Vida in Polonca Juvanova, Levarjeva ter gg.: Levar, Gregorin, Kralj, Cesar, Jerman, Skrbinšek, Lipah, Bratina Potokar, Debevec, Presetnik, Sever. Prvo dejanje se godi leta 1422 na Desenicah, drugo, tretje in četrto v Krškem gradu, pelo v Gornjem Celju.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 21.: ob 15. Linda di Chamounix. Gostuje gdčna. Zupevčeva. Dijaška predstava po cenah od 15 Din navzdol.

Sobota 22. jan. Helthea. Izven.

Nedelja 23. jan. ob 15. Mala Floramye. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. ob 20. Gorenjski slavček. Gostuje Josip Gostič. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Premiera domače operete »Helthea« ali »Smaragdno srce«. Hkrati bo to tudi krstna predstava dela, katerega tekst je napisal koreograf in baletni mojster g. inž. P. Golovin-Gresserov in pri katerem glasbenem delu je sodeloval tudi skladatelj B. Leskovic. Po skušnjah sodeč, bo opereta izvrstno repertoarno delo, ki bo navdušilo občinstvo. Godi se v Mehiki. Vlažno vlogo imajo v tem delu razni eksotični plesi, ki jih plešejo solisti in naš baletni zbor. Naslovno vlogo Heltheje poje in igra gdčna Nollijeva. Dirigira kapelnik dr. Švara. Režira prof. Šest.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 15.: Nobene žene več! Zadnjič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 21.: Zaprto.

Sobota, 22.: Veronika Deseniška. Red A.

Nedelja, 23. ob 15.: Pri treh mladenkah. Znižane cene. Ob 20. Rdeči nageljni. Znižane cene.

RADIO

Petek, 21. januarja

Ljubljana 11: Šolska ura: Akademija ob 60 letnici Otona Župančiča. — 12: Koračnice slavnih skladateljev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Iz naših krajev (plošče). — 14.30: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Žena v glasbi (gdč. Vida Rudolf). — 18.20: Plošče po željah. — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi in poročila. — 19.30: Nac. ura: Strossmajerjeve vezi s Srbijo (dr. I. Nevestić). — 19.50: 10 minut za planince. — 20: Koncert opernih spevov in napevov. Sodelujejo: gdč. Alda Nollijeva in Radijski orkester. — 21.15: Citraški koncert (g. Emil Mezgolits). — 22: Napoved in poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota 22. januarja

Ljubljana 12: Pestra glasba s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 17: Za delopust igra Radijski orkester. — 17.40: Kje in kdaj zapade mladostnik kriminalu (g. Vojko Jagodic). — 18: Slovenski šramel kvartet. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi in poročila. — 19.30: Nac. ura: Srbski rudarji v Španiji v srednjem veku (dr. Vladimir Čorović). — 19.50: Pregled sporeda. — 20.: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Jože Vombergar: Naš uljnjak, če bi slike zaživele. Revija pestrih prizorov po slikah kranjskih čebelnih panjev. — 22: Napoved in poročila. — 22.15: Veseli zvoki (igra Radijski orkester).

Beograd 17.05: Orkestralni koncert (plošče). — 20: Koncert orkestra in pevcev. — 22.15: Lahka in plesna muzika. — **Zagreb** 17.15: Orkestralni koncert. — 20: Petje. — 20.30: Klarinet in orkester. — 21: Lahka godba in ples. — **Praga** 19.20: Plesni tečaj. — 20.10: Pester glasbeni spored. — 22.15: Plošče in ples. — **Varšava** 20: Lahka glasba. — 21: Zvočna igra. — 21.50: Operetna in plesna muzika. — **Dunaj** 11.30: Kmečke godbe. — 12.10: Lahka godba. — 15.15: Orkester mandolin. — 16.45: Plošče po željah. — 18.20: Komorna glasba. — 19.30: Violinske skladbe. — 20.05: Pester glasbeni spored. — 21.35: Klavir. — 22.30: Godalni kvartet. — 23: Nadaljevanje koncerta — **Berlin** 19.10: Ruska glasba. — 20: Straussova opereta »Noč v Benetkah«. — 22.30: Plesna muzika. — **München** 19.10: Spored po željah. — 20.15: Pester glasbeni spored. — 22.30: Sobotni ples. — **Stuttgart** 19.15: Muzikalno potovanje okrog sveta. — 20: Zabavni spored po željah. — 21: Slike o Paganiniju. — 22.35: Plesna muzika s plošč. — 24: Nočni koncert lahke glasbe.

Naročniki „Jutra" so zavarovani za 10.000 Din.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.